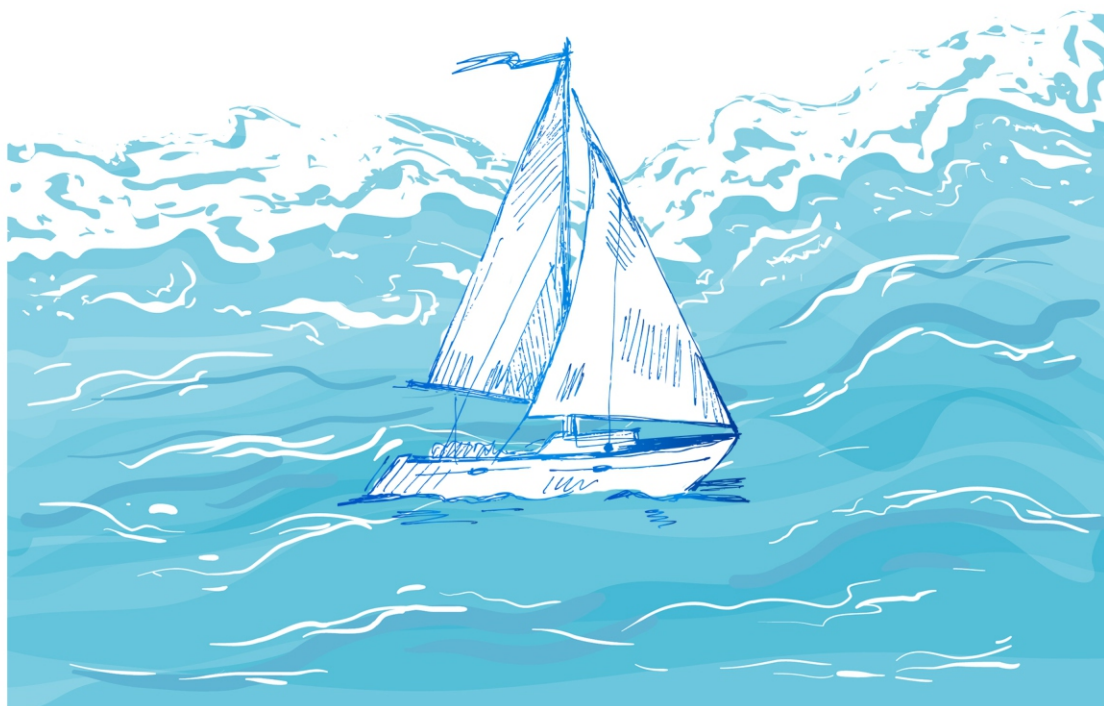

CRNOGORSKI JEDRILIČARSKI SAVEZ

STRATEGIJA RAZVOJA JEDRENJA U CRNOJ GORI

2024 - 2028

Herceg Novi, maj 2024.godine

SADRŽAJ

UVOD	4
Protokol o saradnji Ministarstva sporta i mladih i CJS-a	5
Protokol o razumjevanju, međusobnim namjerama i obavezama opština Herceg Novi, Tivat i Kotor sa CJS-om	6
Izvod iz Prostornog Plana Crne Gore (koncept plana)	7
1. Ciljevi, misija i vizija Strategije	8
Opis našeg sporta, finansijskih i infrastrukturnih potreba i značaj za Crnu Goru	12
Olimpijska klasa Ilca 7	14
Klasa Ilca 4, Ilca 6 i Ilca 7 juniori	15
Klasa Optimist	15
Klasa Krstaš	16
Tradicionalne jedrilice (Ojedrene barke)	16
Promocija Crne Gore, međunarodna takmičenja, organizacija velikih takmičenja i postignuti rezultati	17
Jedrenje i klubovi u Prostornom Planu Crne Gore i javni interes	18
Javni interes	23
Zakon o sportu i ispunjenost uslova u oblasti javnog interesa	24
2. Usklađenost Strategije razvoja jedrenja sa drugim Strateškim i ostalim dokumentima	25
2.1 Nacionalna Strategija razvoja sporta u Crnoj Gori	25
2.2 Protokol o saradnji Ministarstva sporta i mladih i CJS-a	26
2.3 Protokol o razumjevanju, međusobnim namjerama i obavezama opština Herceg Novi, Tivat i Kotor sa CJS-om	26
2.4 Prostorni Plan Crne Gore do 2040 – koncept plana	26
2.5 Zakon o koncesijama Crne Gore	27
2.6 Crna Gora i Barselonska konvencija	27
2.7 Strategija za integralno upravljanje obalnim područjem Crne Gore	28
2.8 Strategija razvoja pomorske privrede Crne Gore 2020-2030	28
2.9 Strategija COK-a	29

2.10 Strategija razvoja sporta u lokalnim samoupravama Herceg Novi, Tivat i Kotor	29
2.11 Svjetska federacija u jedrenju (WS)	29
2.12 Međunarodni olimpijski komitet (MOK)	30
2.13 Strategija razvoja turizma u Crnoj Gori 2022-2025.....	30
2.14 Zakon o sportu Crne Gore	31
2.15 Evaulacije realizacije predhodnih strateških i drugih planova CJS-a	32
3. Analiza postojećeg stanja	32
3.1 Swot analiza	32
Unutrašnje snage	32
Unutrašnje slabosti	33
Spoljašnje prilike	33
Spoljašnje prijetnje	33
3.2 Pestle analiza	34
Politički faktor	34
Ekonomski faktor	34
Društveni faktor	34
Tehnološki faktor	35
Pravni okvir	35
Životna sredina i ekološki faktor	36
Sažetak pestle analize	36
3.3 Analiza dosadašnjeg rada u CJS-u	38
Analiza statusa tradicionalnih klubova u PPOP CG	42
4. Akcioni plan	47
5. Akcioni plan za implementaciju Strategije razvoja jedrenja	53
Zaključak	58
Izrazi i skraćenice	59

Uvod

Javna politika Crne Gore i lokalnih samouprava, shodno zahtjevima Evropske Unije, potrebno je da bude usmjerena na strateška planiranja sa kojima će se postaviti jasni i konkretni ciljevi sa očekivanim vremenskim periodom njihovog postizanja.

Shodno tome u CJS-u se strateški planira sa ciljevima koji se zasnivaju na preciznim i uvjerljivim podacima stečenim prethodnim evaluacijama, tj. periodičnim ocjenjivanjem efikasnosti, efektivnosti, uticaja, održivosti i važnosti projekata u kontekstu postavljenih ciljeva u CJS-u. Takav način rada je započeo u CJS-u još 2009.g. pravljenjem prve Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori što je dalo rezultate ostvarivanjem čak četiri olimpijske norme, London 2012, Rio 2016, Tokio 2020, Pariz 2024, značajnim unapređenjem rada upravljačkog i stručnog kadra a samim time i uređenosti CJS-a što je prepoznato kod nadležnih sportskih i drugih institucija Crne Gore.

Da bi naša nova Strategija bila uspješno realizovana u cilju održivosti postignutog nivoa rada CJS-a i razvoja sportskog jedrenja u Crnoj Gori potrebno je uspostaviti koordinaciju, saradnju i podršku nadležnih institucija, Ministarstva sporta i mladih, COK-a i lokalnih samouprava, nasloniti se na njihove Strategije razvoja sporta i implementirati našu Strategiju razvoja jedrenja u njihove.

Shodno tome da će nacionalna Strategija razvoja sporta u Crnoj Gori (2024-2028), usvojena biti ključni dokument za razvoj sporta u Crnoj Gori u narednom periodu, CJS je djelovao proaktivno shodno svojoj viziji razvoja jedrenja i Protokola o saradnji potpisanih sa Ministarstvom sporta i mladih i lokalnim samoupravama Herceg Novi, Kotor i Tivat i uložio trud i napor da se u što kraćem roku pridruži i nasloni na Nacionalnu strategiju sa svojom Strategijom i da traži podršku svih nadležnih institucija za njenu realizaciju i postizanje postavljenih ciljeva.

Osnovni ciljevi Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori u narednom periodu su da se postigne održivost rada klubova, CJS-a i rezultata koji su postizani u prethodnom periodu, a samim time i stvore uslovi za razvojne programe i unapređenje našeg sporta. Srž svega je izgraditi kapacitete za realizaciju planova, unaprijediti infrastrukturu, utemeljiti se u Prostorni plan obalnog područja Crne Gore i obezbijediti budžet za rad jedriličarskih klubova koji gaje sportsko i olimpijsko jedrenje i CJS-a kao njihove nadležne institucije.

U cilju pružanja institucionalne podrške u stvaranju uslova za unapređenje strateške pozicije jedrenja u primorskim opštinama zaključen je Protokol o saradnji između Ministarstva sporta i mladih i CJS-a 27.01.2023.g. zaveden u Ministarstvu sporta i mladih Broj:01-03-610/23-138 i u CJS-u pod Broj 03/023.

U cilju proglašenja jedrenja za sport od strateškog značaja za Boku Kotorsku koje ima širi značaj za razvoj i promociju lokalne sredine i radi obezbijedivanja svih potrebnih uslova za to zaključen je Protokol o razumjevanju, međusobnim namjerama i obavezama sa lokalnim samoupravama Herceg Novi zaveden pod 01-1-018-986/21 dana 28.05.2021., Kotor zaveden pod 01-018/21-7750 dana 01.06.2021. i Tivat zaveden pod Broj 01-610/21-419 dana 18.05.2021. sa CJS-om zaveden pod Broj 034/021 dana 02.06.2021.

Shodno tim protokolima CJS ovom Strategijom ispunjava dio obaveza iz Protokola koji se tiču pitanja pravljenja Strategije i dostaviće je na saglasnost ostalim potpisnicima koji bi trebalo da pruže podršku za njenu realizaciju.

Potpisivanjem Protokola Ministarstvo sporta i mladih i CJS obavezali su se da će u saradnji sa primorskim opštinama promovisati i realizovati aktivnosti kojima je cilj definisanje jedrenja kao strateškog sporta Boke Kotorske i ostalih primorskih opština. Protokolima o saradnji posebno je istaknuta saglasnost primorskih opština Boke Kotorske da se jedrenje uvrsti u lokalna strateška dokumenta i da se ovaj tradicionalni sport u Boki Kotorskoj uključi i u škole i da dobije značaj koji mu apsolutno pripada.

Broj: 01-03-610/23-138
Datum: 27.01.2023. godine

Broj: 03/023
Datum: 27.01.2023. godine

U cilju pružanja institucionalne podrške u stvaranju uslova za unapređenje strateške pozicije jedrenja u primorskim opštinama, zaključuje se

Protokol o saradnji Ministarstva sporta i mladih Crne Gore i Crnogorskog jedriličarskog saveza na unapređenju strateške pozicije jedrenja u primorskim opštinama

1. Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore saglasno je da se jedrenje proglasi strateškim sportom primorskih opština sa ciljem ubrzanog razvoja crnogorskog jedrenja, njegovog približavanja evropskim standardima i kvalitetne promocije crnogorskih sportskih, nautičkih i turističkih potencijala, te da se za to preduzmu sve potrebne mjere;
2. Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore odrediće službenika tog organa koji će u direktnoj komunikaciji sa Crnogorskim jedriličarskim savezom raditi na realizaciji ciljeva iz ovog Protokola;
3. Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore i Crnogorski jedriličarski savez, u saradnji sa primorskim opštinama, promovisaće aktivnosti koje za cilj imaju definisanje jedrenja kao strateškog sporta u primorskim opštinama;
4. Crnogorski jedriličarski savez nastojaće da zaključi Protokol o razumijevanju, međusobnim namjerama i obavezama sa svim primorskim opštinama, u kojem će biti posebno istaknuta saglasnost navedenih opština da se jedrenje uvrsti u lokalna strateška dokumenta primorskih opština;
5. Crnogorski jedriličarski savez pripremiće predlog Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori za period koji će biti vezan za nacionalnu strategiju razvoja sporta u Crnoj Gori kao i lokalne strategije primorskih opština.

Ministarstvo sporta i mladih Crne Gore
Ministar Vasilije Lalošević

Crnogorski jedriličarski savez
Predsjednik Predrag Vukčević

CRNOGORSKI JEDRILIČARSKI SAVEZ

CRNA GORA
Građanski biro opštine Kotor

MONTENEGRO SAILING FEDERATION

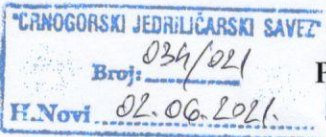
Primljeno: 01.06.21				
Organizaciona jedinica	Jedinstveni klasifikacioni znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
01	018	4750		

Opština Tivat

Broj 01-610/21-419

Tivat, 18-05-2021

U cilju proglašenja jedrenja za sport od strateškog značaja za Boku Kotorsku koje ima širi značaj za razvoj i promociju lokalne sredine i radi obezbjeđivanja svih potrebnih uslova za to, donosimo:

Protokol o razumjevanju, međusobnim namjerama i obavezama

CRNA GORA ОПШТИНА ХЕРЦЕГ НОВИ				
Примљено: 18.05.2021				
Организациона јединица	Јединствени класификациони знак	Редни број	Прилог	Вриједност
01-018	986	1/2		

1. Saglasni smo sa time da je jedrenje sport od strateškog značaja za Boku Kotorsku i potvrđujemo da ćemo preduzeti sve potrebne radnje da se to verifikuje kroz zakonske regulative sa jasno definisanim pravima i obavezama.
2. Saglasni smo sa time da se sa Strategijom razvoja sporta u našim lokalnim zajednicama jedrenje definiše kao strateški sport koji ima širi društveni, edukativni, diplomatski, turistički i ekološki potencijal.
3. Lokalne samouprave preduzeće sve potrebne tehničko administrativne mjere da se realizuje ova Inicijativa i kroz rješenja u prostorno planskoj regulativi čime se obezbjeđuje njena održivost i strateški projekat koji sistemski afirmiše život sa morem.
4. Crnogorski jedriličarski savez u saradnji sa Upravom za sport i mlade i predstavnicima sporta lokalnih samouprava pripremiće predlog Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori za period 2022 – 2028 koju će nakon njenog usvajanja predati na saglasnost nadležnim institucijama potrebnim za njenu realizaciju.
5. Lokalne samouprave i Crnogorski jedriličarski savez definišaće odgovorna lica za komunikaciju i usaglašavanje oko procesa prilagođavanja Strategije razvoja jedrenja lokalnim strateškim ciljevima.

Opština Herceg Novi
Predsjednik Stevan Katić

Opština Tivat
Predsjednik Željko Komnenović

Opština Kotor
Predsjednik Vladimir Jokić

Crnogorski jedriličarski savez
Predsjednik Predrag Vukčević

Ciljevi i strateška opredjeljenja

Opšti a time i osnovni cilj je utvrđen u Zakonu o moru: „Crna Gora štiti, čuva i unapređuje morską sredinu“.

Osnovni cilj: utvrditi racionalnu namjenu, uređenje i korišćenje mora i obale u skladu sa principima održivog razvoja uz primjenu međunarodne regulative i dobre prakse.

- Utvrditi smjernice za definisanje mjera na adaptaciji prostora na klimatske promjene za planove nižeg reda.
- Utvrditi da li je potrebno i moguće proglasiti isključivu privrednu zonu na moru čime bi ribolovno područje obuhvatilo čitav self izvan teritorijalnih voda, kontinentalnu padinu i dio južnojadranske kotline, najverovatnije do srednje linije razgraničenja (Middle Line), koja prolazi otprilike po sredini kotline - u koordinaciji sa nadležnim državnim organima. Takođe, da li treba u ovom Planu definisati plovne puteve, zone zabranjene i/ili ograničene plovidbe.
- Na osnovu planova upravljanja ribarstvom, po različitim tipovima, nakon njihovog donošenja, u daljoj izradi prostorno planskih dokumenata treba definisati konkretne prostorne zahtjeve i uslove realizacije potrebnih sadržaja za dalji razvoj ribolovnog sektora.
- Redefinisati zahvat morskog dobra u smislu isključivanja prostora koji ne pripadaju obali i djelatnostima koje su vezane za more i obalu i izdvojiti prostor obale od ukupnog zahvata morskog dobra.
- Korigovati definiciju obale i morskog dobra u smislu da je obala, u pravilu, prostor: koji pripada moru (linija do koje dopiru najveći talas pri najjačem nevremenu); prostor koji služi za pristup obali i moru (pojas od 6 m od linije najvećih talasa) kao i prostor koji je u funkciji korišćenja mora i obale (aktivnosti koje se odvijaju na moru - plovidba, morski ribolov, kupališta i sl.) a da morską dobro pored mora i obale može obuhvatiti i širi prostor ali samo onaj na kojem su sadržaji u funkciji mora i obale. Izuzetak od pravila: morską dobru ne pripadaju ranije, propisno, izgrađene strukture na obali a koje po prirodi (definiciji) ne čine obalu- kao što su urbane strukture, regionalni i magistralni putevi i sl. Takođe, zakonom bi trebalo utvrditi da se granica prostora obale i morskog dobra definišu prostorno planskim dokumentima.
- Uskladjivanje (prostorno i vremensko) namjena mora u smislu obezbjeđenja optimalnih uslova za dalji razvoj ribarstva kao i definisanje prostora za izgradnju/ uređenje na obali neophodnih sadržaja infrastrukture (luke, privezišta, pristaništa, ribarske poste, uređenje mjesta l iskrcaja ribe) i preradaivačkih kapaciteta.
- Ranije navedeni principi za definisanje lokacija marikulture, ovim Planom se utvrđivanju kao obavezujući u daljoj planskoj razradi.
- Kao referentni osnov za rješenje konflikta namjena na moru i obali služe definisana strateška opredjeljenja i opševažeći propisi i pravila u korišćenju mora. Po međunarodnim standardima prioritet na moru ima plovidba. Marikultura, kao dio pljoprivrede, i turizam su ravnopravne prioritetne strateške razvojne privredne grane u Crnoj Gori ali zbog privode tehničko -- tehnološkog postupka prioritet ima turizam kao „čistija“ grana.
- Obezbiđedi slobodan pristup moru i obali pri izradi detaljnih rješenja.
- U smjernicama za planove na detaljnijem nivou utvrditi obavezu da se kroz planirane intervencije obezbijedi fizička mogućnost za slobodan pristup obali.
- Gotovo sve djelatnosti koje se odvijaju na moru i obali zahtijevaju očuvanje prirodnih vrijednosti područja.
- Planirati adekvatan prostor i njegovo infrastrukturno opremanje za dalji razvoj luke Bar.
- Planirati optimalnu mrežu marina koja ja će podržati dalji razvoj nautičkog i uopšte turizma.
- Dalji razvoj objekata obalne infrastrukture (gradske luke, pristaništa, privezišta, suvi vez i servisi...) prema potrebama razvoja priobalnog pomorskog saobraćaja - linijski međugradski prevoz, turistički izleti, transport kupaća.
- U daljoj planskoj razradi treba prostorno odrediti položaj i tehničke uslove kao i mogućnosti formiranja - označavanja novih posti.
- Detaljna istraživanja potencijala otvorenog mora za program marikulture planirana su nakon usvajanja Plana i to na lokacijama koje će biti predložene kao potencijalno povoljne za marikulturu.
- U smislu poboljšanja funkcionisanja objekata u službi priobalnog pomorskog saobraćaja unaprijediti regulacioni okvir, organizaciju upravljanja ovih objekata.
- Prostorno planski i normativno regulisati status jedriličarskih klubova: ("Jugole Crakalić", HN; "Delim" u Tivtu, "Lagor" u Kotoru ...) koji predstavljaju značajne potencijale u smislu edukacije mladih, sportsko -- rekreativnih aktivnosti i sl..
- Definirati planski i pravni status neformalnih mini marina i servisne marine Zelenika.

79

Prostorni plan Crne Gore do 2040.g. - Koncept plana

- Zbog ograničenog kapaciteta nalazišta, eksploataciju ljeovitog blata iz mora u Igalo (ispred Blatne plaže), treba trajno ograničiti na količine koje su potrebne Institutu Igalo odnosno mjesnim kapacitetima lječilišta bez mogućnosti komercijalizacije na tržištu.
- Planski uskladiti zahvate zaštićenih područja u moru sa potrebama razvoja a sve u skladu sa principima održivog razvoja.

1. CILJEVI, MISIJA I VIZIJA STRATEGIJE RAZVOJA JEDRENJA U CRNOJ GORI

Shodno jasnim ciljevima Nacionalne strategije razvoja sporta u Crnoj Gori da će podržati razvoj sportskih organizacija i njihovih projekata i smjernica koje ona nudi za osiguranje boljih uslova rada, CJS će tražiti na argumentovan i realan način podršku za realizaciju svojih ciljeva koji se u suštini poklapaju sa strateškim ciljevima Nacionalne Strategije razvoja sporta u Crnoj Gori. Za to je svakako potrebno dodatno unapređenje saradnje između naše sportske institucije sa državnim institucijama koje je u posljednje vrijeme izuzetno napredovalo.

Osnovna podjela sporta na nacionalnom nivou u Crnoj Gori obuhvata amaterski, profesionalni i rekreativni sport.

Zakonom o sportu Crne Gore za amaterski sport se smatraju sportske aktivnosti koje se obavljaju radi zadovoljstva i bez naknade. Međutim, mi smatramo da je ta definicija vrlo skromna i da je uloga amaterskog sporta i njegov značaj mnogo složeniji. Organizacija amaterskih sportova je zasnovana na neprofitnim klubovima koji jačaju aktivno građanstvo i čije aktivnosti se mogu smatrati društvenim servisima od opšteg javnog interesa. Velika većina sportskih aktivnosti se bez obzira na ukupnu ekonomsku važnost sporta odigrava u neprofitnim strukturama od kojih većina zavisi od javne podrške kako bi se obezbijedila dostupnost sportskim aktivnostima svim građanima. Deklaracija Evropskog Savjeta ukazuje na to da zajednice tj. države prilikom regulisanja različitih odredbi i ovlašćenja u sportu, moraju da uzmu u obzir društvene, obrazovne i kulturne funkcije sporta koje ga čine posebnim sa ciljem očuvanja njegove socijalne uloge, što se u našem sportu posebno ističe shodno tome da je čitavo materijalno, kulturno i duhovno bogatstvo Boke Kotorske izgrađeno i stečeno na moru, upravo poznajući vještinu jedrenja koja se kroz naše klubove čuva i prenosi na nove generacije.

Vrhunski sport i visoki rezultati na međunarodnom nivou su u Nacionalnoj strategiji razvoja sporta u Crnoj Gori jasno istaknuti i koju važnost imaju za promociju zemlje i stvaranje pozitivne slike o Crnoj Gori u svijetu. I u tom dijelu se naš sport može posebno pohvaliti sa rezultatima koje postiže u predhodnih 20 godina u izuzetno složenim društveno političkim okolnostima i sa skromnom podrškom. Nacionalna strategija razvoja sporta u Crnoj Gori je stavila naglasak na podršku razvoja vrhunskog sporta, što treba da uključuje ulaganje u infrastrukturu i podršku sportskim klubovima i institucijama koje se bave vrhunskim sportom, razvoj sportskih programa i strategija koje će omogućiti razvoj sportskih talenata u zemlji za šta u našoj sportskoj instituciji i u našem sportu ima ogromnog prostora i potrebe.

Jedrenje u Crnoj Gori ima ozbiljnu argumentaciju, uređen sistem i rezultate da ta podrška ne bi trebalo da izostane. To bi trebalo da bude jedan od strateških sportskih prioriteta, naročito primorskih lokalnih samouprava uz podršku Ministarstva sporta i mladih. U načelu to je već definisano kroz formu protokola o saradnji između CJS-a , Ministarstva sporta i mladih i lokalnih samouprava i tome bi se u narednom periodu trebalo osim formalno posvetiti i suštinski.

Da bi kompletan sistem sporta Crne Gore, čiji smo mi jasan i dobro uređen subjekt, napredovao, pored unapređenja sportske infrastrukture potrebno je izgraditi i stabilan sistem finansijske i institucionalne podrške. Uspostavljanje konzistentnog sistema finansiranja na jasno definisan način omogućiće uspostavljanje programskog finansiranja u oblastima značajnim za održivost i razvoj.

To će doprinjeti i jasnoj podjeli odgovornosti u cijelom sistemu programa i projekata.

Potrebno je da se utvrdi koji se programi finansiraju sa nivoa lokalne samouprave a koji sa nacionalnog nivoa.

Sa nivoa lokalnih samouprava i klubova stvaraju se sportisti koji mogu da reprezentuju državu. Sa nacionalnog nivoa trebalo bi omogućiti tim sportistima i stručnom kadru, posebno trenerima koji velikim radom dođu u mogućnost da dostojno predstavljaju Crnu Goru u sportu kojim se bave ,da to rade u uslovima koje imaju i druge evropske države, kako bi bili konkurentni za

postizanje dobrih rezultata ali i talentovanim mladim sportistima da kroz podršku programima nacionalnog saveza dođu do te mogućnosti.

U Nacionalnoj strategiji razvoja sporta u Crnoj Gori je prepoznato da najveći vid pomoći za izgradnju sportske infrastrukture ide prema sportskim organizacijama koje su u vlasništvu države ili lokalnih samouprava i da se tu mora pronaći rješenje za privatne klubove da se zajednički ulaže u infrastrukturu. Novim Zakonom o sportu najveći broj klubova u Crnoj Gori je definisan kao privatno vlasništvo ali je time samo prebačena odgovornost na amaterske klubove koji su neprofitne organizacije i sredstva koja dobijaju ulažu u rad a ne u svoj profit.

Nacionalnom strategijom je uočen taj problem i konstatovano da ova tema zahtjeva široku raspravu i da će ona biti tema tokom rasprave za usvajanje novog Zakona o sportu.

U Nacionalnoj strategiji je unapređenje sportskog turizma definisano kao jedan od najvažnijih segmenata Strategije. Prepoznato je da u ovoj oblasti postoje značajni kapaciteti koji bi doprinijeli boljem finansiranju sportskih organizacija i sporta u Crnoj Gori uopšte. Moderni turizam je sve više okrenut ka aktivnom odmoru, između ostalog sportovima na vodi i u vodi. Tu postoji dosta prostora za jedriličarske klubove gdje bi se unapređenjem sportske infrastrukture klubova značajno podigli turistički kapaciteti Crne Gore i unaprijedila sportska turistička ponuda jer bi turisti pored uživanja na moru imali još jedan kvalitet više, a to je vrhunška sportska ponuda za sportove na moru.

Predviđeno je da ovaj segment zahtjeva poseban strateški pristup i tu naš sport i klubovi moraju biti nezaobilazan faktor. Smatramo da je neophodan uslov za strateško planiranje u ovoj oblasti kvalitetna saradnja Ministarstva sporta i mladih, Ministarstva turizma, lokalnih samouprava gdje egzistiraju naši klubovi sa dugom tradicijom, klubova i našeg Saveza, uz poštovanje statusa naših klubova u Prostornom planu obalnog područja Crne Gore (PPOPCG).

Nacionalnom strategijom razvoja sporta u Crnoj Gori je predviđeno da postoji potreba za novim zakonskim rješenjima u važećem Zakonu o sportu i sa njom su predviđene i predložene moguće promjene sa kojima se u suštini slažemo.

Aktivno ćemo učestvovati u radu svakog novog Zakona o sportu i predlagati dopune koje su od značaja za naš sport i sport uopšte ali i davati primjedbe i sugestije za stvari za koje smatramo da mogu biti bolje.

MISIJA CJS-a

CJS je pravno lice, bez rasnih, rodnih, religijskih ili političkih obilježja čija je djelatnost da okuplja klubove koji se bave jedrenjem i da stvara optimalne uslove za nesmetan razvoj sportskog jedrenja u svim njegovim segmentima, oblicima, nivoima i na svim akvatorijumima države Crne Gore u skladu sa zakonom i povezivanje sa sportskim jedrenjem savremenog svijeta.

Kroz škole jedrenja našoj djeci omogućavamo pravilan razvoj, motorički, emocionalni, psihološki i socijalni. Pošto je jedrenje sport koji se odvija u prirodi u neposrednom kontaktu sa prirodom i gdje djeca samostalno upravljaju jedrilicama to se kod njih postiže višestruka korist. Boravak na čistom morskome vazduhu, neposredan kontakt sa prirodnim elementima, razvoj samodiscipline i samostalnosti, odgovornosti, vještina donošenja odluka, razvoj svih motoričkih sposobnosti, koordinacije, ravnoteže, fleksibilnosti, brzine, samo su neke od stvari koje su omogućene djeci da ih steknu kroz bavljenje ovim sportom.

Nakon rada sa djecom i mladima u školama jedrenja, vrši se dugogodišnje selektiranje kroz razna takmičenja. Na taj način dolazi se do vrhunskih sportista. Njihovo kvalitetno predstavljanje Crne Gore na međunarodnoj sceni na najbolji način promovise Crnu Goru kao sportsku, nautičku, a samim time i turističku destinaciju. Svi jedriličari koji prođu kroz takmičarski program CJS-a maksimalno su obučeni za upravljanje jedrilicama i brodovima i spremni da se uključe u sve aktivnosti vezane za pomorstvo i nautički turizam. Pored sportskih

aktivnosti, sportskog obrazovanja djece, omladine i odraslih, značajan doprinos daje se razvoju nautičkog turizma kroz organizaciju regata za krstaše. Smatramo da bi razvoju nautičkog turizma u Crnoj Gori trebalo prići krajnje oprezno, jer bi svaki neosmišljen i nekontrolisan razvoj u mnogim elementima mogao postati ozbiljnom prijetnjom dugoročnom očuvanju kvaliteta i atraktivnosti naše obale. Pravilnim razvojem nautičkog turizma može se omogućiti bolja budućnost jedrenja u Crnoj Gori i to će biti jedan od razloga za aktivnije pokušaje boljeg pozicioniranja CJS-a u institucijama zaduženim za turizam, morski saobraćaj, upravljanje morskim dobrom, uređenja prostora i zaštiti životne sredine.

VIZIJA CJS-a

Ispunjavanje misije CJS-a je moguće samo u jednoj kvalitetnoj organizaciji i uređenom sistemu države Crne Gore i lokalnih samouprava. Rezultati dobrog rada će biti društveno više korisni, naročito u državi kao što je Crna Gora koja svojim prirodnim položajem i strategijom ekološke i turistički orjentisane države može u ovakvoj organizaciji, kao što je naša, imati dobrog partnera za realizaciju svojih ciljeva. Prihvatanje CJS-a kao partnera u razvoju Crne Gore sigurno bi doprinjelo mnogo boljoj budućnosti, a samim time mnogo boljeg pozicioniranja jedrenja u porodici sportova Crne Gore ali i u drugim institucijama, naročito onima vezanim za turizam i obrazovanje.

Shodno tome potrebno je unutar samih institucija zaduženih za sport Crne Gore ali i drugih ministarstava, njihov širi stručni kadar, radna tijela i komisije upoznavati sa našim sportom i njegovim značajem za primorski život.

Na taj način bi se mogli suštinski upoznati sa našim sportom i našim sportskim subjektima što bi omogućilo da se shodno dosadašnjem radu, rezultatima i evidentnoj društvenoj potrebi našeg sporta dobije adekvatna finansijska, prostorna i strateška podrška.

Prostorna podrška je osnova za rad jedriličarskih klubova. Ta podrška je u nadležnosti više institucija. Među njima najvažnijom se smatra Ministarstvo ekologije i prostornog planiranja ali i stava lokalnih samouprava po tom pitanju.

Vizija CJS-a je da u tom poslu ostanemo jedinstveni i uporni u ime cijelog našeg sporta i kulturne baštine Boke Kotorske. To je proces koji će očigledno biti dug i naporan shodno složenosti društveno političkih okolnosti u kojima radimo i egzistiramo. Vizija je da budemo prihvaćeni kako u Boki Kotorskoj i primorskim lokalnim samoupravama tako i u državi Crnoj Gori kao neizostavan dio zakona i strategija vezanih za sport i turizam i da se strateški utemeljimo u strateške, turističke, ekonomske, obrazovne i sportske planove Crne Gore.

Obrazovanje Jedriličarski klubovi su za sada neformalno u funkciji osnovnog pomorskog obrazovanja a vizija je da to postanemo i suštinski kroz saradnju sa Ministarstvom obrazovanja i prosvjete i ostalih nadležnih institucija. Sa drugim institucijama kao što su Srednja pomorska škola, Fakultet za pomorstvo i turizam, Institut za biologiju mora i pomorski muzeji, koji su naučno obrazovno jezgro, opravdano smatramo da smo kvalitetan partner koji može značajno da doprinese njihovoj misiji po pitanju čuvanja ekologije, njegovanja tradicije Boke Kotorske, pomorstva i posebno tradicionalne vještine jedrenja i da svi zajedno obrazujemo i učimo nove generacije tim vrijednostima i vještinama. Jedrenje je u Boki Kotorskoj u tom smislu već prepoznato i utemeljeno ali ga je potrebno kooptirati u programe koji će biti u funkciji jačanja obrazovanja, naučnog usavršavanja i očuvanja kulturnog, materijalnog i nematerijalnog dobra.

Ekologija Jedrenje je od izuzetnog značaja za razvijanje svijesti o ekologiji. Shodno tome smatramo da možemo pokrenuti razne inicijative po pitanju suštinskog stvaranja ekološke Boke, Boke Kotorske koja bi bila proglašena nacionalnim parkom. Značaj toga i benefiti koje bi imali još uvijek nisu prepoznati jer se ide konfuznom i stihijskom eksploatacijom prirodnog bogatstva Boke Kotorske.

Opis našeg sporta, finansijskih i infrastrukturnih potreba i njegov značaj za Crnu Goru

Jedrenje je sport koji se odvija na vodi, ali mu je potrebna i ozbiljna infrastruktura na obali. Jedrenje se kao sport odvija u specifičnim uslovima na koje čovjek ne može uticati a to je priroda sa svojim silama, vjetrom, talasima i vodom. Malo je sportova koji se na ovaj način mogu igrati sa prirodom, da je poštuju i da uživaju u njoj, a među njima je sigurno jedrenje i jedriličari. Cilj jedriličara nije da pokori prirodu sa velikim konjskim snagama već da saraduje sa njom, sa vjetrom, sa morem, sa talasima, čime se na najbolji mogući način uživa u osjećaju da si dio prirode. Za jedrenje je potrebno uključiti sva čula i to više od bilo kog sporta jer se vjetar koji je pogonska snaga jedrilice ne može vidjeti. Treba naučiti, vidjeti i koristiti informacije koje se nalaze oko nas u prirodi i svaki dan se može naučiti nešto novo jer nijedan dan, pa čak ni sat na moru nije isti.

Za jedrenje su potrebne jedrilice. Za bavljenje ovim sportom potrebno je da imate klubove. Da bi klubovi mogli da rade potrebno je da imaju prostore u priobalnom prostoru jer na drugom mjestu to nije moguće zbog prirode ovoga sporta. Na tim prostorima treba da postoje hangari u kojima će se držati oprema, jedrilice i trajleri. Ispred tih hangara treba da postoje platoi sa navozima za spuštanje jedrilica u vodu, kao i vezovi. Za obuku djece i mladih za ovaj sport treba da imate male jedrilice (optimiste). Da bi mjere bezbjednosti prilikom obavljanja obuke, pripreme i takmičenja na vodi bile na što većem nivou treba da ih prate izuzetno obučeni treneri sa kvalitetnim gumenjacima sa jakim motorima kako bi mogli da reaguju u svim vremenskim uslovima i raznim situacijama koje priroda ovog sporta može da izrežira. Ti gumenjaci negdje treba da imaju svoj vez i servis. Priobalni prostori na kojima se sva ova infrastruktura nalazi moraju biti u područjima koja su zaštićena od udara velikih talasa, oluja i jakih vjetrova. Za odlazak na takmičenja u zemlji i inostranstvu potrebna je specifična oprema i obučeni ljudi za vožnju više kategorija vozila sa prikolicom. Takođe su potrebna kombi vozila i specijalne prikolice za transport opreme. Kada sve to imate onda vam je potreban novac za održavanje i nabavku opreme, za plaćanje trenera i goriva, za odlazak na takmičenja i organizaciju takmičenja, za organizaciju škola jedrenja, obuke trenera, sudija i priprema, za tehničko administrativni rad i svega onoga što je još potrebno i drugim sportovima. Naši sportisti ne padaju sa neba, već da bi ih stvorili potrebno je sve ovo što smo naveli, kao i kvalitetan savez, klubovi i liga, kao i nadležne državne institucije koje će obezbijediti uslove za bavljenje sportovima koji su adekvatni potrebama građana a kvalitet svega toga zavisi od kvaliteta države i lokalnih samouprava gdje postoje klubovi. Za takmičarsko i reprezentativno bavljenje ovim sportom, pored svega ovoga što smo naveli, potreban je selektor, trener, kondicioni trener, meteorolog, specijalna odjela (zimsko i ljetnja), specijalna i kvalitetna oprema, kao i kvalitetna saradnja sa drugim oblastima iz nadležnosti Ministarstva pomorstva i saobraćaja, lučkih kapetanija, Uprave pomorske sigurnosti, Ministarstva zaduženog za ekologiju i prostorno planiranje, Ministarstva zaduženog za turizam i Ministarstva zaduženog za obrazovanje. Napominjemo da je kvalitet rada u našem sportu usko vezan za kvalitet svih tih institucija, međusobnog uvažavanja i načina saradnje. Takođe napominjemo da tradicionalni klubovi, lokacije na kojima se nalaze koriste već skoro 80 godina i da su većinu infrastrukture potrebne za njihov rad oni sami od svojih sredstava i svojim mukotrpnim radom napravili. Pomenuti klubovi očekuju podršku da se kvalitet tog prostora unaprijedi i definiše sa namjenom obavljanja djelatnosti ovoga sporta ali i zaštite kulturnog nasleđa Boke Kotorske. Da bi obezbijedili uslove i infrastrukturu koja je potrebna za rad jedriličarskih klubova neophodno je da se prostor za to nalazi na obali mora. Taj prostor osim pristupa moru, struji, vodi i

kanalizaciji mora imati mogućnosti i uslove za postavljanje rampi za bezbjedno spuštanje jedrilica i sve ostale popratne opreme u more. Potrebna i propisana širina pristupnih rampi prema moru kreće se u zavisnosti od kategorije kluba i takmičenja. Za državnu ligu, domaća prvenstva, kupove i treninge potrebna širina rampe (navoza) tj. prilaza moru je minimum 4 metra, do evropa kupova i većih prvenstava gdje je minimum 20 metara. Površina za smještaj jedrilica na suvom, npr. za 2 jedrilice tipa Laser je 13 metara x 3,5 metra sa minimalnim prolazom od 2 metra između 2 reda. Da bi obavljali minimum svoje osnovne djelatnosti klubovi treba da imaju od 6 do 15 Lasera, a prilikom organizovanja takmičenja u zavisnosti od kategorije učestvuje od 15 do 300 jedrilica. Za smještaj jedrilica, jedara i brojne prateće opreme, bove, konopi, sidra i sl. potrebni su hangari. Za prateće osoblje, sudije, trenere, stručni i upravljački kadar potrebne su kancelarije i sale za sastanke, kupatila i wc—i. Za takmičare su potrebne sale za analizu koje moraju biti visoko tehnološki opremljene sa mogućnošću video prezentacija, kamerama i raznim simulatorima, sušare za odjela i opremu, radionice za popravku i održavanje opreme, teretane i lokalne mini meteorološke stanice. Osnovni broj jedrilica koji je potreban za prosječan rad kluba koji treba da ispunjava uslove javnog interesa je 10 – 15 Optimista, za uzrast od 7 – 14 godina. Za sledeće generacije, nakon pionira preko kadeta, juniora pa do seniora potrebno je 6 – 15 jedrilica tipa Laser. Za trenere koji osim trenerskog posla obavljaju i aktivnosti koje treba da omoguće bezbjednost sportista na moru potrebna su minimum 2 gumenjaka sa jakim motorima. Za obuku i treniranje, klubu su potrebna minimum 2 visoko obučena trenera sa širokim spektrom znanja, vještina i sposobnosti, kao i pomoćni kadar. Da bi klub radio u skladu sa širokom zakonskom regulativom neophodno je da ima minimum 1 zaposlenog sekretara i angažovanu knjigovodstvenu agenciju. Za prevoz radi učešća na raznim takmičenjima u zemlji i inostranstvu potrebno je da posjeduje minimum 1 vozilo tipa kombi (8+1 mjesto), i trajler (prikolicu), prilagođen za bezbjedna putovanja i prevoz jedrilica, gumenjaka i opreme. Jedna jedrilica tipa Optimist koja je predviđena za uzrast od 7 - 14 godina košta od 4.000 do 8.000€ + pdv i carina. Takva jedrilica za takmičenja na visokom nivou može da se koristi nekoliko godina a nakon toga za obuku više od 10 godina ukoliko se kvalitetno održava. Za takvu jedrilicu potrebno je godišnje 1 – 2 nova jedra. Jedro košta 400€. Jedrilica tipa Laser za sve uzraste i oba pola od 14 godina pa do seniora košta od 7.500-10.000€ + pdv i carina. Rok trajanja takve jedrilice je sličan kao kod jedrilica tipa Optimist osim za takmičenja na vrhunskom nivou kada im je rok trajanja veoma kratak tj. do 2 godine. Jedro za jedrilicu tipa Laser košta 600€ a vrhunskom takmičaru su na godišnjem nivou potrebna 3 - 4 jedra. Jarboli i ostala oprema takođe su potrošni materijal. Njihova cijena je takođe u prosjeku 600€. Sa kormilom i ostalom opremom je slična situacija. Gumenjak sa motorom košta oko 30.000€, kombi košta oko 45.000€, trajler (prikolica) košta oko 5.000€, kormilo košta 500€ kao i druga potrošna i lomljiva oprema koja je izuzetno skupa. Iz ovoga je lako izračunati koliko je novca potrebno našim klubovima da bi se postigli osnovni uslovi za rad. Zatim kada se ostvare ti uslovi potrebno je investiciono održavanje svega što su stvorili i rad. Dan organizacije jednog takmičenja za domaću ligu je oko 1.000€. U zavisnosti od kategorije, domaće regate (takmičenja) traju od 2– 4 dana, a velika međunarodna takmičenja 7-10 dana. Naš stručni trenerski kadar je veoma tražen u inostranstvu i skupo plaćen. Isto tako su izuzetno traženi i u nautičkom turizmu kao skiperi. Trenerska plata u inostranstvu kreće se od 30.000 - 120.000€ godišnje + porez i premije na rezultate i ostalo. U nautičkom turizmu su plaćeni na dnevnom nivou od 100 do 150€. Iz tih razloga nama u Crnoj Gori je veoma teško da ih zadržimo i da pronađemo model za to.

Takmičenja i škole jedrenja se odvijaju na moru u prirodi, gdje je svaki takmičar ili učenik u brodu sam. Jedan trener u zavisnosti od vremenskih uslova sa jednim brzim čamcem (u jedrenju se koriste gumenjaci) može da kontroliše 4-6 optimista (broda) u zavisnosti od spretnosti i iskustva trenera. Ukoliko je dobro organizovano regatno polje gdje se odvijaju takmičenja, treninzi i škole jedrenja, trener može da kontroliše u saradnji sa drugim trenerima i učesnicima i više takmičara i učenika ukoliko su malo bolje obučeni, čak 10-15 optimista (brodova), naravno ukoliko klub ima toliko brodova i ukoliko učestvuje više trenera. Za tako nešto je potreban dobar stručni kadar širokog spektra obuke. Ukoliko se ide isključivo na kvalitet i visok rezultat onda trener ne može da prati više od 4 takmičara na regati a može se koncentrisati samo na jednog tj. najboljeg.

Klubovi već decenijama obavljaju svoju djelatnost i doprinose ostvarivanju javnog interesa iz oblasti sporta, kulture i obrazovanja uprkos složenosti obuke koju smo vam opisali. Svake godine obuče oko 200 djece ovoj sportskoj vještini. Sva djeca koja završe školu jedrenja uredno se registruju u klubovima. Takođe kroz razne kampove i programe klubovi besplatno obučavaju trenere i sudije u jedrenju.

Kada se sve to uzme u obzir mislimo da je situacija prilično jasna u finansijskom smislu. Ono što smo sigurni je da država Crna Gora nije svijesna onoga što je naslijedila i dobila sa našim sportom i klubovima koji su decenijama stvarali infrastrukturu za rad i želimo da sa ovom Strategijom sa time upoznamo sve njene institucije.

Za rad klubova koji se bave sportskim i olimpijskim jedrenjem na godišnjem nivou da bi se odvijao u skladu sa standardom evropskih država u finansijskom smislu je potreban budžet od minimum 100.000€ pa na više u zavisnosti od ambicija i ciljeva definisanih sa nacionalnom i lokalnim strategijama sporta. Za rad CJS-a je potrebno minimum 200.000€ da bi to pratili, plus stipendije za vrhunске sportiste. Napominjemo da to vrijedi za samo jednu olimpijsku disciplinu. Mi želimo da postignemo taj nivo i znamo kako se do toga može doći ukoliko imamo podršku institucija nadležnih za kvalitetan život građana .

Klase koje funkcionišu u CJS-u (sportske, rekreativne i tradicionalne)

Olimpijska klasa ILCA 7

Shodno mišljenju MOK-a i WS-a, kao i realnom sagledavanju ekonomske situacije u Crnoj Gori i lokalnim samoupravama, u CJS-u se bavimo samo sa jednom olimpijskom klasom Ilca. Klasa Ilca 7 je olimpijska regatna klasa jednosjed, namjenjena za muškarce. Zbog svojih odličnih karakteristika, jednostavnosti i lakog transporta u odnosu na druge vrste jedrilica jako je popularna u svijetu i ubjedljivo je najbrojnija olimpijska klasa. Ujedno je smatraju i olimpijskom klasom sa najvećom konkurencijom i takmičenje i rangiranje u toj klasi porede sa tenisom potpuno opravdano. Svi su brodovi „one design“ a registrovano je preko 280.000 takmičara u 140 zemalja. Ono što još doprinosi izuzetnoj popularnosti ove klase je što se mogu kombinovati 3 vrste kategorije i uzrasta kroz 3 različite vrste opreme tj. 3 klase koje koriste 1 trup (brod). Nakon klase optimist prelazi se na klasu Ilca 4, dakle trup je Ilca brod ali jedra i oprema malo veća nego na klasi optimist, zatim klasa Ilca 6 sa još malo većom opremom i jedrom koja je prelazna za muškarce ka olimpijskoj klasi za muškarce Ilca 7 ali je i olimpijska klasa za žene i na kraju Ilca 7 koja ima najveću opremu, jarbol i jedro i izuzetno je fizički i tehnički zahtjevna zbog odnosa površine jedra i veličine trupa broda.

Shodno metodologiji rada u CJS-u, ostvarivanje norme za reprezentativca Crne Gore za klase Ilca definisano je Pravilnikom o sticanju zvanja državni reprezentativac za klase Ilca koji predlaže selektor reprezentacije a najznačajnije kriterijske regate su u inostranstvu.

Shodno tome da CJS ne posjeduje infrastrukturu, brodove, opremu neophodnu za realizaciju reprezentativnih programa i dovoljno finansijskih sredstava realizacije programa isključivo su moguće kroz saradnju sa klubovima iz kojih su takmičari i treneri. Da bi se sportista osposobio za rad i takmičenje u ovoj klasi potrebno je 10-15 godina ili 8000-15000 sati rada, treninga i takmičenja, ozbiljna infrastruktura koja treba to da prati, od opreme, odjela, brodova za takmičenje, gumenjaka za pratnju, kombija i prikolica za transport opreme i kvalitetan stručni i upravljački kadar. Počinje se od škole jedrenja, klase optimist a zatim prelaznih klasa Ilca 4 i Ilca 6. Za sve te klase potreban je kvalitetan stručni kadar – treneri, takmičarski i kondicioni, koji su na tržištu ovog sporta izuzetno traženi i plaćeni u inostranstvu ali i u nautičkoj oblasti. Sredstva i infrastruktura koja su potrebna za jedan ovakav proces velika su ali u jednom kvalitetnom društvu koje ima dobar sistem, jasnu viziju i želju to je moguće realizovati na održiv način. Za to je potrebno da cijela zajednica bude uključena. Navedeni proces je samo osnova da se dođe do sportista i stručnog tima koji će biti u mogućnosti da se bore za olimpijsku normu ili eventualno i za neku medalju.

Klase Ilca 4, Ilca 6 i Ilca 7 junior

Klase Ilca 4 i Ilca 6 su regatne klase jednosjed namjenjene za mlade jedriličare i vrhunsko takmičarsko jedrenje do 21 godine ali i za starije u muškoj i ženskoj konkurenciji. Klasa Ilca 6 je olimpijska klasa za žene. Shodno metodologiji rada u CJS-u, ostvarivanje norme za reprezentativca Crne Gore za klase Ilca 4, Ilca 6 i Ilca 7 definisane su Pravilnikom o sticanju zvanja državni reprezentativac za klase Ilca koji predlaže selektor reprezentacije. Ono što je važno napomenuti da je za rad u ovim klasama potreban poseban trener i poseban program međunarodnih takmičenja ukoliko želimo dobiti sportiste spremne za vrhunski sport. Za taj program su potrebna posebna sredstva. U narativnom opisu za klasu Ilca 7 prikazali smo šta je potrebno da se dođe do vrhunskog sportiste. Prelazne klase Ilca 4 i Ilca 6 su osnov za postizanje toga cilja. Laička javnost je ponosna na rezultate kada se postignu ali su oni do sada postizani uglavnom bez adekvatne podrške i razumjevanja. Cilj nam je da sa ovim malo širim narativnim opisom predstavimo sve potrebe i da još jednom ponovimo da nam je cilj da zajednički dođemo do održivog rada u budućnosti i nastavka postizanja ovakvih rezultata.

Klasa Optimist

Jedrilicu za klasu Optimist dizajnirao je Clark Mills iz Clearwater, Florida, Usa, 1947.g., modifikovao ju je u Danskoj 1954 Axel Domsguard, a u Engleskoj 1960.g. Nigle Ringrose je standardizovao dimenzije. 1965.g. osnovana je IODA (svjetsko udruženje klase optimist). Optimist je jedina klasa u jedrenju koju WS (svjetska federacija u jedrenju) priznaje za takmičenje djece do 15 godina. Naš sport ne može biti previše masovan jer za razliku od drugih sportova svaki naš takmičar na takmičenju mora imati brod (jedrilicu). Danas u crnogorskoj ligi za klasu optimist u prosjeku učestvuje godišnje oko 60-tak takmičara i uvijek je velika borba u klubovima na njihovim kvalifikacijama da se djeca izbore za dobijanje broda i mjesto u klubskom timu. Klubovi u Crnoj Gori danas ukupno posjeduju skoro 50 optimista (brodova). Ono što može sa sigurnošću da se tvrdi je da bi na osnovu tradicije i uz kvalitetnu podršku od nadležnih institucija, jedrenje kao sport moglo da postane još masovnije i da bi broj optimista i takmičara mogao da se uvećava. Za jedrilicu klase optimist strogo su definisane dimenzije trupa, opreme i jedra, po principu „one dizajn“ što omogućava ravnopravno takmičenje bar po pitanju opreme. 125 država su članice IODA-e sa oko 180.000 registrovanih takmičara.

Optimist je idealna jedrilica za školu jedrenja i obuku dječaka i djevojčica do 15 godina. Dizajn optimista i njegova oprema garantuju sigurnost. To je praktično nepotopiva jedrilica a pored toga uvijek su pod budnom pratnjom trenera. To je klasa jedrilice koja uspješno jedri i u ekstremnim uslovima kada mnoge veće klase to ne mogu. Jedrenje je kompleksan sport tako da je i obuka složena. Sastoji se od teoretskog i praktičnog djela. Kao prvo treba biti dobar plivač, iako je bilo primjera, mada rijetkih, da su i neplivači bili vrhunski jedriličari. Prilikom obuke treba se upoznati sa nizom mornarskih vještina, opremanjem jedrilice, vezivanjem čvorova, meteorologijom, fizikom, aerodinamikom, osnovnim ponašanjem na moru, pravilima na moru i osnovnim regatnim pravilima. Sticanje osjećaja odgovornosti i vještine koje djeca nauče prilikom obuke ostaju zauvijek. Osjećaj korištenja prirode i snage vjetra da bi se plovilo i kretalo je nešto što usađuje veliko poštovanje prema prirodi. Za klasu optimist se često kaže da je osnovna škola jedrenja u kojoj se formira sportski jedriličar i najvažnija je za obuku mladog čovjeka ukoliko se počne raditi pravilno od samog početka. Shodno metodologiji rada u CJS-u, ostvarivanje norme za reprezentativca Crne Gore u klasi Optimist definisano je Pravilnikom bodovanja i načinom izbora u državnu reprezentaciju, koji predlaže selektor reprezentacije. U našem sportu da bi takmičar (jedriličar) postao reprezentativac Crne Gore pored kriterijskih regata (takmičenja) u Crnoj Gori ima i obavezne kriterijske regate u inostranstvu na kojima mora postići određen rezultat. Ukoliko ispuni kriterije selektora definisane Pravilnikom, dakle unaprijed poznate, stiče pravo da postane reprezentativac i da predstavlja Crnu Goru na Evropskom ili Svjetskom prvenstvu.

Klasa krstaš je najbrojnija klasa u kojoj učestvuju jedriličari svih uzrasta i oba pola i u kojoj mogu da se takmiče i lica sa hendikepom, sportisti, rekreativci, turisti, sponzori, donatori, bogati i siromašni, na način i u zavisnosti od njihovih afiniteta i ambicija. U klasi Krstaš crnogorsko jedrenje postiže izuzetne rezultate na takmičenjima i u inostranstvu za šta su potrebne izuzetno obučene posade koje uglavnom proizvode klubovi.

Na regatama (takmičenjima) u Crnoj Gori za ovu klasu učestvuje veliki broj jedrilica koje borave u Crnoj Gori, na vezovima ili turistički, ili dolaze samo zbog regata u Crnoj Gori. Napominjemo da u Crnoj Gori imamo nekoliko izuzetno atraktivnih regata koje privlače veliki broj jedrilica u Crnu Goru jer jedrenje u Boki stvara poseban doživljaj. Ovo je klasa koja sigurno značajno doprinosi promociji Crne Gore.

Tradicionalne jedrilice (ojedrene barke) su jedrilice preko kojih se njeguje tradicionalno jedrenje i čuva duh primorske kulture. Ova vrsta jedrilica je takođe u ekspanziji u Crnoj Gori i sistemski su uključeni u sportski program CJS-a.

Promocija Crne Gore, međunarodna takmičenja, organizacija velikih takmičenja i postignuti rezultati

U Crnoj Gori se organizuje niz takmičenja na kojima učestvuju i klubovi iz drugih država, na kojima su predstavljeni privredni, turistički, nautički i sportski potencijali Crne Gore kao i sam kvalitet države. Takođe učestvujemo na velikom broju takmičenja (regata) u inostranstvu gdje pored samog učešća i promocije Crne Gore i našeg sporta postizemo zapažene rezultate i gdje sa svojim sportskim ponašanjem dostojanstveno promoviramo svoju državu. U svim stavkama sportske djelatnosti klubovi se trude da u okviru svojih skromnih mogućnosti što dostojanstvenije predstavljaju svoj sport i svoju državu.

Učestovanje naših reprezentativaca na takmičenjima u inostranstvu je u odnosu na druge sportove mnogo složenije. Da bi učestvovali, predstavljali našu zemlju i crnogorsko jedrenje potrebno je prebaciti jedrilice i ostalu neophodnu opremu na destinacije gdje se održavaju takmičenja – regate. Pored jedrilica potrebno je prebaciti i plovno sredstvo (veći i snažniji gumenjak) za trenera, na kome se nalazi rezervna oprema, hrana, voda, mini meteorološka stanica i koji pored podrške, pružanja logistike i konsultacija sa trenerom služi i za obezbjeđivanje naših sportista u svim vremenskim uslovima. Transport se odvija kopnenim i morskim putevima u zavisnosti od destinacija gdje se takmiče.

Crna Gora i crnogorsko jedrenje su od 2006 godine do danas bili predstavljeni na svim kontinentima u preko 30 država, 80-tak gradova i na preko 200 takmičenja širom naše planete. Hrvatska, Francuska, Švajcarska, Italija, Srbija, Škotska, Mađarska, Austrija, Australija, Holandija, Finska, Slovenija, Njemačka, Belgija, Grčka, Engleska, Španija, Turska, Makedonija, Oman, Amerika, Kanada, Danska, Meksiko, Brazil, Turska, Portugal, Bugarska, Rumunija, Kina, Poljska, Alžir.

Ostvarene su četiri olimpijske norme za Crnu Goru, London 2012, Rio 2016, Tokio 2020 i Pariz 2024, što se u međunarodnim krugovima smatra nevjerovatnim rezultatom za našu državu u našem sportu.

U brojnim jedriličarskim klasama, pored crnogorske lige i kupa, godišnje se organizuje i značajan broj međunarodnih takmičenja na kojima učestvuje veliki broj takmičara iz raznih država. Bili smo domaćini Balkanskog prvenstva za olimpijsku klasu Ilca i Optimist, Evropskog prvenstva do 21.g. u olimpijskoj klasi Ilca 6 i Evropa Cup-a za olimpijsku klasu Ilca.

Na Balkanskom prvenstvu učestvovala su nacionalne reprezentacije zemalja članica Balkanskog saveza – Bugarska, Grčka, Rumunija, Srbija, Turska i Crna Gora i u otvorenoj konkurenciji jedriličari iz Hrvatske i Kanade, te ukupno 250 učesnika. Naši jedriličari su osvojili ukupno četiri zlatne medalje i jednu srebrnu. Na Evropskom prvenstvu su učestvovala 150 jedriličara i jedriličarki iz oko 30 zemalja svijeta koji su na putu ka Olimpijskim igrama 2024.g. u Parizu, odnosno Marseju gdje će biti regatno polje. Ilca je olimpijska klasa koja se jedri na više od 280.000 jedrilica u 140 zemalja svijeta. Organizacija međunarodnih takmičenja pruža značajnu nacionalnu i međunarodnu vidljivost Crne Gore i promovira poziciju Crne Gore kao mediteranske zemlje. Dobiti organizaciju značajnog međunarodnog takmičenja za nas je bio znak velikog povjerenja i priznanja našeg rada.

Jedrenje u Crnoj Gori može da se pohvali vrhunskim uspjesima kako u rezultatskom, tako i u organizacionom smislu. Činjenica da je Crna Gora četiri puta uzastopno imala učesnika na Olimpijskim igrama je sama po sebi kapitalan podatak i kapitalan uspeh.

Podsećamo, Milivoj Dukić je jedrio na Olimpijskim igrama u Londonu, Rijuu, Tokiju, a sada ga očekuje učešće na Igrama u Parizu. Crna Gora ima i aktuelnog vicešampiona sveta u klasi ILCA 6 – Nikolu Golubovića. Milivoj Dukić i Ilija Marković su osvojili zlatnu i srebrnu medalju na Igrama malih zemalja, a u poslednjih deset godina, gotovo da nema ni jednog velikog evropskog i svjetskog takmičenja, a da jedan ili dvojica jedriličara iz Crne Gore nisu

bili učesnici finalne, odnosno zlatne grupe, što je u rangu plasmana među 50 najboljih na WTA ili ATP listi u tenisu.

Uspijesi se nižu u svim klasama i uzrastima, počevši od seniorske konkurencije, olimpijske klase ILCA 7, preko klase ILCA 6, ILCA 4, a ono što raduje sve zaljubljenike u jedrenje je činjenica da Crna Gora ima generaciju koja može da traje do Olimpijskih igara u Los Angelesu i Brizbejnu, uz vrhunske rezultate koje očekujemo na svim takmičenjima koja slijede pre SAD i Australije, na kojima se nadamo i očekujemo da ćemo uspjeti da održimo kontinuitet učešća na Olimpijskim igrama, a svi koji se bave i prate sport, znaju koliko je to teško i zahtevno.

Pored toga, Crna Gora u ovom momentu ima dvojicu jedriličara koji na osnovu plasmana na Svjetskoj rang listi imaju pravo nastupa i učešća na Svjetskim prvenstvima, što je uspeh, kojim ne mogu da se podiče ni zemlje koje imaju daleko veću bazu i daleko veća ulaganja u odnosu na Crnu Goru.

Pored vrhunskih rezultata na regatnom polju, Crna Gora je ostvarila kapitalan iskorak u organizacionom smislu. Sjajno je organizovala Balkanski šampionat, na kome je osvojeno pet medalja. Bila je organizator Evropskog prvenstva u olimpijskim klasama za jedriličare do 21 godine, a slike sa takmičenja su obišle kompletnu planetu i na najbolji mogući način afirmisale jedrenje, ali i Crnu Goru kao atraktivnu turističku destinaciju.

Nedugo zatim, uspešno smo organizovali EvroCup, na kojem su do medalja stigli Ilija Marković i Nikola Golubović, a Crna Gora je bila kandidat za organizaciju Evropskog prvenstva za seniore u olimpijskim klasama, ali je posle preglasavanja, izabrana Švedska.

U naredne četiri godine, pored razvoja baze, nastojanja da ostanemo konkurentni na evropskom i svjetskom nivou, što nije lako u konkurenciji sa zemljama koje basnoslovno više ulažu i posvećuju pažnju jedrenju, sigurno ćemo kandidovati Crnu Goru za organizaciju nekog evropskog ili svjetskog takmičenja, a nepotrebno je trošiti riječi o tome, koliko bi ponovni uspeh na organizacionom polju, značio kako za afirmaciju jedrenja, tako i za afirmaciju Crne Gore.

Jasno se nameće zaključak, da je jedrenje od strateškog interesa za Crnu Goru u sportskom i turističkom smislu i da to zvanje i zvanično treba da dobije, jer je to od vitalnog značaja za sportiste, građane, ali i Crnu Goru u celini. Vrhunske rezultate, širenje baze, promociju turističkih kapaciteta Crne Gore, moramo da radimo zajedno, jer je to od vitalnog interesa za napredak, evropske integracije i čuvanje pomorske tradicije.

Jedrenje i klubovi u Prostornom planu Crne Gore i javni interes

U opisu našeg sporta, osim finansijskog, jasno se ističe još jedan od osnovnih bazičnih problema sportskog jedrenja u Crnoj Gori a to je status klubova u Prostornom planu obalnog područja Crne Gore i dobijanje koncesije bez javnog nadmetanja i plaćanja za akvatorijume na koje se naslanjaju shodno javnom interesu.

Na koji način i u kom segmentu bi dugoročno rješavanje pitanja lokacija u PPOP CG koje koriste klubovi doprinijelo ostvarivanju javnog interesa.

1. JK „Jugole Grakalić“ lokacija 656/1 i 656/2 KO Herceg Novi i akvatorijum
2. JK „Lahor“ lokacija 1760 KO Dobrota, Kotor i akvatorijum
3. JK „Delfin“ lokacija 184 KO Tivat i akvatorijum
4. JK „Jovo Dabović“ lokacija 768/1 KO Baošići i dio 769/1 KO Baošići i akvatorijum

Zakonom o sportu (Sl.list CG br.044/18) članovi br. 5, 6, 12 i 13 definisano je šta javni interes u oblasti sporta predstavlja.

Pomenuti klubovi, lokacije na kojima se nalaze koriste već više od 70 godina i većinu infrastrukture potrebne za njihov rad oni su sami od svojih sredstava i svojim mukotrpnim

radom napravili. Klubovi očekuju podršku da se kvalitet tog prostora unaprijedi i definiše sa namjenom obavljanja djelatnosti ovoga sporta ali i zaštite kulturnog nasleđa Boke Kotorske. Ono što je jako važno da napomenemo je da je rad pomenutih klubova od javnog interesa ne samo zbog sporta već i kao kulturno nasleđe Boke Kotorske. Jedrenje je kulturno nasleđe Boke Kotorske koje ima specifičnu težinu za njene građane i potrebu da bude sačuvano kao dobro za buduće generacije. Jedrenje je za Boku Kotorsku nematerijalno kulturno nasleđe koje ovaj sport između ostalog tretira kao znanje i vještinu koja se tiče prirode, tradicionalni zanat, društvenu praksu, ritual, tradiciju i običaj. Crna Gora kao država čiji je Boka Kotorska dio ima obavezu da joj omogući da to nasleđe sačuva a za to treba da postoje jedriličarski klubovi, prostori i lokacije. Postojanje kulturne baštine a jedrenje je za Boku nesumnjivo njen dio, podrazumjeva da se ta baština širi i čuva radi prenošenja budućim generacijama i kao takva je zaštićena normama međunarodnog prava.

Kultura Boke i cijela njena istorija počiva na vještini jedrenja i tradicije pomorstva koja se vjekovima prenosi sa starijih na mlađe. Uništavanje ili otimanje nečijeg nasleđa je radikalno ograničavanje ljudskih prava. Kulturno nasleđe na određenoj teritoriji treba da se čuva jer bez toga nema slobode što je osnovni preduslov za izgradnju demokratije u savremenom svijetu i ključni je dio Sedmog protokola Barselonske konvencije koju je potpisala i Crna Gora prema zahtjevima za Integralno upravljanje obalnim područjem, a koje je ujedno i preciziralo da se sa zatečenim korisnicima može samo raditi na unapređenju njihovih vrijednosti i djelatnosti a nikako otimanju od njih.

Bez lokacija u priobalnom području jedriličarski klubovi ne mogu da postoje, a njihovo postojanje je zakonski utemeljeno i domaćim i međunarodnim pravom, a njihovo postojanje je osnov da bi radili i ostvarivali javni interes iz oblasti sporta.

Zakonom o sportu (Sl.list CG br.044/18) članovi br. 5, 6, 12 i 13 definišu šta javni interes u oblasti sporta predstavlja.

Član 5. Sportska djelatnost je djelatnost od javnog interesa

Sportskom djelatnošću se između ostalih u CJS-u bave pomenuti klubovi na pomenutim lokacijama.

1. JK „Jugole Grakalić“ lokacija 656/1 i 656/2 KO Herceg Novi i akvatorijum
2. JK „Lahor“ lokacija 1760 KO Dobrota, Kotor i akvatorijum
3. JK „Delfin“ lokacija 184 KO Tivat i akvatorijum
4. JK „Jovo Dabović“ lokacija 768/1 KO Baošići i dio 769/1 KO Baošići i akvatorijum

Član 6. Sportskom djelatnošću obezbijeduju se uslovi za obavljanje sportskih aktivnosti, a naročito:

1. Planiranje i vođenje sportskih aktivnosti

Pomenuti klubovi na pomenutim lokacijama, imaju svoje prostore, upravne organe i stručna tijela pomoću kojih planiraju, organizuju i vode sportske aktivnosti vezane za naš sport unutar institucionalnog okvira koji propisuju ministarstva Crne Gore i u normativnom okviru koji propisuju Statut CJS-a, pravilnici CJS-a, Zakon o sportu, Nacionalna strategija razvoja sporta Crne Gore, Statut COK-a, zakoni Crne Gore i lučkih vlasti, propisa i pravila evropske i svjetske federacije u jedrenju i pravila klasa. Najveći problem tih klubova je što im država Crna Gora nije definisala prostore za njihov rad, čak pojedinim klubovima želi da im ih i oduzme ili da za njihovo korištenje idu na licitaciju ili tender, što je za neprofitne organizacije koje se bave javnim interesom nemoguća misija. Barselonska konvencija precizno navodi da se zatečeni korisnici ne mogu eliminisati već im se treba omogućiti unapređenje njihove djelatnosti jer sve drugo dovodi do konflikata koji ostavljaju dugoročne posljedice. Prostore i lokacije pomenuti klubovi su stvarali da bi se neprofitno koristili za sportske aktivnosti, prvenstveno domicilnog stanovništva i ostvarivanja njihovog prava na civilizovan život koji podrazumjeva sportske, rekreativne i fizičke aktivnosti.

2. Obučavanje za bavljenje sportskim aktivnostima

Pomenuti klubovi na pomenutim lokacijama pored specifične obuke za obavljanje stručnih poslova u našem sportu kao prioritet imaju obuku djece i omladine i takmičenje za njih u našem sportu. Za to su im potrebne jedrilice klase Optimist, naravno ako imaju gdje da ih drže i spuštaju u more.

Jedrenje je kompleksan sport tako da je i obuka složena. Sastoji se od teoretskog i praktičnog djela. Kao prvo treba biti dobar plivač, iako je bilo primjera, mada rijetkih, da su i neplivači bili vrhunski jedriličari. Prilikom obuke treba se upoznati sa nizom mornarskih vještina, opremanjem jedrilice, vezivanjem čvorova, meteorologijom, fizikom, aerodinamikom, osnovnim ponašanjem na moru, pravilima na moru i osnovnim regatnim pravilima. Sticanje osjećaja odgovornosti i vještine koje djeca nauče prilikom obuke ostaju zauvijek. Osjećaj korištenja prirode i snage vjetra da bi se plovilo i kretalo je nešto što usađuje veliko poštovanje prema prirodi. Za klasu optimist se često kaže da je osnovna škola jedrenja u kojoj se formira sportski jedriličar i najvažnija je za obuku mladog čovjeka ukoliko se počne raditi pravilno od samog početka.

3. Organizovanje i sprovođenje sportskih priprema, odnosno treninga

Klubovi na pomenutim lokacijama obavljaju te poslove tokom cijele godine u šta se može uvjeriti svako ko prolazi kroz Bokokotorski zaliv. Te aktivnosti se odvijaju tokom cijele godine.

4. Učestvovanje u sportskim priredbama

Predstavnici pomenutih klubova su samo u prošloj godini učestvovali na 25 regata u Crnoj Gori i na 28 regata u inostranstvu, u Americi, Hrvatskoj, Španiji, Francuskoj, Srbiji, Holandiji, Njemačkoj, Belgiji, Danskoj, Bugarskoj i Turskoj, uglavnom o trošku klubova i uglavnom predstavljajući državu Crnu Goru.

5. Organizovanje i vođenje sportskih priredbi

Klubovi se na organizovan način kroz institucije CJS-a i unutrašnje uređenje klubova prilagođeno tom sistemu bave planiranjem i vođenjem sportskih aktivnosti. Klubovi preko takmičarske komisije CJS-a i Upravnog odbora CJS-a planiraju, vode i organizuju takmičarsku ligu CJS-a, jer jedini za to imaju infrastrukturne uslove. Napominjemo da su zbog slabe ekonomske moći države i lokalnih samouprava i njihove skromne podrške ovom sportu, klubovi shodno zajedničkim mogućnostima, pored školskih i prelaznih klasa, orijentisani na samo dvije olimpijske klase a i one opstaju isključivo velikim zalaganjem klubova. Postoji 10 olimpijskih klasa i na stotine neolimpijskih.

6. Stručno obrazovanje, osposobljavanje, usavršavanje i informisanje u oblasti sporta

Klubovi ulažu u okviru svojih skromnih mogućnosti ogromne napore u ove djelatnosti shodno tome da je za obavljanje stručnih poslova u našem sportu potreban širok spektar obrazovanja i sposobnosti. Najveći problem u ovoj djelatnosti koju obavljaju klubovi je taj što nam se kvalitetni kadar koji stvaraju vrlo brzo rasipa i pronalazi zaposlenja na jahtama, brodovima i nautičkom turizmu a jedan od razloga za to je što je kadar koji stvaraju jedriličarski klubovi izuzetno kvalitetan i širokog spektra pomorskog obrazovanja, a u našem sportu ne mogu biti adekvatno plaćeni.

7. Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportista i doping kontrola

Klubovi su dužni da shodno zakonima svoje članove obavjeste da moraju da utvrde svoju zdravstvenu sposobnost. Zdravstvenu sposobnost sportista utvrđuju institucije čiji je to posao a pomenuti sportski klubovi obavezuju svoje članove da obave preglede u takvim institucijama shodno Zakonu o sportu Crne Gore. Doping kontrola je djelatnost koju takođe obavljaju nadležne institucije a članovi pomenutih klubova su dužni da se odazovu na njihov poziv.

8. Sportsko suđenje i kontrola sportskih takmičenja

Klubovi su dužni da ovaj dio sportske djelatnosti obavljaju u okviru pravilnika i normativa CJS-a da vrše obuku sudija i kontrolu da li je takmičenje bilo u okvirima koje je propisao CJS

i da izvještaj o tome pošalju CJS-u. CJS preko ovlaštenog delegata vrši kontrolu kao i preko izvještaja koji je dobio. Nakon toga dolazi do verifikacije rezultata sa tog takmičenja od strane Takmičarske komisije i objavljuje se na web sajtu CJS-a.

9. Izgradnja, rekonstrukcija, adaptacija, upravljanje i održavanje sportskih objekata
Klubovi su uz saglasnost i odobrenje svojih lokalnih samouprava uložili ogromne napore i sredstva da naprave svoje objekte i da ih opreme. Pojedine lokacije koje koriste neki klubovi morale su prvo da se otmu od mora nasipanjem i betoniranjem i tek potom da se prave objekti na tim lokacijama. Da bi objekti mogli biti u funkciji za obavljanje sportske djelatnosti klubovi su decenijama u njih ulagali, investiciono ih održavali i adaptirali da bi bar donekle mogli pratiti trendove u jedrenju koji se u uređenim državama dinamično razvijaju. Barselonskom konvencijom koja definiše Integralno upravljanje obalnim područjem (IUOP) čiji je i Crna Gora potpisnik jasno se ukazuje da zatečene korisnike treba tretirati na način da im se pruži podrška za unapređenje njihove djelatnosti a Strategijom IUOP se ukazuje da se poseban odnos treba posvetiti primorskim sportskim klubovima koje treba tretirati kao sastavni dio društvene i privredne matrice.

10. Organizovanje i sprovođenje sportske rekreacije

Što se tiče ove sportske djelatnosti klubovi značajno doprinose sa programima koji su ciljno usmjereni na kvalitetnu rekreaciju, propagandu i promociju jedrenja, kao i promociju turističkih i nautičkih potencijala Crne Gore. Jedrenje je kao sport idealno za rekreativni sport. U klasama koje za to postoje u okviru jedrenja moguće je rekreativno takmičenje u više disciplina, od izuzetno zahtjevnih u fizičkom i psihičkom smislu do onih koja služe za laganu rekreaciju i zabavu tako da svi mogu da se rekreativno bave sportom i uživaju u jedrenju u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima. Specifičnost našeg sporta bavljenje rekreativnim sportom omogućava na pravi način.

Shodno tome da je Zakonom o sportu definisano da je sportska djelatnost, djelatnost od javnog interesa, kao i sve ono što predstavlja sportsku djelatnost, a klubovi sve te naročito istaknute djelatnosti obavljaju, jasno je da su klubovi od javnog interesa. Shodno tome da se pomenuti klubovi mogu baviti sportskom djelatnošću isključivo ako imaju lokacije za to u priobalnom području, smatramo da bi stabilno i dugoročno rješavanje pitanja lokacija za klubove doprinjelo ostvarivanju javnog interesa iz oblasti sporta.

Zakonom o sportu članom 12. je definisano šta javni interes u oblasti sporta predstavlja.

1. Promocija Crne Gore kroz sportsku djelatnost i aktivnost

U Crnoj Gori klubovi organizuju niz takmičenja u kojima učestvuju i klubovi iz drugih država, na kojima su predstavljeni privredni, turistički, nautički i sportski potencijali Crne Gore kao i sam kvalitet države. Takođe učestvuju i na velikom broju regata u inostranstvu gdje pored samog učešća i promocije Crne Gore i našeg sporta postižu i zapažene rezultate i gdje sa svojim sportskim ponašanjem dostojanstveno promovišu svoju državu. Takođe u svim stavkama sportske djelatnosti koje Zakon ističe, klubovi se trude da u okviru svojih skromnih mogućnosti što dostojanstvenije predstave svoj sport i svoju državu.

2. Podsticanje i promocija vrhunskog sporta i vođenje brige o perspektivnim sportistima i sportistima sa vrhunskim reprezentativnim rezultatom.

Klubovi su sa svojom kvalitetnom ligom, pozitivnim rivalitetom i međusobnim uvažavanjem, uređenim odnosima i pravilima, i prevashodno učešćem na regatama u inostranstvu, uspjeli da podstaknu mlade i na vrhunsko bavljenje ovim sportom što je doprinjelo da smo iz ovako male države i klubova sa izuzetno skromnim mogućnostima uz velika odricanja velikog broja ljudi od kojih mnogi za svoj posao nisu bili dovoljno plaćeni a neki su čak davali i svoja sredstva, uspjeli da postignemo četiri olimpijske norme. Pored toga postignut je niz izuzetnih rezultata na regatama u inostranstvu u olimpijskim klasama, prelaznim klasama i klasi Krstaš, koji se mogu postići isključivo vrhunskim radom vrhunskih sportista.

3. Podsticanje i promocija razvoja sporta, posebno kod djece, studenata i lica sa invaliditetom
Sam podatak da klubovi sa samo pedesetak jedrilica klase Optimist uspiju da obuču u toku jedne sezone oko 200 djece ovoj sportskoj vještini dovoljno govori o njihovom ispunjavanju javnog interesa u ovoj oblasti.

4. Obezbjedivanje uslova za pripremu, učešće i ostvarivanje vrhunskih sportskih rezultata sportista na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i drugim značajnim međunarodnim sportskim takmičenjima

Klubovi su isključivo svojim naporima i velikim sredstvima koja su uložili u sportiste koji bi trebalo da su kao reprezentativci Crne Gore više državni i državna obaveza nego njihova, uspijevali da obezbijede uslove sportistima za pripreme i učešće na značajnijim sportskim takmičenjima. Ti uslovi nisu bili ni približno onima kakve imaju bogate države koje su na pravi način posvećene ovom sportu, ali to nije smetalo ni sportistima ni stručnom kadru, ni tehničko administrativnoj podršci da što dostojanstvenije pokušaju da predstave svoju državu i svoj sport. Za ovaj program koju bi shodno Zakonu o sportu prema članu 13. trebala da pruži država Crna Gora, a dobar odnos prema reprezentativcima, kao nešto što bi trebalo da motivise djecu i mlade da se bave vrhunskim sportom, nedostaje, ali u posljednje vrijeme napreduje. Sve trenere i ostali stručni kadar koji je potreban reprezentativcima, kompletnu opremu i infrastrukturu, dosada su plaćali njihovi klubovi koje je sve to izuzetno iscrpilo.

5. Stvaranje uslova za izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju, opremanje i održavanje sportskih objekata.

6. Podsticanje djelovanja COK-a, POK-a i nacionalnog sportskog saveza

Sam podatak da su sa svojim radom pomenuti klubovi kroz veliki broj takmičenja koja su organizovali i kroz veliki broj selektiranja na osnovu tih takmičenja, uspjeli da za Crnu Goru izbore čak četiri olimpijske norme u ovom prestižnom sportu, dovoljan je dokaz o njihovom podsticanju djelovanja COK-a.

7. Unapređenje sportske rekreacije, promocija i podsticanje bavljenja sportom svih građana

To je nešto za šta su svi klubovi izuzetno motivisani, naročito njihovi stariji članovi, jer sportski duh i želja za nadmetanjem na moru je nešto što je kod jedriličara sa godinama života u našem sportu sve intenzivnije.

8. Istraživačko–razvojni, vaspitno–obrazovni i stručni rad u sportu i stručno osposobljavanje u sportu

To je nešto što se kroz programe rada svih klubova podrazumjeva i svojom registracijom i članstvom u Savez su na to obavezni.

9. Unapređenje zdravstvene zaštite sportista i sprečavanje negativnih pojava u sportu

Samo bavljenje sportom je nešto što doprinosi ovom članu a klubovi sa svojom registracijom i članstvom u Savez su dužni da kroz disciplinske komisije sprečavaju negativne pojave u sportu.

10. Međunarodna saradnja u oblasti sporta

Svi rezultati koje su klubovi u ime Crne Gore postigli na međunarodnim takmičenjima su postignuti značajno zahvaljujući njihovoj kvalitetnoj međunarodnoj saradnji.

11. Druge organizovane i stručno vođene sportske djelatnosti, odnosno aktivnosti

Postoji niz drugih aktivnosti koje pomenuti klubovi pokreću i rade i veoma su raznolike, od promocija turizma, tradicije i sporta do humanitarnih, ekoloških i drugih aktivnosti.

Zakonom o sportu članom 13. precizirano je da ostvarivanje javnog interesa u sportu obezbjeđuje država i opština i da se za ostvarivanje javnog interesa u sportu donosi Strategija razvoja sporta u Crnoj Gori.

Ono što sa sigurnošću možemo da tvrdimo je da je država dobila mnogo više od našeg sporta nego što su mu bile mogućnosti i da je vrijeme da država obezbijedi našem sportu veće mogućnosti i osnovne uslove za rad jer su oni do sada bili daleko ispod toga.

U velikoj zabludi su oni koji misle da treba da jurimo medalje već treba prvo da stvorimo uslove i sportiste, isto tako mi tvrdimo da su u velikoj zabludi oni koji definišu javni interes

kroz finansijsku dobit države, jer je javni interes širi spektar dobiti i značaja od finansijskoga koji treba da ima šire društvo.

Prvo i osnovno što je potrebno klubovima koji ispunjavaju uslove javnog interesa je da im se omogući da im se lokacije i akvatorijumi kojima žele da upravljaju ili već decenijama upravljaju, dodjele bez javnog nadmetanja, nadoknade i dugoročno tj. dokle obavljaju sportsku djelatnost od javnog interesa i da na taj način zaštitimo njihov opstanak a samim time i opstanak ovog sporta i da na taj način takođe sačuvamo i dio kulturnog nasleđa Boke Kotorske, vještine koja je izgradila Boku.

Javni interes

Veoma lako nam je da u okviru javnog interesa i stvaranja uslova za održiv razvoj objasnimo potrebu i opravdanost dobijanja prostora a zatim uređenje pitanja upravljanja sportskim lučicama. Članom 112 Zakona o sportu predviđeni su načini ostvarivanja prihoda za rad sportskih klubova gdje je jasno definisano da klubovi mogu da se bave djelatnostima sa kojima će sufinansirati svoj rad. Komercijalnim upravljanjem sa tim prostorima klubovi će ostvariti određene prihode koje će koristiti za sufinansiranje svoga rada. U našem slučaju JP Morsko Dobro postavlja pitanje zašto bi dozvolili da klubovi komercijalno upravljaju sa dijelom obale i akvatorijuma u kome se mogu napraviti vezovi kada oni to mogu nekom privatniku izdati i steći profit za državu zaboravljajući na činjenicu da je značaj finansijskog profita za državu daleko iza širokog spektra javnog profita. Mi smo radili razne studije komercijalnog djelovanja klubova koje u potpunosti ispunjavaju javni interes i omogućavaju domaćem i lokalnom stanovništvu da u skladu sa prosječnom platom i standardom koji im je obezbjedila država Crna Gora mogu sebi da priušte osnovne ljudske potrebe, a naročito građanima u svom gradu, uživanje u blagodetima prirode u kojoj žive i bavljenje sa ovim našim sportom. Javni interes je očigledan ukoliko se sredstva stečena nekim komercijalnim djelovanjem u potpunosti ulažu u rad organizacija koje se bave javnim interesom.

Javno preduzeće Morsko dobro kao predstavnik države nam je uvijek i na svakom sastanku govorilo da razumiju naše potrebe, da se slažu da mi postojimo, ali nisu ulagali nikakav napor da se bazični problem koji se pojavio u Crnoj Gori za opstanak našeg sporta rješi. Uvijek su se držali stava da se sve mora dati pod koncesiju i da država i njeni organi treba da prihoduju na sve što je državno i na šta smatraju da oni imaju prava. Mi smo im konstantno objašnjavali da primjeri u regionu i Evropskoj Uniji ukazuju na suprotno, tj. da se predhodno mora napraviti obimna studija opravdanosti koncesije, načina i razloga njene eventualne dodjele. U Evropskoj Uniji se smatra da je loše i pogrešno temeljiti se na tome koliko će neko nešto platiti jer za državu postoje mnogo vrijednije stvari od toga. Plaćanje se nalazi tek na četvrtom ili petom mjestu. Na prvom mjestu je javni interes, zatim uticaj na životnu sredinu, zaštita prirodne i kulturne baštine i obrazovanje. Sve su to stvari od izuzetnog značaja za državu i mnogo vrijednije od prostog davanja u zakup djelova svoje teritorije.

U CJS-u i tradicionalnim jedriličarskim klubovima takva vizija postoji a po prirodi posla smatramo da istu viziju dijeli i Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma. Ukoliko je tako, sigurni smo da ćemo brzo i efikasno rješiti zahtjeve i potrebe naših klubova i našeg sporta, što do sada nije bio slučaj. Na koji način i u kojem segmentu života pomenuti jedriličarski klubovi i lokacije na kojima obavljaju svoju djelatnost su od javnog interesa to poznaju Ministarstvo za sport i mlade Crne Gore i lokalne samouprave u kojima rade ti klubovi.

Zakon o sportu i ispunjenost uslova u oblasti javnog interesa

Zakon o sportu (sl.list CG br. 044/018) članovima br. 5,6,12, i 13 jasno definiše šta javni interes u oblasti sporta predstavlja.

Članom 6 Zakona o sportu je kroz 10 tačaka jasno definisano koji se sve uslovi trebaju obezbjediti za obavljanje sportskih aktivnosti.

Članom 12 Zakona o sportu je kroz 12 tačaka definisano šta javni interes u oblasti sporta predstavlja.

Sve stavke koje su propisane zakonima Crne Gore, brojnim pravilnicima i opštim aktima, pravilnicima evropske i svjetske federacije u jedrenju, pravilnicima jedriličarskih klasa od kojih su čak 10 olimpijske klase, Zakona o pomorskom saobraćaju i mnoge druge u potpunosti i do kraja ispunjavaju tradicionalni klubovi na lokacijama na kojima se nalaze i na kojima su sopstvenim mukotrpnim radom stvorili mogućnost da se ovako zahtjevni uslovi i poslovi propisani

Zakonom o sportu i ostalim zakonima na koje smo naslonjeni mogu ostvarivati.

Članom 13 Zakona o sportu je precizirano da ostvarivanje javnog interesa u sportu obezbjeđuje država i opština i da se za ostvarivanje javnog interesa u sportu donosi Strategija razvoja sporta u Crnoj Gori.

Sastavni dio javnog interesa je potreba čuvanja kulturnog naslijeđa što je za Boku Kotorsku i vještina jedrenja. Dio obaveza CJS-a i njegovih klubova kao i naše države i njenih ostalih institucija je poštovanje Barselonske konvencije čiji su potpisnici zemlje Mediterana među kojima je i Crna Gora.

2. USKLAĐENOST STRATEGIJE RAZVOJA JEDRENJA U CRNOJ GORI SA DRUGIM STRATEŠKIM I OSTALIM DOKUMENTIMA

Prilikom izrade ove Strategije korišćen je pristup usklađenosti sa Nacionalnom strategijom razvoja sporta u Crnoj Gori i njenom usklađenošću sa krovnim strateškim dokumentima i drugim sektorskim strategijama i dokumentima, sa posebnim naglaskom na usklađenosti sa međunarodnim okvirima sportske politike. Takođe smo koristili pristup usklađenosti sa drugim strateškim i ostalim dokumentima institucija na koje se naslanja održivost našeg sporta i dokumenata i protokola o saradnji koje smo dogovorili, potpisali i koje poznajemo.

- 2.1 Nacionalna strategija razvoja sporta u Crnoj Gori
- 2.2 Protokol o saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih Crne Gore
- 2.3 Protokol o saradnji sa lokalnim samoupravama Kotor, Tivat i Herceg Novi
- 2.4 Prostorni Plan Crne Gore do 2040 – koncept plana
- 2.5 Zakon o koncesijama Crne Gore
- 2.6 Barselonska konvencija i Crna Gora
- 2.7. Strategija za integralno upravljanje obalnim područjem Crne Gore
- 2.8 Strategija razvoja pomorske privrede Crne Gore
- 2.9 Strategija COK-a
- 2.10 Strategije razvoja sporta u lokalnim samoupravama Herceg Novi, Tivat i Kotor
- 2.11 Predlozi svjetske federacije u jedrenju (WS)
- 2.12 Analiza međunarodnog olimpijskog komiteta (MOK)
- 2.13 Strategija razvoja turizma u Crnoj Gori
- 2.14 Zakon o sportu Crne Gore
- 2.15 Evaluacije realizacije predhodnih strateških i drugih planova CJS-a

Postizanje evropskih standarda zahtjeva da djelovanje Vlade bude usmjereno ka unapređenju života građana. Realizacija tog cilja iziskuje da Vlada sa svojim ministarstvima odgovori na optimalan način potrebama građana u raznim oblastima među kojima sport ima svoju značajnu ulogu koja je u nadležnosti našeg Ministarstva sporta i mladih. Strateškim planiranjem jačaju efikasnost svoga ali i našeg rada. Međutim efikasnost strateškog planiranja zavisi od toga koliko je javna politika usmjerena na učinak, da li postoji kadar koji to može da realizuje i da li postoje mogućnosti da se to finansijski podrži.

Mi smo se trudili da naša Strategija bude koherentna sa Nacionalnom strategijom i poštovali smo zvanične smjernice za njenu izradu i prateću metodologiju. Osnovni nam je cilj da dostignemo nivo održivog razvoja. Kvalitetno strateško planiranje i usaglašenost prioriteta sa trendovima koje EU uspostavlja u oblastima u kojima planira svoje politike direktno utiče na mogućnost korišćenja sredstava Instrumenata predstupne pomoći (IPA) i očekujemo da će nam ova Strategija biti od pomoći u tome kao i u fondovima koje nudi država.

2.1. Nacionalna strategija razvoja sporta u Crnoj Gori

Nacionalna strategija će biti ključni dokument za razvoj sporta u narednom periodu. Nacionalnom strategijom je planirano da se obezbjede uslovi za uspostavljanje jedinstvene sportske politike koja će biti koordinisana, funkcionalna i jasno definisana. Cilj ove Strategije je između ostalog unapređenje sportske infrastrukture, podizanje kapaciteta nacionalnih sportskih saveza i sportskih organizacija i unapređen sistem finansiranja sporta što će, ukoliko se u tome uspije, dovesti do unapređenja sportskog rada u vrhunskom sportu, kao i sportu djece i omladine.

Unapređenjem sportske infrastrukture značajno bi se podigli i turistički kapaciteti Crne Gore, te bi turisti pored uživanja na moru i planinama dobili kvalitet više, a to je vrhunska sportska ponuda za rekreativne aktivnosti i upoznavanje, što se tiče našeg sporta, sa primorskim vještinama. Sva strateška dokumenta na koja je Nacionalna strategija naslonjena i sa njima usklađena, imaju smjernice i ciljeve koji obuhvataju i razvoj sporta. Shodno tome, naslanjanjem na Nacionalnu strategiju razvoja sporta, Strategija razvoja jedrenja u Crnoj Gori je sličnim metodološkim pristupom harmonizovana sa istim dokumentima, kao i drugima koji se tiču našeg sporta. Kroz Strategiju razvoja sporta u Crnoj Gori, Vlada ima za cilj da podrži razvoj sportskih organizacija i njihovih projekata. To se planira postići kroz razne oblike finansijske podrške ali i kroz edukaciju sportskih trenera i radnika. Date su i smjernice za osiguranje boljih uslova za pripreme i takmičenja sportista kroz izgradnju i rekonstrukciju sportskih objekata i podrške za organizaciju sportskih događaja. Strategijom su predviđene i izmjene i dopune Zakona o sportu Crne Gore.

2.2 Protokol o saradnji Ministarstva sporta i mladih i CJS-a na unapređenju strateške pozicije jedrenja u Crnoj Gori

U cilju pružanja institucionalne podrške u stvaranju uslova za unapređenje strateške pozicije jedrenja u primorskim opštinama zaključen je Protokol o saradnji između Ministarstva sporta i mladih i CJS-a 27.01.2023.g. zaveden u Ministarstvu sporta i mladih pod Broj 01-03-610/23-138 i u CJS-u pod Broj 03/023, koji se sastoji od pet tačaka. CJS je shodno tački 4 ispunio svoj dio obaveza i zaključio Protokol sa lokalnim samoupravama Herceg Novi, Tivat i Kotor, a sa ovom Strategijom ispunio i tačku 5.

2.3 Protokol o razumjevanju, međusobnim namjerama i obavezama između lokalnih samouprava Herceg Novi, Tivat i Kotor sa CJS-om.

U cilju proglašenja jedrenja za sport od strateškog značaja za Boku Kotorsku koje ima širi značaj za razvoj i promociju lokalne sredine i radi obezbjeđivanja svih potrebnih uslova za to potpisan je protokol o razumjevanju, međusobnim namerama i obavezama između lokalnih samouprava Herceg Novi, Tivat i Kotor sa CJS-om. Herceg Novi zaveden pod 01-1-018-986/21 dana 28.05.2021., Kotor zaveden pod 01-018/21-7750 dana 01.06.2021. i Tivat zaveden pod Broj 01-610/21-419 dana 18.05.2021. sa CJS-om zaveden pod Broj 034/021 dana 02.06.2021, koji se sastoji od pet tačaka. Sa ovom Strategijom CJS je ispunio tačku 4.

2.4 Prostorni plan Crne Gore do 2040.g. - koncept plana

Konceptom PPCG do 2040.g. je definisano da je potrebno prostorno planski i normativno regulisati status jedriličarskih klubova („Jugole Grakalić“ Herceg Novi, „Delfin“ Tivat, „Lahor“ Kotor i drugih) koji predstavljaju značajne potencijale u smislu edukacije mladih, sportsko rekreativnih aktivnosti i dr.

Konačni cilj prostornog planiranja obalnog područja i mora je izrada planova kojima se određuje korišćenje prostora morskog područja za različite namjene. Tu se malo ili čak nimalo nisu definisale domicilne, društvene i sportske potrebe. U strategijama čije su izrade inicirale nadležne državne institucije, svugdje se navodi ekonomski, kulturni i ekološki smisao a nigdje sportski, društveni i javni smisao obalnog područja i njegovog značaja. Potencira se nacionalni i državni smisao a vrlo malo lokalni i domicilni. Izrade takvih strategija trebalo bi da se zasnivaju na dobro informisanom učešću i saradnji svih zainteresovanih i potrebnih subjekata pri utvrđivanju ciljeva i preduzimanja akcija za ostvarivanje tih ciljeva.

Međutim, mi znamo gdje želimo da budemo a i gdje pripadamo shodno našoj djelatnosti i orijentaciji ka turizmu i pristojnom životu.

2.5 Zakon o koncesijama Crne Gore

Zakonom o koncesijama Crne Gore uređeni su uslovi, način i postupak davanja koncesija, predmet koncesija i druga pitanja od značaja za ostvarivanje koncesije. Jedan od ciljeva Zakona davanja koncesije je obavljanje djelatnosti od javnog interesa, obezbjeđenja ostvarivanja javnog interesa, unapređenja djelatnosti koja je predmet koncesije, izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije objekata radi obavljanja koncesione djelatnosti kao i zaštite i unapređenja životne sredine. Značenje koncesije po zakonu je pravo korišćenja prirodnog bogatstva koje osim plaćanja koncesione naknade može biti i sa podrškom koncesionaru za korištenje prirodnog bogatstva i dobra od opšteg interesa za ostvarivanje javnog interesa. Predmet koncesije između ostalog može biti korištenje prirodnih bogatstava u morskome dobru radi obavljanja djelatnosti od javnog interesa. Koncesioni akt mora da sadrži analizu opravdanosti ostvarivanja javnog interesa sa pokazateljima da koncesija obezbjeđuje javni interes kao i potrebu učešća koncedenta u ulogu koncesionog društva (vrsti i obimu uloga). Ugovorom o koncesiji može se dati podrška koncesionaru za ostvarivanje javnog interesa.

Shodno tome da se klubovi nalaze u obalnom području kojim upravlja JPMD i da su jedriličarski klubovi u mogućnosti da budu značajni dio nautičkog turizma na tim prostorima potrebno je da dobiju i jasno definisan status. Analizom strateškog problema jedriličarskih klubova, odnosa države i lokalnih samouprava po pitanju rješavanja statusa klubova u PPOP CG prepoznati su načini na koji se može doći do rješenja održivosti klubova i zadovoljenja javnog interesa.

2.6 Crna Gora i Barselonska konvencija

Crna Gora kao potpisnik Barselonske konvencije o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja potvrdila je i usvojila i što je obaveza naših institucija kao učesnika u primorskom životu.

Strane ugovornice zemalja Sredozemlja su potpisivanjem Ugovora potvrdile da su svjesne:

- Ekonomskih, društvenih i kulturnih vrijednosti kao i zdravstvenog značaja morske sredine u području Sredozemnog mora.
- Svoje odgovornosti u pogledu očuvanja i održivog razvoja ovog zajedničkog naslijeđa za dobrobit i sreću sadašnjih i budućih generacija.

Da utvrđuju da:

- Zagađivanje predstavlja opasnost za morsku sredinu, njenu ekološku ravnotežu, resurse i zakonito korišćenje.

Definisali su granice geografskog područja na koje se odnosi Konvencija.

Strane ugovornice su između ostalog sa više protokola u Konvenciji navele šta sve smatraju i zajednički uviđaju, naglašavajući napore koje priobalne države moraju da vrše u cilju sprovođenja međunarodnih pravila i standarda. Uzimajući sve to u obzir između ostalog dogovorili su se i o sledećem:

- Da „Srodni interes“ označava svaki posebni interes svake priobalne države u kojoj su neposredno ugrožene aktivnosti koje obuhvataju i sledeće:
 - Pomorske aktivnosti u priobalnim vodama
 - Očuvanje istorijskih i turističkih znamenitosti tog područja uključujući sportove na vodi i rekreativne aktivnosti
 - Zdravlje obalnog stanovništva
 - Kulturne, estetske, naučne i edukativne vrijednosti područja

Sve države članice su Ugovorom potvrdile da će prilikom saradnje voditi računa o učešću lokalnih organa, nevladinih organizacija i društvenih i ekonomskih aktera u skladu sa međunarodnim pravom. U velikom broju djelatnosti koje su potrebne da bi se čuvale i unapređivale prepoznate vrijednosti Mediterana, naš sport je preko svojih tradicionalnih klubova nezaobilazan partner za njihovu uspješnu realizaciju.

Nadamo se da nije teško prepoznati mjesto i značaj našeg sporta i tradicionalnih klubova za primorske i ka turizmu i ekologiji orjentisane zemlje Mediterana.

2.7 Strategija za integralno upravljanje obalnim područjem Crne Gore

Nacionalna strategija za IUOP CG je imala za cilj da doprinese uspostavljanju obrazaca djelovanja i upravljanja koji vode postizanju mjerljivih rezultata i da ponudi efikasna rješenja koja neće uzrokovati dodatnu komplikovanost sistema, odnosno koja neće umjesto racionalizacije potstaknuti dodatno usložnjavanje procedura i neefikasnost javne uprave. Da li su u tome uspjeli, jasno je u našem primjeru. Naročito je istaknuta važnost prostornog planiranja da bi se sprovele sve druge strategije među kojima je i naša za koju očekujemo da će svojom argumentacijom biti jasno prepoznata. Kao najvažnije strateško pitanje navedeno je očuvanje identiteta prostora i načina života stanovništva obalnog područja za šta se i mi maksimalno zalažemo.

Prilikom izrade Strategije za integralno upravljanje obalnim područjem Crne Gore konstatovano je da se posebna pažnja treba posvetiti sportu i rekreaciji i da primorske sportove i već za njih utemeljene klubove treba tretirati kao sastavni dio društvene i privredne matrice. Zašto još nismo utemeljeni kroz zakonsku regulativu sa jasno dodjeljenim pravom na te lokacije, ne znamo za sigurno ali pretpostavljamo da je jedan od razloga u nedostatku volje kod nadležnih ministarstava za našu oblast da to riješe sa Vladom Crne Gore koja to može riješiti sa jednom uredbom ili na neki drugi način.

2.8 Strategija razvoja pomorske privrede Crne Gore 2020-2030

Cilj ove Strategije je da Crna Gora do 2030.g. povрати ugled tradicionalne pomorske zemlje, sa značajno osnaženom i konkurentnom pomorskom privredom čiji se razvoj bazira na principima održivosti. Ovim dokumentom su se po prvi put na jedan sistemski način pokušali sagledati skoro svi potencijali mora, posmatrani kroz prizmu plave ekonomije. Ovom Strategijom nisu obuhvaćeni samo osnovni segmenti pomorske privrede kao što su brodarstvo i usluge u pomorskom prevozu, brodogradnja, lučka infrastruktura, lučke usluge i ljudski resursi već i druge privredne aktivnosti povezane sa morem ili obalnim područjima, kao što su ribarstvo, nautički turizam, istraživanje i proizvodnja ugljovodonika, kao i industrije u nastajanju, poput biotehnologije mora. Plava ekonomija podrazumjeva upotrebu morskih resursa za razvoj privrednih aktivnosti na način prihvatljiv za životnu sredinu, odnosno morski eko sistem. Posebna pažnja posvećena je aktivnostima koje imaju za cilj jačanje administrativnih kapaciteta kako bi se stvorile pretpostavke za kvalitetnu realizaciju definisanih strateških ciljeva i pravovremeno usvajanje odgovarajućih korektivnih mjera. Strategijom je predviđena veća uključenost civilnog sektora a naročito strukovnih nevladinih udruženja u svim procesima koji predhode donošenju strateških odluka sa ciljem da stručna zajednica postane pokretač razvoja pomorske privrede koji će biti zasnovan na principima zelene ekonomije. Našom Strategijom želimo da budemo dio tog pokretačkog procesa i da budemo prepoznati kao značajan činilac, svjesni toga da možemo dati značajan doprinos, neposredan, konkretan i aktivan. Vizija Strategije razvoja pomorske privrede podrazumjeva da Crna Gora do 2030.g. povрати ugled tradicionalno pomorske zemlje. Mi smatramo da jedrenje i tradicionalni jedriličarski klubovi moraju biti prepoznati kao važan činilac toga procesa i dobijemo

neophodnu podršku za razvoj i održivost našeg sporta i naših klubova kako bi Strategija razvoja pomorske privrede bila uspješna i održiva.

2.9 Strategija Crnogorskog olimpijskog komiteta (COK-a)

Strategijom COK-a jasno je definisano da je za dobro uređen sistem sporta potreban jasan strateški plan kojim se definiše vizija razvoja oblasti sporta, a koja sadrži ciljeve i mjere koje će dovesti do konkretnih rezultata. Mnogo puta u kontaktu sporta i politike, sport ostaje uskraćen za važnu podršku koja je neophodna za realizaciju njegove misije. Strategijom COK-a predviđeno je da pored toga što će definisati aktivnosti COK-a bude osnov i za izradu sličnih dokumenata u drugim sportskim institucijama Crne Gore, što smo mi u značajnoj mjeri koristili prilikom izrade naše Strategije. Strategijom COK-a obuhvaćen je i sportski turizam gdje je istaknuto da to zahtijeva širok spektar međuzavisnih i povezanih faktora i da bi trebalo povezati sport sa Strategijom razvoja turizma i obezbijediti koheziju obje oblasti. I tu je jasno neprepoznavanje razlike između sportskog turizma i sportske ponude vezane za kvalitetan turistički boravak u primorju.

2.10 Strategija razvoja sporta u lokalnim samoupravama Herceg Novi, Tivat i Kotor

Smatramo da Strategija razvoja sporta u lokalnim samoupravama sa kojima je CJS potpisao Protokol o saradnji i razumjevanju za razvoj jedrenja u tim opštinama što podrazumjeva i implementaciju Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori u njihova buduća strateška dokumenta do sada su bila formalna i politički usmjerena. Smatramo da Sportskom strategijom lokalnih samouprava treba posebno predvidjeti značaj pojedinih sportova za lokalnu samoupravu i region i shodno tome napraviti principe i ciljeve sportske politike u opštini. U tom kontekstu treba za strateške sportove omogućiti infrastrukturu za oblast sporta kojom se bave, podršku za njegovu održivost kao i pružanje lokalnih javnih usluga po povlašćenim cijenama ili kroz subvencije. Takođe je Strategijom potrebno preduzeti mjere za očuvanje sportskog prostora i mogućnost prostornog planiranja za unapređenje sportske djelatnosti kojom se bave sportovi od strateškog značaja za lokalne samouprave.

2.11 Svjetska federacija u jedrenju (WS)

Da bi jedrenje napredovalo potrebno je riješiti i unaprijediti 4 ključne dimenzije, tržišnost, održivost, pristupačnost i raznovrsnost. Smatraju da struktura i takmičarski format moraju da evoluiraju na način kako bi snažnije privukli medije, da jedrenje treba da bude lako za pronalaženje i gledanje, da izazove uzbuđenje i privuče širi spektar gledalaca i da to ne budu samo jedriličari. U pojedinim zemljama je po pitanju održivosti, pristupačnosti i raznovrsnosti napravljen značajan napredak na čijim iskustvima bi trebalo raditi i učiti, prevazići ekonomske barijere i pronaći modele za to. Preporučuju aktivnosti koje će doprinosti zaštiti životne sredine kao što je npr. korišćenje tehnologija kao što su električni čamci i bespilotne letilice za postavljanje regatnog polja, suđenja, snimanja takmičenja i sl. Po pitanju pristupačnosti potrebno je da se zadrži baza sportista kroz svrsishodan odabir olimpijske klase u koje će se takmičiti a koji smanjuju troškove za zemlje kao što je naša koje nemaju ekonomsku moć. Na svjetskom nivou se razmišlja o puno stvari, unapređenju flotnog takmičenja, broju takmičara po klasama, trajanju trka, broju trka, broju dana trajanja takmičenja. Za bolju popularizaciju našeg sporta važno je potruditi se da nas je lako pronaći i gledati na način da izazovemo uzbuđenje. Da bi izazvali entuzijazam da budemo praćeni potrebno je da gledaoci lakše razumiju naš sport i sistem takmičenja. Format takmičenja treba da privuče i profil ljudi van jedriličarske zajednice. Smatraju da ne bi bilo loše da svaka trka prilikom takmičenja dobije

neku posebnu vrijednost kao što je slučaj na Olimpijskim igrama. Složene aspekte našeg sporta kao što su jedrenje uz vjetar, niz vjetar, taktike, trimovanja, pravila, morske struje, promjene pravca vjetra i sl. nije lako predstaviti široj sportskoj i drugoj javnosti i na tome treba raditi. Zainteresovanim gledaocima treba omogućiti da brzo i lako pronađu mogućnost da pogledaju naš sport. Postoji niz potencijalnih ideja koje WS razmatra da bi se stvorilo veće uzbuđenje prilikom takmičenja i približio naš sport gledaocima što treba pažljivo pratiti i prilagođavati se rješenjima i idejama koje se prihvate i za to tražiti podršku u našim institucijama. Potrebno je približiti naš sport i pomoći široj javnosti da razumiju i prikazivati im uzbudljive trkačke trenutke i estetskim potezima privući pažnju za šta bjela jedra i brodovi imaju prostora. Sportisti zvijezde i odnos države i medija prema njima mogu kreirati veću popularnost sporta i samim time veću zainteresovanost za bavljenje našim sportom. WS je napravio značajne napretke u održivosti našeg sporta i potrebno je koristiti njihova iskustva i smjernice za napredak jedrenja kao sporta u našoj zemlji.

2.12 Međunarodni olimpijski komitet (MOK)

Međunarodni olimpijski komitet (MOK) je kategorisao jedrenje u grupu D, što znači da su u naš sport manja ulaganja što ga suočava sa pritiskom te da su potrebna šira nastojanja MOK-a da se smanje troškovi i složenost kvalifikacija i učešća na Olimpijskim igrama. Konstantovano je da jedrenje ima problem u pogledu gledanosti zbog složenosti i načina prenošenja takmičenja. Postoji 10 olimpijskih disciplina ali veliki broj zemalja se izборi da učestvuje u samo jednoj olimpijskoj disciplini na Olimpijskim igrama a mnoge ni u jednoj. Sistem kvota je obezbijedio rodnu ravnopravnost, ali se etnička i ekonomska različitost moraju poboljšati. U anketama koje su sprovedeli eminentni stručnjaci MOK-a ispitano je u čemu uživaju gledaoci Olimpijskih igara i zašto ih gledaju. 70% uživa jer su mečevi dramatični i uzbudljivi za gledanje, 60% uživa u atletizmu sportista koji je postao impresivan, 51% jer su se bavili ili se bave sportom, 44% jer vole neki sport, njegova pravila i dinamiku, 38% jer prate sport i mimo Olimpijskih igara, 32% jer prate određene sportiste, 25% zbog prijatelja i kolega, 21% gledaju dok odmaraju, 10% vole da vide napredak u tehnologijama i sportskoj opremi.

2.13 Strategija razvoja turizma 2022-2025

Turizam predstavlja stratešku privrednu granu ekonomije Crne Gore. Shodno tome Ministarstvo ekonomskog razvoja napravilo je Strategiju razvoja turizma Crne Gore. Strategijom je predviđeno i preispitivanje funkcionisanja Nacionalne turističke organizacije, lokalnih turističkih organizacija i drugih turističkih aktera, ali i jačanje uloge nacionalnih parkova Crne Gore i JP Morsko Dobro. Strategija turizma je rađena u koleraciji sa drugim strateškim dokumentima Crne Gore a posebna pažnja je posvećena analizi uvezanosti sa tematskim strategijama za ruralni, kulturni i zdravstveni turizam. Tu je prepoznatljivo da nedostaje uvezanost sa značajem sportova koji doprinose boljoj turističkoj ponudi i njihovog prepoznavanja kao značajnog turističkog aktera. Očigledna je razlika koja nije prepoznata između sportskog turizma i sporta kao dijela turističke ponude, naročito u primorju i primorskih sportova, što se vidi u strateškim i operativnim ciljevima u turizmu. Tu je obrađen sportski turizam ali ne i sportska ponuda. Shodno tome Strategiju razvoja jedrenja u Crnoj Gori dostavićemo i nadležnim institucijama za turizam Crne Gore sa predlogom da se naš sport implementira u buduće strategije razvoja turizma Crne Gore kao značajan akter u turističkoj ponudi Crne Gore.

Crna Gora se hvali dugom tradicijom turizma koja se računa od otvaranja prvog modernog gradskog hotela na Cetinju 1864 godine i prvog resort hotela u Zelenici 1902 godine, međutim ako danas pogledamo ta 2 hotela ne možemo reći da se puno pridaje tradiciji, međutim ako

pogledate sportske jedriličarske klubove “Jugole Grakalić“, “Delfin“, “Lahor” i “Jovo Dabović“, odmah je jasno da tradiciju održavamo i da na tim temeljima želimo da nastavimo sa ulaganjem u razvoj tih institucija što je naravno nemoguće bez jasne podrške lokalnih zajednica i kvalitetne saradnje bazirane na istoj viziji.

To su reference za koje smatramo da nam pored sportskih rezultata daju legitimitet da budemo predlagači, koncesionari i dio realizacije razvojnih strateških dokumenata Crne Gore i lokalnih samouprava po pitanju razvoja sporta i turizma.

2.14 Zakon o sportu Crne Gore

Sport je Ustavom regulisana kategorija koja je detaljno opisana Zakonom o sportu i na njemu zasnovanim podzakonskim aktima. Nacionalnom strategijom razvoja sporta ustanovljeno je da postoji potreba za novim zakonskim rješenjima. Snodno tome CJS je već podnio sledeće predloge i sugestije za dopune novog Zakona o sportu sa jasnom argumentacijom i obješnjenjem.

Primjedba/**predlog**/sugestija 1:

U Zakonu o sportu (Sl.list br. 44/18 i 123/1) u članu 29 koji definiše kriterijume za vrhunski rezultat, u stavu 3 predlažemo da se na kraju rečenice doda: Ili je 3 puta bio učesnik Olimpijskih igara

Objasnenje primjedbe/**predloga**/sugestije 1:

Smatramo da je učestvovanje na 3 Olimpijade kao sportista, vrhunski reprezentativni rezultat. Da bi se taj rezultat postigao potrebno je kao prvo postati vrhunski sportista za šta je po opštim statistikama potrebno oko 10.000 sati rada da bi se postigao taj nivo, što je oko 10 godina velikog sportskog rada i odricanja. Tek nakon toga sportista je spreman da se takmiči na vrhunskom međunarodnom nivou. Zatim je potreban ogroman rad da bi se taj nivo održavao i napredovalo, a to je za 3 olimpijska ciklusa još 12 godina rada i odricanja, što pokazuje da je za ovakav rezultat potreban ozbiljan radni period na najvišem nivou od 22 godine. Mali je broj sportista u Crnoj Gori koji tako nešto mogu da postignu shodno tome koliko je teško baviti se vrhunskim sportom i koliko su teške kvalifikacije za učešće na Olimpijskim igrama. Prihvatanjem ovog predloga postigli bi da dodatno motivišemo naše sportiste da nakon eventualno jednog ili dva učešća na Olimpijskim igrama ulože još napora kako bi postigli status sportiste sa vrhunskim rezultatom što je po našem mišljenju ali i šire sportske i druge javnosti kvalifikovanje i učestvovanje na tri Olimpijade. Osim sportista to zvanje bi trebali da dobiju i treneri.

Primjedba/**predlog**/sugestija 2:

U Zakonu o sportu (Sl.list br. 44/18 i 123/1) u članu 12 koji definiše javni interes u oblasti sporta da se doda još jedna tačka poslije tačke 5, tačka 6 koja bi glasila: Obezbeđivanje uslova za održivost sportova koji su od posebnog strateškog značaja i javnog interesa za određene regione Crne Gore u kojima taj sport pored osnovne djelatnosti čuva istoriju, tradiciju, kulturu i način življenja sa posebnim aspektom na sportske i turističke potrebe. Dosadašnje tačke 6 do 12 bi se pomjerile za po jedno mjesto.

Objasnenje primjedbe/**predloga**/sugestije 2:

Smatramo da sportovi koji značajno doprinose funkciji jačanju obrazovanja, naučnog usavršavanja, očuvanja kulturnog, materijalnog i nematerijalnog dobra, turizma i svijesti o ekologiji, treba podržati i prepoznati ih kao javni interes. Sa ovim dodatkom u Zakonu o sportu jasno bi se podržao njihov opstanak i utemeljenje u društvu.

Primjedba/**predlog**/sugestija 3:

U Zakonu o sportu (Sl.list br. 44/18 i 123/1) u članu 118 koji se odnosi na izuzetak od finansiranja putem javnog konkursa u kojem Ministarstvo uz predhodnu saglasnost Vlade

može sufinansirati sportske klubove koji se nalaze u prvoj kategoriji. Smatramo da treba dodati i drugu kategoriju sportova koji su na programu Olimpijskih igara.

Obrazloženje primjedbe/**predloga**/sugestije 3:

Shodno tome da po aktuelnoj kategorizaciji sportova, individualni sportovi imaju pravo samo na jedan sport u prvoj kategoriji sportova u Crnoj Gori, a imamo veći broj individualnih sportova koji postižu iste ili približno slične rezultate, smatramo da bi se uvrštavanjem i druge kategorije na taj način omogućila zakonska prilika svima koji postignu kvalitetan rezultat.

Primjedba/**predlog**/sugestija 4:

U Zakonu o sportu (Sl.list br. 44/18 i 123/1) u članu 123 koji se odnosi na olakšice za lica koja ulažu u razvoj sporta, smatramo da je potrebno pojasniti, unaprijediti i bolje ga definisati i pronaći dobre modele koje bi predložili Ministarstvu zaduženom za zakone kojima se uređuju porezi.

Obrazloženje primjedbe/**predloga**/sugestije 4:

Jako malo ljudi i privrednika zna ili razumije koje su to olakšice.

2.15 Evaulacije realizacije predhodnih strateških i drugih planova CJS-a

Kontinuiranom evaulacijom predhodnog rada došli smo do obimnog materijala i iskustva koji nam omogućavaju da napravimo Strategiju baziranu na jasnim podacima sa preciznom argumentacijom koja se može osloniti na svaku strategiju Crne Gore koja planira unapređenje života u Crnoj Gori.

3. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

3.1 SWOT ANALIZA

Swot analiza je akronim engleskih riječi koje se odnose na snage, slabosti, prilike i prijetnje. Tom tehnikom se uočavaju izbori za buduće strateške planove. To je jedan od alata koji se koriste i u CJS-u.

Unutrašnje snage

- Klubovi koji su posvećeni sportskom jedrenju što podrazumjeva škole jedrenja u klasi optimist, razvoj klase optimist, prelaznim klasama Ilca i olimpijskoj klasi Ilca 6 za žene i Ilca 7 za muškarce.
- Uspostavljeni pravilnici bodovanja i načina izbora u državnu reprezentaciju, sticanja zvanja državni reprezentativac u klasi Ilca, sticanja zvanja Olimpijska nada i sticanja zvanja Evidentni olimpijski kandidat.
- Uspostavljena kategorizacija sportista i trenera za predlaganje stipendiranja na nacionalnom nivou.
- Postojanje talentovanih sportista i trenera
- Postojanje vrhunskih sportista
- Postojanje vrhunskog trenera iz Crne Gore koji djeluje u okviru vrhunskog sporta i edukacije drugih trenera.
- Tradicija jedrenja u Boki Kotorskoj
- Kontinuitet postizanja olimpijske norme (2012, 2016, 2020, 2024)
- Kontinuitet ulaska u zlatnu grupu svjetskog jedrenja u olimpijskoj klasi Ilca 7
- Unapređena flota tj. broj jedrilica koje posjeduju klubovi.
- Unapređena infrastruktura potrebna za rad u klubovima
- Strateški pristup rješavanju problema
- Profesionalno struktuiran upravljački kadar i organizovan sistem rada u CJS-u

Unutrašnje slabosti

- Nedefinisan status jedriličarskih klubova u PPOP CG
- Nedovoljni finansijski resursi sportskih klubova i CJS-a
- Nedovoljna sportska infrastruktura za obavljanje sportske djelatnosti na vrhunskom nivou
- Nedovoljna podrška lokalnih samouprava tradicionalnim klubovima u logističkom i finansijskom smislu zbog nedovoljno razvijenog sistema finansijske podrške i neprepoznavanja lokalnih strateških sportskih potreba.
- Odlazak sportskih talenata na školovanje ili u nautički turizam i pomorsku privredu
- Odlazak trenera u nautički turizam, pomorsku privredu ili inostranstvo zbog boljih finansijskih uslova i egzistencionalnih potreba.
- Nedostatak finansijskih sredstava za proširenje potreba u administraciji zbog odgovora na birokratske potrebe sportskih organizacija i drugih planiranih aktivnosti.
- Nepostojanja plana adaptacije i rekonstrukcije sportskih objekata zbog njihovog nerješenog statusa u PPOP CG
- Nedovoljno razvijeni kapaciteti za privlačenje sredstava iz fondova (Erasmus +, Ipa, Ipard i drugih dostupnih fondova)
- Nedovoljna saradnja sa vojskom i policijom po pitanju angažovanja vrhunskih sportista u njihovim organizacijama.
- Nerješen status u Zakonu o sportu vrhunskih sportista i trenera koji ostvaruju olimpijske norme za Crnu Goru, čime se demoralisu talenti da se bave vrhunskim sportom.

Spoljašnje prilike

- Izmjene i dopune Zakona o sportu
- Nacionalna strategija razvoja sporta u Crnoj Gori
- Strategije razvoja sporta u lokalnim samoupravama
- Povećanje zainteresovanosti donatora i sponzora
- Uspostavljanje kvalitetnih odnosa zasnovanih na argumentaciji sa nadležnim ministarstvima u čijim strategijama je sport prepoznat kao značajan činilac unapređenja života u Crnoj Gori.
- Stvaranje uslova za privlačenje potencijalnih sponzora.
- Bolje povezivanje sa turističkim organizacijama i turističkim privrednicima.

Spoljašnje prijetnje

- Promjene vlasti, što uzrokuje promjene upravnih i stručnih lica nadležnih institucija sa kojima je uspostavljena saradnja za realizaciju određenih strateških planova CJS-a
- Nedovoljan sportski budžet opredjeljen za rad CJS-a i sportskih klubova od nadležnog ministarstva i lokalnih samouprava
- Nedovoljno razvijena suštinska svijest kod nadležnih institucija o značaju povezanosti turističke ponude sa sportskom djelatnošću kojom se bavimo a koja se za sada zasniva samo na formi
- Nedovoljna zainteresovanost lokalnih samouprava da se suštinski povežu sa našim sportom

3.2 PESTLE ANALIZA

Pestle analiza predstavlja strateški alat za razumevanje makro okruženja u kojem organizacija radi i predstavlja šest ključnih faktora koji se analiziraju: politički, ekonomski, socijalni, tehnološki, ekološki i pravni. Iako je jedrenje dio sportskog sistema Crne Gore ne može se posmatrati samo u tom kontekstu već mora biti integrisano u ostale činioce društva, naročito primorskih opština, turističke privrede, ekologije i obrazovanja.

U Nacionalnoj Strategiji razvoja sporta u Crnoj Gori u Pestle analizi crnogorskog sporta pod društvenim faktorima gdje su definisane jake strane i šanse kao i slabosti, izazovi i rizici predstavljena je među slabostima crnogorskog sporta slaba zainteresovanost činilaca sistema sporta u Crnoj Gori za permanentnim usavršavanjem i edukacijama na tome kao što su strateško planiranje, finansijsko poslovanje, programsko finansiranje, javne nabavke, zaštita integriteta u sportu, izrada akata saveza i klubova koji su u skladu sa Zakonom u sportu. Tu mi sebe ne prepoznajemo i očekujemo da će naš dosadašnji rad, strateški pristup, planovi, finansijsko poslovanje, programsko finansiranje i sve ostalo za koje smo tražili podršku, napokon biti prepoznato.

Politički faktor

Društvene političke okolnosti u Crnoj Gori su veoma složene i značajno utiču na sve segmente društva a samim time i na naš sport i sport uopšte. Politika je do sada značajno uticala na sport i koristila ga u političke svrhe što je značajno uticalo na naš sport koji se čvrsto držao svoje misije u kojoj je jasno istaknuto da budemo bez političkih obilježja. Država Crna Gora se jasno definisala da će sve njene aktivnosti biti usmjerene ka evropskim integracijama i da će usaglasiti svoju javnu politiku sa evropskim institucijama što bi trebalo da obuhvati i oblast sporta. Ukoliko se to suštinski počne sprovoditi budućnost jedrenja u Crnoj Gori imaće prostora za održivost i napredak. U tom kontekstu napravljeni su i prvi koraci potpisivanjem Protokola o saradnji između Ministarstva sporta i mladih i CJS-a, kao i između lokalnih samouprava Herceg Novi, Kotor i Tivat sa CJS-om.

Ekonomski faktor

Značaj sporta i njegov doprinos ekonomiji države prilično je jasan. Opšte uvaženo mišljenje u razvijenim zemljama je da ulaganje u sport nije potrošnja već investicija koja značajno doprinosi zdravlju i obrazovanju stanovništva i učenju pravim vrijednostima. Stvaranje vrhunskih uslova za rad sportskih organizacija, naročito u državama koje su usmjerene na turizam, u sportskim oblastima koje su potrebne za bolju turističku ponudu kao što je naš sport ima veoma značajnu ulogu za razvoj turizma. Jedrenje je sport od posebnog interesa za lokalne samouprave Boka Kotorske a samim time i Crne Gore i treba da bude prepoznato u tom smislu sa konkretnom podrškom koja podrazumjeva definisana prava, obaveze i odgovornosti. Jedriličarski klubovi posluju isključivo na neprofitnoj osnovi što znači da se sva sredstva koja dobiju ili zarade ulažu u rad i razvoj. Klubovi su svojim dugotrajnim radom i sopstvenim aktivnostima stvorili imovinu koju koriste isključivo za ostvarivanje opštih društveno korisnih sportskih i obrazovnih ciljeva.

Društveni faktor

Osim osnovnih sportskih vrijednosti, jedrenje za Boku Kotorsku, a samim time i za Crnu Goru, ima i poseban značaj i vrijednost u smislu očuvanja kulturne baštine i njegovanja tradicije pomorstva. Jedrenje je vještina uz čije poznavanje i korištenje je vijekovima građena i izgrađena Boka Kotorska kakvu danas poznajemo sa svim svojim vrijednostima koje je unijela u Crnu Goru. Kroz obuku u jedriličarskim klubovima, djeca, omladina i sportisti kao i široka sportska i društvena javnost koja prati naš rad stižu visok nivo primorske kulture ili se upoznaju sa njom, čime se stvaraju uslovi za unapređenje svih onih vrijednosti koje su potrebne da postanemo primamljiva turistička i ekološki zdrava destinacija. Jedrenje je sport koji je veoma

važan za Boku Kotorsku i Crnu Goru. Kroz jedrenje se značajno razvija svijest o ekologiji shodno tome da ono kroz sport i svoju suštinu gradi poseban odnos čovjeka prema prirodi. Značaj našeg sporta je lako saglediv ukoliko je država orjentisana ka javnom interesu, ukoliko je on jasno prepoznat i ukoliko se misli o potrebi da građani i domicilno stanovništvo budu zadovoljni.

Boka Kotorska i tradicija jedrenja

Vjekovima sticano pomorsko iskustvo i vještina jedrenja uz čiju pomoć su ostvarene vrijednosti Boke Kotorske u kulturi, viteštvu i slobodarstvu, nešto su zbog čega je potrebno održati tradiciju jedrenja i pomorstva u Boki. Prenošenje vještine jedrenja sa starijih na mlađe u Boki traje već vjekovima i to je već dobilo značenje običaja, a tradicija i običaji u životu stanovnika jedne geografske cijeline najpresudnije utiču na stvaranje i očuvanje indentiteta i posebnosti te zajednice. Očuvanjem naših tradicionalnih jedriličarskih klubova u Boki Kotorskoj, čuvamo i uspomenu na pomorsku prošlost Boke i mogućnost održavanja kontinuiteta vještina koje su doprinjele da imamo Boku Kotorsku kao jednu kulturnu sredinu sa lijepim običajima. Jedrenje je nastalo iz potrebe a očuvanje i nastavak bavljenja jedrenjem omogućila je civilizacijska potreba za njegovanjem tradicije i to što je ta vještina danas u svijetu utkana u kontekst savremenog načina života kroz sport, razonodu, turizam, istraživanje, rekreaciju, biznis i zabavu. Danas se moramo posebno potruditi da u ovo vrijeme nemilosrdne globalizacije i devastacije prostora sačuvamo svoje mjesto u tom prostoru, indentitet Boke i njenog nekadašnjeg načina života i da te vrijednosti unesemo u turističku ponudu. Očigledno je da te vrijednosti pokušavaju da se obezvrijede. Razlog za to je jasan a to je da postanemo lako izrabljiva destinacija. To se lakše postiže kada te predstave kao nerazvijeni svijet, ili to od tebe naprave, ili se ti tako ponašaš. Sačuvati se od toga možemo jedino ako se ne otuđimo od istorije, tradicije i običaja, od nas samih i od zajedništva, jer jedino čuvanjem i njegovanjem tih civilizacijskih i ljudskih vrijednosti i podsjećanjem na nekadašnje viteštvo i slobodarstvo, razvijanjem zajedništva, međusobnog poštovanja i znanja, možemo održati kontinuitet hrabrosti i sačuvati je, kao i želju da se i mi kao nekada naši preci borimo protiv otimanja, ne samo našeg načina života već i gole egzistencije.

Tehnološki faktor

Evropske institucije odavno su prepoznale značaj upotrebe modernih tehnologija u sistemu sporta i podstiču javne vlasti da uključe i ovaj segment razvoja društvenog sistema. Tu se prije svega misli na informacije koje se odnose na motoričke sposobnosti sportista koje se mjere visoko tehnološki razvijenim aparatima kojima je moguće mjeriti sve parametre sportskih performansi a u odnosu na dobijene rezultate izrađuju se planovi i programi treninga. Nakon toga uz ponovna mjerenja vrši se evaulacija primjenjenog programa. Dobijanjem ovakvog centra u Nikšiću značajno je doprinjelo da naši sportisti to mogu obavljati u Crnoj Gori. Ono što je od izuzetnog značaja za naš sport su i mini meteorološke stanice koje treba da ima trener na svom gumenjaku prilikom praćenja naših sportista i pripreme za trku. Tehnologija je u tom smislu izuzetno napredovala, prilično je skupa ali je neophodno da to dobijemo kako bi pratili ostale države i ostali konkurentni.

Pravni okvir

Sportski rad u Crnoj Gori je uređen Zakonom o sportu, podzakonskim aktima i Nacionalnom strategijom razvoja sporta.

Rad CJS-a se odvija unutar institucionalnog okvira koji propisuju ministarstva Crne Gore. Normativni okvir u kojem se odvija rad CJS-a propisuju: Statut CJS-a, Pravilnici CJS-a, Zakon o sportu Crne Gore, Nacionalna strategija razvoja sporta Crne Gore, Statut COK-a, Strategija COK-a, zakoni Crne Gore i lučkih vlasti, propisi i pravila evropske i svjetske federacije u jedrenju i pravila klasa.

Životna sredina, ekološki faktor

Jedrenje je od izuzetnog značaja za razvijanje svijesti o ekologiji. Shodno tome smatramo da možemo pokrenuti razne inicijative po pitanju suštinskog stvaranja ekološke Boke, Boke Kotorske koja bi bila proglašena nacionalnim parkom. Nacionalnom strategijom razvoja sporta predviđeno je da su zaštita životne sredine i sport vrijednosno povezani te su predviđene mjere koje će postepeno podizati svijest sportskog pokreta o ovom značajnom pitanju. Tu bi naš sport trebalo da ima istaknuto mjesto i ulogu.

SAŽETAK PESTLE ANALIZE

Politički faktori

Jake strane i šanse:

- Postoji jasna opredjeljenost države za politiku systemske podrške sportu
- Postoji jasna podrška Ministarstva sporta i mladih koja je definisana Protokolom o saradnji sa CJS-om
- Postoji podrška lokalnih samouprava Herceg Novi, Kotor i Tivat koja je definisana Protokolom o saradnji sa CJS-om

Slabosti, izazovi i rizici:

- Da postignuti dogovori, protokoli o saradnji i razumjevanju i Strategije ostanu na nivou forme

Ekonomski faktori

Jake strane i šanse:

- Jedriličarski klubovi posjeduju ozbiljan potencijal za unapređenje sporta i turizma
- Jedriličarski klubovi imaju stručni kadar koji može organizovati velika takmičenja
- Prepoznatljivost našeg sporta na međunarodnoj sportskoj sceni

Slabosti, izazovi i rizici:

- Nedobijanje adekvatne finansijske podrške za realizaciju planova
- Spor proces rješavanja statusa klubova u PPOP CG
- Slaba zainteresovanost nadležnih institucija da pruže suštinsku podršku za rješavanje strateških problema jedriličarskih klubova

Društveni faktori

Jake strane i šanse:

- Bogato kulturno, istorijsko i tradicionalno nasljeđe jedriličarskih klubova i jedrenja uopšte
- Mogućnost značajnog unapređenja statusa sportskog jedrenja na osnovu postignutih rezultata i tradicije jedrenja u Boki Kotorskoj

Slabosti, izazovi i rizici:

- Nedovoljna zainteresovanost činilaca sistema sporta u lokalnim samoupravama da se suštinski posvete društvenom značaju našeg sporta

Tehnološki faktori

Jake strane i šanse:

- Postoje naučni kapaciteti u Crnoj Gori za unapređenje metodologije treninga

- Treneri prihvataju najnovija naučno tehnološka znanja u procesima planiranja i realizacije treninga i takmičenja

Slabosti, izazovi i rizici:

- Nedovoljno finansijskih sredstava da bi se nabavila nova naučna i tehnička sredstva
- Nedovoljno opremljeni kabineti i prostori u okviru klubova gdje bi se ta sredstva koristila u smislu edukacije sportista i trenera

Pravni okvir

Jake strane i šanse:

- Postojanje Zakona o sportu
- Postojanje Nacionalne strategije razvoja sporta u Crnoj Gori
- Postojanje Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori
- Usklađenost rada CJS-a sa zahtjevima Ministarstva sporta i mladih i COK-a
- Postojanje razumjevanja potrebe za izmjene i dopune Zakona o sportu

Slabosti, izazovi i rizici:

- Da lokalne strategije razvoja sporta ne implementiraju Strategiju razvoja jedrenja u svoju
- Da Strategija razvoja jedrenja ne dobije suštinsku podršku nadležnih institucija

Životna sredina

Jake strane i šanse:

- Crna Gora je po ustavu ekološka država
- Jedrenje je ekološki sport sa mogućnošću velikog uticaja na razvijanje svijesti o tome

Slabosti, izazovi i rizici:

- Nedovoljno razvijena svijest kod nadležnih institucija o značaju i povezanosti našeg sporta sa ekologijom
- Nepoštovanje preporuka Savjeta Evrope u smislu obaveza koje javne vlasti imaju u odnosu na povezivanje sporta i ekologije.

3.3 ANALIZA DOSADAŠNJEG RADA U CJS-u

Analizom realizacije prošlih Strategija i planova rada prepoznato je šta je ostvareno od prošlih strateških ciljeva. Iskustva koja smo sticali kroz evaulacije omogućavala su nam da bolje sagledamo ranije uočene strateške nedostatke i mogućnosti njihovog otklanjanja. Ta iskustva smo koristili u predhodnom radu kao i prilikom izrade ove Strategije.

Analizom rada klubova i organizacija regata uočeno je da su tradicionalni klubovi ozbiljnije pristupili odgovornosti koju imaju kao sportska institucija prema sportu, svojim takmičarima, gostima, Savezu, nadležnim institucijama za sport Crne Gore i Crnoj Gori. Jedan od ranije uočenih problema bio je u tehničko administrativnom pristupu klubova prilikom organizacije takmičenja, koji je došao na jedan pristojan nivo, ali uvijek ima prostora za napredak. Prilikom organizacije regata pored toga što je neophodno da se u potpunosti ispoštuje administrativna procedura CJS-a i pravilnici CJS-a, neophodno je prijaviti takmičenje Lučkoj kapetaniji i policiji sa naglaskom da imaju saglasnost CJS-a za organizaciju regate. Organizatori prilikom prijave klubova, takmičara i trenera za učešće na regati prihvataju samo prijave onih koji su uredno registrovani u CJS-u, Ministarstvu sporta i mladih i drugih inostranih saveza. Kroz analizu organizacije regata uočeno je da su sudije u potpunosti shvatile ozbiljnost svoga posla naročito u dijelu svojih administrativnih obaveza prema CJS-u, a klubovi su unaprijedili odnos prema sudijama kao licima koja su najodgovornija za vođenje regata (takmičenja).

Analiza škole jedrenja

Ono što je posebno napredovalo i sa čime smo svi zadovoljni su škole jedrenja. U prosijeku kroz tradicionalne klubove koji su nosioci sportskog i olimpijskog jedrenja godišnje školu prođe oko 250 djece što je podatak koji sve raduje. Poznajući složenost obuke u našem sportu metodologija koju primjenjuju klubovi daje dobre rezultate po pitanju masovnosti u školama jedrenja.

Analizom finansijskog stanja zaključeno je da zbog poznatih društveno političkih okolnosti i pored sve bolje komunikacije sa odgovornim licima u nadležnim institucijama za sport Crne Gore još nemamo jasnu situaciju u smislu strateške podrške, i finansijske i logističke koju ćemo dobiti, što ćemo nadamo se sa ovom Strategijom unaprijediti. Tome doprinosi i nepostojanje jasnog kriterijuma i Pravilnika namjenjenog za finansiranje nacionalnih saveza. Takođe ne postoje ni jasno određeni kriterijumi koji bi definisali subjekte nagrađivanja za određene napretke u sportskom radu. Ono što formalno postoji ne prepoznaje specifičnosti našeg sporta po pitanju masovnosti i rezultata.

Potrebno je potruditi se da u pravilnicima i u kriterijumima namjenjenih za finansiranje nacionalnih saveza bude prepoznato šta je to vrhunski, dobar ili loš rezultat u jedrenju na međunarodnim takmičenjima. Tu se posebno misli na kroz zvanične kriterijume i pravilnike neprepoznavanje nadležnih institucija o značaju rezultata plasmana u zlatnu grupu na velikim međunarodnim takmičenjima (svjetsko i evropsko prvenstvo, svjetski i evropski kupovi, rang liste i sl. koji su u našem sportu)

Finansijsko poslovanje CJS-a odvijalo se u predhodnim godinama bez blokade računa, bez sporova kao tuženi sa rastom prihoda u odnosu na svaku predhodnu godinu, bez poreskih dugovanja i progresivno se iz godine u godinu podizala bonitetna vrijednost našeg Saveza. Zahvaljujući rezultatima koje postižu naš olimpijac Milivoj Dukić zajedno sa našim reprezentativcima Ilijom Markovićem i Nikolom Golubovićem sa selektorom i trenerom Ilkom Klakorom i održivošću programa koje kandidujemo kod institucija nadležnih za sport i sufinansiranje sportskih organizacija, naša vrijednost za kategorizaciju je svake godine sve veća. Nadamo se da će naš sport, rad i rezultati biti još bolje prepoznati kod nadležnih institucija kako bi se taj trend nastavio i unapredio do finansijskog nivoa koji bi nam omogućio nesmetan i još bolji rad kao i podršku i drugim važnim programima CJS-a. Pouzdano poslovanje, transparentan rad našeg Saveza usklađen sa zahtjevima nadležnih institucija, kvalitetni rezultati

naših reprezentativaca, olimpijskih nada i evidentnog olimpijskog kandidata, neophodni su da bi ostvarili osnovne norme za kvalitetniju kategorizaciju našeg sporta i bolji budžet. Shodno uspješnoj realizaciji predhodno navedenih osnovnih potreba za bolje sufinansiranje realizacije naših programa i uz podršku tadašnjeg direktora Uprave za sport i mlade koji se potrudio da prepozna naš rad i rezultate, naš Savez je u 2021. g. po prvi put od nadležne institucije za sport, Uprave za sport i mlade, a kasnije Ministarstvo sporta i mladih, dobio sredstva, saglasnost i podršku da ozbiljnije i kvalitetnije podrži i sufinansira reprezentativni i olimpijski program CJS-a. To se nastavilo i u 2022.g. i 2023.g. koja je najozbiljnije podržana. Osim navedenog, tome je značajno doprinijelo i to što su u najvećem djelu stručni tim i infrastruktura iz Crne Gore i što smo napravili program u kojem možemo spojiti olimpijski i reprezentativni program, kao i seniorski i juniorski, što bi trebalo da garantuje održivost vrhunskih rezultata ali i njihov napredak. Shodno svemu navedenom CJS je uz punu saglasnost i podršku Uprave za sport i mlade kasnije Ministarstvo sporta i mladih i djelimično COK-a sufinansirao olimpijski, reprezentativni i domaći program CJS-a u predhodnim godinama.

Način isplate sredstava bio je prilagođen uslovima u kojima radi CJS i mogućnostima realizacije ovako zahtjevnih programa u kojima mora da učestvuje više subjekata sa svojom infrastrukturom i stručnim kadrom. Subjekti koji su učestvovali u realizaciji olimpijskog i reprezentativnog programa koji su bili u skladu sa kriterijumima i pravilnicima CJS-a, Uprave za sport i mlade kasnije Ministarstvo sporta i mladih i COK-a a sufinansirali su ih ili kreditirali, ili i jedno i drugo, i učestvovali sa svojom infrastrukturom su: JK „Delfin“, JK „Jugole Grakalić“, takmičar Milivoj Dukić i sponzor NVO “The Montenegro Olympic Sailing Development” na čelu sa Richard Gadbois.

Analiza statističke obrade podataka

Oblast statistike u našem Savezu je od izuzetnog značaja za kontrolu kvaliteta rada svih subjekata CJS-a. Sakupljanjem različitih podataka koje su subjekti CJS-a dužni da dostave kancelariji i njihovom analizom možemo doći do mogućnosti da vršimo kategorizaciju uspješnosti rada svih subjekata našeg Saveza a sa transparentnom prezentacijom tih podataka olakšavamo svim subjektima da oni sami lakše analiziraju svoj kvalitet rada i doprinos unapređenju našeg sporta. Proširivanjem podataka i činjenica koje bi subjekti CJS-a bili u obavezi da dostave kancelariji i njihovom analizom lakše bi dolazili do zaključaka koji bi služili svim onima koji iskreno žele da unaprede svoje aktivnosti i rad i kontrolišu svoj uspjeh na osnovu jasnih statističkih podataka.

Tu vrstu rada treba još metodološki unaprijediti kako bismo ostavili što manji prostor za površna tumačenja o radu i kalkulacije.

Analizom realizacije projekata za razvoj jedrenja postalo je jasno da se njihovom efikasnom realizacijom (učešće na regionalnim takmičenjima, Evro kupovima, kampovi, treninzi, međunarodna takmičenja, evropska, svjetska prvenstva i sl.) stvorila mogućnost pojave većeg broja nadarenih i kvalitetnih takmičara. Samim time u vrhunskom jedrenju pojavice se potreba za boljim definisanjem u Ministarstvu sporta i mladih i COK-a kriterijuma i kategorija ali i u Zakonu o sportu sportskih jedriličarskih kategorija, obaveza prema njima i njihovih obaveza prema CJS-u i nadležnim ministarstvima shodno kategorijama koje budu stekli. Selektor donosi odluke i programe za olimpijske i reprezentativne selekcije, kao i za sve kategorije, izbalansirane sa realnim mogućnostima CJS-a i strateškim prioritetima. Shodno sistemu takmičenja i finansijskim mogućnostima jasno je da po kriterijumu, naročito u vrhunskom jedrenju možemo imati samo jednog kandidata koji može biti u kategoriji evidentni olimpijski kandidat. Ostali se mogu boriti za tu poziciju kroz kriterijume koje postavlja selektor. Ti su kriterijumi jasno postavljeni, kao i šta kome pripada, kako u stručnom tako i u finansijskom smislu.

Analizom stručnih kadrova smo konstatovali da smo tu prilično napredovali. U okviru analize rada trenerskog kadra evidentirana su 23 trenera registrovana u CJS, a od toga 9 koji su aktivno, ili poluaktivno radili i za koje smatramo da mogu da odgovore izazovima koje ovaj poziv ima. Tu se misli na rad u školama jedrenja, domaća i međunarodna takmičenja i olimpijski program.

Ono što je veliki problem je kako zadržati stručni kadar koji je izuzetno tražen, kako na inostranom sportskom tržištu tako i u nautičkoj i pomorskoj privredi. Ukoliko se uspije obezbijediti finansijski motiv da treneri ostanu u sportu, Trenersku komisiju sigurno u budućem radu čeka ozbiljan posao po pitanju usavršavanja i pravljenja programa za unapređenje obavljanja trenerskog posla u CJS-u što je i definisano Pravilnikom o licenciranju trenera u CJS-u. Što se tiče sudijskog kadra CJS-a možemo biti zadovoljni sa njihovim odnosom prema poslu koji su obavljali, ali tu ima dosta prostora za napredovanje. U okviru analize njihovog rada jasno su se definisale sudije koje mogu odgovoriti zahtjevima CJS-a. Od tih sudija i sudijske komisije očekujemo da će u okviru sledeće strategije obavljati svoj posao krajnje ozbiljno, poštujući sve zahtjeve CJS-a. Broj sudija koji se profilisao u predhodnom periodu je dovoljan za vođenje regata u Crnoj Gori uz podršku nekog internacionalnog sudije u slučaju organizacije međunarodne regate. Tu je takođe evidentan problem njihovog angažovanja shodno tome da se većina takmičenja održava ljeti kada su oni uglavnom zauzeti.

Analizom sportskih objekata i sastanaka sa predstavnicima klubova evidentirali smo probleme sa kojima se sreću klubovi na osnovu njihovih izjava.

Jedriličarski klub "Delfin" je vodeći jedriličarski klub Crnoj Gori - naše vizije, ciljevi, dostignuća koje smo ostvarili do sada kao i izazovi sa kojima se sučavamo.

Klub okuplja prije svega jedriličare i jedriličarke koji jedre u klasama Optimist i ILCA4, ILCA6 i ILCA7. Klubom rukovode stručni tim s bogatim iskustvom i znanjem potrebnim za realizaciju ambicioznih sportskih programa. Naše načelo rada temelji se na odgovornosti prema djeci i omladincima u sportu, njihovom psihofizičkom razvoju kroz učenje vještine jedrenja i života na moru. Klub je neformalna osnovna pomorska škola iz koje pored vrhunskih sportista koji se takmiče na najznačajnijim međunarodnim takmičenjima, izlaze i mladi ljudi obučeni za poslove u nautičkoj industriji, i dalju edukaciju u pomorstvu.

Naš program rada je jedinstven u gradu Tivtu, kroz naše aktivnosti podstičemo međusektorsku i izvansektorsku saradnju, usmjeravamo se prema nautičarima, građanima i turistima. Svojom strategijom razvoja, usklađenom sa strategijom razvoja grada Tivta, želimo da doprinesemo brendiranju našeg kluba kao jedriličarskog centra, koji okuplja jedriličare i zaljubljenike u more tokom cijele godine.

Osim toga, grad Tivat ima viziju izgradnje sportske lučice koja bi doprinjela samoodrživosti kluba i ujedno nadogradnju postojećih lučica na području Tivta za manje brodice i jedrilice..

Planovi JK Delfin za naredni četvorogodišnji period, uzevši u obzir postojeće kapacitete i infrastrukturu, zasnivaju se prvenstveno na realizaciji programa rada takmičara, što u velikom dijelu podrazumjeva učešće na međunarodnim regatama, intezivnom radu na razvoju klase Optimist te usavršavanju trenerskog kadra. Glavni cilj u ovom trenutku je fokusiranje na međunarodne regate, s ciljem osvajanja plasmana za Olimpijske igre 2028. To uključuje podršku olimpijskoj nadi Iliji Markoviću i Nikoli Goluboviću i perspektivnom mladom jedriličaru Pavlu Musiću.

Prioritet u radu klubu zauzimaju jedriličari u klasi Optimist, koji su nosioci daljeg razvoja. Opseg rada i broj jedriličara koje možemo prihvatiti diktiraju raspoloživi kapaciteti i finansijska sredstva, što sa maksimalnim ljudskim naporima i zalaganjem uklapamo u postojeće potrebe i mogućnosti.

Opšta strategija Delfinove škole jedrenja je da se djeca što prije uključuje ne samo u jedrenje nego u opšti sastav fizičkih vježbi i sporta. Škola jedrenja nije samo usmjerena na stvaranje vrhunskih jedriličara, već i na promociju sporta i zdravog načina života. Potrebno je istaknuti

kako upravo škola jedrenja predstavlja temelj za stvaranje budućih vrhunskih jedriličara. Sprovodimo radionice ekologije i kodeksa zdravog za mlade sa idejom promocije zdravih stilova života i odgovornog ponašanja prema sebi i svojoj okolini, kao preduslovu prevencije različitih rizičnih ponašanja.

Uz svesrdnu podršku, Opština Tivat ističe veliku zaslugu i ulogu JK Delfin u promociji jedrenja i popularizaciji sporta koji za Boku Kotorsku ima poseban značaj. U tom smislu, lokalna samouprava na sve načine shodno mogućnostima pruža podršku JK Delfinu u daljnjem razvoju jedriličarskog sporta shodno kriterijumu postignutih rezultata, masovnosti i tradicije. Strateški plan se fokusira na pet ključnih tema: rast programa razvoja jedrenja u klasi Optimist i ILCA, postizanje statusa vodećeg jedriličarskog centra u Crnoj Gori, unapređenje uslova za razvoj sportskog jedrenja i permanentna edukacija stručnog kadra.

Postulati po kojima se radi su profesionalnost, transparentnost, korektnost, rodna ravnopravnost, saradnja, dugoročnost, kontinuirano učenje, međunarodna saradnja, kulturni identitet, multikulturalnost i zdravlje.

Imamo utvrđene planove za regate tokom svake godine za lokalne regate. Broj učesnika na regatama se povećava. JK Delfin je u prethodnih pet godina organizovao tri velika međunarodna takmičenja, Balkansko prvenstvo za olimpijske klase ILCA i klasu Optimist, Evropsko prvenstvo za klasu ILCA do 21 godine i EuropaCup. Organizacija takmičenja se sprovodi zahvaljujući razvijenom stručnom kadru i prateći propisana pravila takmičenja koja propisuje EurILCA. U realizaciji takmičenja je učestvovao stručni kadar i volonteri iz sva tri kluba koja se bave olimpijskom klasom.

Svi uslovi u pogledu prirodnih predispozicija zadovoljavaju održavanje međunarodnih evropskih i svjetskih takmičenja. JK Delfin i CJS imaju punu podršku i odobravanje nadležnih međunarodnih organizacija ILCA i World Sailing. Naša saradnja s jedriličarskim klubovima iz, prije svega Hrvatske i drugih klubova iz regiona, kao i sa Međunarodnom federacijom za olimpijsku klasu ILCA EurILCA, otvara vrata novim mogućnostima i projektima.

Domaćinstvo ovog velikog događaja nije bilo samo prilika da se pokaže naša stručnost u organizaciji sportskih manifestacija već i da se promoviše ljepota naše obale i jedrenja kao sporta. Ovi podaci dodatno dokazuju već postojeće resurse i mogućnosti za unapređenje JK Delfina, te ukazuju na prednosti i potencijal koji klub ima za organizaciju jedriličarskih takmičenja i privlačenje jedriličara iz cijelog svijeta.

JK Delfin intenzivno planiramo organizaciju velikih međunarodnih takmičenja, kao što je Evropsko prvenstvo za olimpijske klase, što bi zahtijevalo dodatnu infrastrukturu i podršku lokalne zajednice, podršku i partnerstvo države, što podrazumjeva finansijsku podršku, pružanje logističke i administrativne podrške kako bi se osiguralo da naša kandidatura bude što jača i konkurentnija.

Podržane su i klupske aktivnosti usmjerene na očuvanje tradicije i nautičke kulture. Manifestacija Festival vjetra je upravo prilika da kroz različite kulturne, obrazovne i sportske manifestacije izgrade jaki odnosi sa lokalnom zajednicom što je ključno je za održivost. JK Delfin aktivno saraduje sa školama, lokalnim organizacijama, edukativnim institucijama, kako bi promovisao jedrenje i podstakao povezanost sa zajednicom. To podrazumjeva i uključivanje članova u aktivnosti kluba i promociju jedrenja kao sporta.

Prepoznajući važnost održavanja svojih objekata i infrastrukture, JK Delfin se trudi da redovno održava svoje resurse kako bi osigurao sigurnost, funkcionalnost i pozitivno iskustvo za članove i posetioce. Raspolaze objektom koji je sagrađen 80tih godina prošlog vijeka sa specifičnom namjenom za Jedriličarski klub uključujući prilaz moru sa mulom i izlazom na more i hangar za skladište jedrilica.

Klub je osnovan 1951. godine, uz registraciju svih imovinskih sredstava u skladu s tadašnjim zakonima i propisima Crne Gore. Analiza imovinsko-pravnog statusa JK Delfin pruža jasnu sliku o istoriji i evoluciji imovine kluba. Došlo je do promjena u zakonodavstvu vezanom za

upravljanje nekretninama u Tivtu, što je zahtevalo ažuriranje pravnog statusa kluba i njegove imovine. Klub je uložio značajne napore u održavanje usaglašenosti sa zakonima i propisima, osiguravajući tako svoju stabilnost i dugoročnu održivost.

Ključni fokus je na imovinsko-pravnog statusa Jedriličarskog Kluba i nedavnom neslaganju između Opštine Tivat i kluba u vezi s pravom na zemljište u zoni morskog dobra, što je rezultiralo žalbama i pokretanjem pravnog postupka. JK Delfin je angažovao pravne stručnjake radi analize i regulisanja pravnog statusa svoje imovine kako bi se osigurala potpuna usaglašenost sa novim zakonima.

S obzirom na situaciju, klub je pokrenuo sudski postupak radi zaštite svojih prava na imovinu. Tužba je podneta radi utvrđivanja svojine na nepokretnostima upisanim u zemljišne knjige, gde je država Crna Gora upisana kao nosilac prava svojine, a tužilac, JK "Delfin" Tivat, kao nosilac korišćenja. Tužilac tvrdi da je država Crna Gora upisana bez pravnog osnova, te zahteva da se utvrdi da je klub nosilac prava svojine. Dokumentacija i pravni postupci ukazuju na potrebu za detaljnom analizom kako bi se utvrdile pravne osnove i prava strana u sporu. Sudski postupak će verovatno biti ključni korak u rešavanju ovog nesporazuma i zaštiti interesa obe strane. Riješavanje spora će služiti kao osnova za dalje strateško planiranje i upravljanje imovinom JK Delfin.

Jedriličarski klub „Lahor“ iz Kotora je naveo da ima problem sa pravom korišćenja prostora koji trenutno koristi a koji je po namjeni atomsko sklonište.

Spisak izazova sa kojima se suočava JK „Lahor“ kao i moguća rješenja i potencijali kluba: Atomsko sklonište - ovaj prostor klub koristi od njegove izgradnje u drugoj polovini 80ih godina prošlog vijeka. Klub nikada nije dobio pravno valjano rješenje o korištenju ovog prostora iako tokom cijelog ovog perioda radi na njegovom održavanju i unapređenju. Potrebno je pronaći zakonsko rješenje da se ovaj prostor i formalno pravno dodjeli klubu. Prostor je trenutno u nadležnosti Uprave za nekretnine.

Marinski dio - Svaki jedriličarski klub na svijetu pa čak i u Crnoj Gori ima svoju marinu za privez klupskih brodova i brodova u vlasništvu članova kluba. JK Lahor je jedini klub koji marinu ne posjeduje a upravo je marina preduslov razvoja i održivosti jedriličarskih klubova. JK Lahor je izradio nekoliko detaljnih projekata sportskih marina u neposrednoj blizini kluba a posjeduje čak i dozvolu JPMD o postavljanju 25 metara plutajućih pontona koja bi bila dobar put ka izgradnji marine. Potrebna je podrška ministarstva kako bi ovaj projekat mogao da zaživi.

Održivost JK Lahor - potrebno je naći modele koji bi doprinijeli održivosti JK Lahor u pogledu finansiranja naših aktivnosti pogotovo imajući u vidu strateški značaj ovog sporta za Crnu Goru ali i visoke troškove održavanja brodova i odlaska na takmičenja u inostranstvu. Sa tim u vezi potrebno je donijeti niz mjera koje bi JK Lahor ali i ostale klubove učinile partnerima državnih institucija na način da se dio troškova održavanja kluba finansira kroz aktivnosti koji bi članovi kluba kao "ljudi od mora" mogli vršiti za potrebe državnih organa.

Stručnost - JK Lahor radi sa djecom uzrasta od 6 do 18 godina. Dijete koje provede 10-12 godina u klubu tokom cijele godine, susreće se sa svim mogućim situacijama na moru i sazrijeva u jednog ozbiljnog "čovjeka od mora" koji je osposobljen da u datim situacijama reaguje puno bolje od bilo koje osobe koja je svoje znanje stekla pohađajući kurs od 10-15 dana. JK Lahor i ostali jedriličarski klubovi predstavljaju najvažniji izvor stručnog pomorskog kadra koji je neophodan za razvoj nautičkog turizma i uopšte za jednu pomorsku zemlju.

JK „Jovo Dabović“ iz Baošića je naveo da se neprestano suočava sa finansijskim problemima. Naveli su da su se u protekle 4 godine u nekoliko navrata obraćali JP „Morsko dobro“ sa zahtijevom da izuzmu od zakupa dio operativne obale u dužini od 30m koje koristi klub za izvlačenje jedrilica i komunikaciju plovni objekata sa morem. Takođe su naveli da su zahtijevali od JP „Morsko dobro“ da im dozvoli sanaciju „Tiradura“ (betonske kosine za komunikaciju sa morem), ali da nikada nisu dobili odgovore na pomenute zahtijeve. Naveli su

da smatraju, da jedriličarski klubovi pojedinačno ne mogu ostvariti svoje planove razvoja bez logistike CJS-a. Takođe su naveli da planovi razvoja jedrenja zahtijevaju više razumjevanja od šire društvene zajednice i JP „Morsko dobro“.

Jedriličarski klub „Jugole Grakalić“ iz Herceg Novog je u svom dopisu naveo svoje mišljenje da naš sport nema adekvatan status koji bi trebalo da ima u jednoj primorskoj i turistički orjentisanoj zemlji. Smatraju da bi smo se bavili ovim sportom i radili u skladu sa evropskim standardima moramo imati jasno definisan odnos prema ovom sportu od strane nadležnih ministarstava i lokalnih samouprava, sa jasno definisanom podrškom. Smatraju da odnos prema nama nije na nivou na kojem bi trebao da bude s obzirom na naš rad i jasnu strategiju rada i razvoja koju imamo. Odnos svih nadležnih institucija prema nama i njihovo poznavanje naših aktivnosti je izuzetno skromno a svaki pokušaj da se to stanje promjeni nailazi na formalno razumjevanje. Nivo komunikacije je na izuzetno niskom nivou i svodi se na formalno, bez ozbiljnog pristupa nadležnih institucija da uđu u problematiku našeg sporta. Zastavljeni smo u medijima, sportskim rubrikama, javnosti iako je naš rad transparentan i veoma lako može da se prati preko web stranice CJS-a. Jedrenje je sport koji je u drugim primorskim i turističkim zemljama najbolji promoter obale, nautičkog turizma i turizma uopšte. Iz tih razloga smatramo da bi naše nadležno Ministarstvo sporta i mladih trebalo da traži od Ministarstva turizma bolju saradnju sa našim nacionalnim savezom gdje bi podržali neke naše programe na obostranu korist.

Klubovi bi mogli da budu samoodrživi u finansijskom smislu ako bi upravljali sa obalnim područjem na koje su naslonjeni. Po tom pitanju bi trebali imati adekvatnu podršku javnog preduzeća Morsko dobro. Međutim ta podrška je takođe veoma skromna i kratkoročna. Zato smatraju da bi naše nadležno ministarstvo trebalo da traži od JP “Morsko dobro” da se definiše status jedriličarskih klubova u upravljanju obalnim područjem na koje se naslanjaju, na duži period sa jasno definisanim pravima i obavezama. Ta područja treba da služe za sticanje finansijskih sredstava za rad klubova i za razvoj nautičkog turizma i jedrenja. Pokušali su više puta da nivo saradnje dovedu na veći nivo, međutim to do sada nisu uspjeli. Mislimo da smo veoma malo finansijski popraćeni a kvalitet naših programa sigurno zaslužuje veću pažnju i pomoć.

Analiza informacija

Analizirali smo veliki broj informacija o radu u prošlim sezonama i identifikovali glavne probleme razvoja jedrenja u Crnoj Gori. Shodno tome napravili smo smjernice za izradu Strategije razvoja jedrenja 2024 – 2028.

Smatramo da su potrebne smjelije koncepcije za čiju realizaciju će trebati angažovanje visokokvalifikovanog stručnog kadra i organizovanje specifičnih radnih timova i komisija koje će imati obrazovanje i stručnost da omoguće sprovođenje određenih strateških planova. Ta tijela bi trebala da rade po volonterskom ili profesionalnom modelu u zavisnosti od značaja tog projekta.

Analiza statusa tradicionalnih klubova u Prostornom Planu Obalnog Područja Crne Gore

Šta je do sada rađeno i retrospektiva nastojanja za rješenje prostornog i sportskog statusa našeg sporta na nivou države Crne Gore

Pitanje koje često postavljamo je odakle nama ovaj prostorni problem kada su klubovi i CJS osnovani još 1948.g.? Kako je nastao ovaj problem i zašto nije riješen kada je nastao?

Plansko uređenje i organizacija priobalnog područja Boke Kotorske započeto je još 1969.g. kada su već na samom početku tradicionalni jedriličarski klubovi iz Boke Kotorske utemeljeni u Prostorni plan obalnog područja Boke Kotorske, dakle u prvoj fazi njegove izrade. Od tada pa do danas, mjenjali su se zakoni, mjenjale su se države, nazivi država i državni interesi. Naši klubovi i naš sport uprkos brojnim izazovima i tradicionalno skromnoj podršci Crne Gore, nekada kao dijela Jugoslavije, a zatim nezavisne države, opstajali su i razvijali se. Shodno zahtjevima svakog novog zakona prilagođavali su administraciju i svoj rad iako su oni vrlo često bili veoma diskutabilni. Shodno tome da mi nemamo snagu da polemishemo sa Zakonom svake nove države i svake nove vlasti, konstantno smo pratili zakonske smjernice, poštovali ih i shodno tome bili jasno utemeljeni u društvenu matricu svake nove države do izglasavanja nezavisnosti Crne Gore. Od nezavisnosti Crne Gore pa do danas, opet smo u novoj državi sa novim zakonima i državnim interesima bili prinuđeni da ponovo zahtjevamo potvrdu i definisanje našeg jasnog dugoročnog statusa u Prostornom planu obale države koja je pokazala interes da bude primorska, turistička i ekološka sa tada jasno iskazanim stavom da će poštovati prava zatečenih korisnika a naročito onih u oblasti primorskih djelatnosti koje su od javnog interesa za Boku Kotorsku i primorje a samim time i za Crnu Goru. Shodno tome obraćali smo se svim institucijama za koje smo smatrali da im je posao da riješe naše potrebe kroz nove zakonske regulative. Kroz ta obraćanja smo im iznosili održive i realne predloge za dugoročno rješavanje statusa našeg sporta i naših klubova u Prostornom Planu Područja Posebne Namjene Obalnog Područja Crne Gore (PPPPN OP CG) i u sportskom sistemu Crne Gore. Zbog složenosti našeg sporta i širokog spektra potreba, naš sport je vezan za više resora i institucija i svima smo se obraćali kao i lokalnim zajednicama i od svih dobijali načelnu podršku. Pored nadležnih institucija za sport i obrazovanje, pomorski saobraćaj, turizam i prostorno planiranje, tu se nalazi i javno preduzeće „Morsko dobro“ gdje se najviše ističe naš bazični problem zbog njihove orijentacije za podršku privatnom interesu na štetu javnog interesa primorskog i naročito domicilnog stanovništva. Od nezavisnosti Crne Gore pa do danas prostorni planovi u Crnoj Gori i obalnom području su se radili a građani Crne Gore i primorja ali i u našem sportu su se nadali da će biti u skladu sa načinom života na koji imaju pravo. Shodno tome da smo mi duboko utemeljeni u primorsku kulturu i potrebe primorskog života ne prihvatamo da nam to neko oduzme već polažemo pravo na to da nam se omogući da unapredimo lokacije na kojima se nalazimo i da uslove za rad dovedemo na nivo koji imaju jedriličarski klubovi u uređenim primorskim državama. Shodno našem interesovanju mi nismo ostajali nijemi na aktuelna dešavanja i nismo čekali ničiju milostinju već smo se aktivno uključivali u te procese. Krajem maja 2011.g. Crna Gora je shodno Barselonskoj konvenciji potpisala ugovor za realizaciju programa za upravljanje koji promovišu integralno upravljanje obalnim područjem (CAMP CG) što je između ostalog obuhvatalo i izradu strategija za razne djelatnosti u obalnom području. CJS se kao institucionalni dio države koji je shodno svojoj djelatnosti direktno naslonjen na priobalnu oblast i CAMP i jasno zainteresovan za svoje mjesto u tom programu posvetio izradi Strategije razvoja jedrenja sa jasno istaknutim bazičnim problemom i predlogom za rješavanje tog problema. Strategija je dostavljena 2013.g. Vladi Crne Gore sa zahtjevom za podršku njenoj realizaciji. Vlada Crne Gore je odredila Ministarstvo održivog razvoja i turizma kao nadležno da doprinese realizaciji Strategije razvoja jedrenja. Ministarstvo turizma je shodno nalogu Vlade Crne Gore uspostavilo komunikaciju sa Crnogorskim jedriličarskim savezom i svim lokalnim samoupravama sa ciljem da se definišu klubovi koji su

nosioci ovog sporta i javnog interesa lokalnih gradova i lokacije na kojima se ta djelatnost obavlja kako bi se shodno tome definisale u Prostornom planu obalnog područja posebne namjene kao lokacije od javnog interesa za obavljanje sportske djelatnosti jedrenja. Na osnovu zahtjeva Ministarstva održivog razvoja i turizma, sve lokalne samouprave su im dostavile potvrde o značaju i potrebi postojećih klubova u svojim gradovima i javnom interesu po tom pitanju, potvrde o lokacijama na kojima se nalaze i potrebi da se u skladu sa novim planovima, zakonima i strategijama Crne Gore neizostavno uvrste u sve planove Crne Gore koji su vezani za obalno područje. Dakle, još tada je postignuta načelna saglasnost svih subjekata potrebnih da se riješi bazični problem iz Strategije razvoja jedrenja a to je dugoročno rješenje lokacija za jedriličarske klubove sa jasnim pravima i obavezama i institucionalnim sistemom kontrole obavljanja te djelatnosti. Da pojasnimo i podsjetimo, to su lokacije koje ti klubovi koriste preko 70 godina, u koje su oni ulagali i koje su infrastrukturno u funkciji sportske djelatnosti a uz određene intervencije vrlo brzo mogu dostići evropske standarde. Podsjećamo da su još tada načelnu saglasnost postigli Vlada Crne Gore, Ministarstvo zaduženo za prostorno planiranje i turizam, lokalne samouprave u kojima su aktivno radili klubovi osnivači CJS-a, Uprava za sport Crne Gore koja je bila pri Ministarstvu prosvjete i sporta, Crnogorski olimpijski komitet i Crnogorski jedriličarski savez. Uprkos svemu tome, taj opšti koncept, država Crna Gora i Vlada Crne Gore sve do osnivanja Ministarstva sporta i mladih, nisu se potrudile da sprovedu u realizaciju i da jednom običnom uredbom, ili ako tako ne može, pronađu način da riješe bazični problem crnogorskog jedrenja. Kada je osnovano Ministarstvo sporta i mladih 2016.g., kao i sa svima do tada koji su po hijerarhiji postajali nadležni za naš rad i rješavanje naših problema krenuli smo u aktivnu komunikaciju nadajući se da ćemo konačno dobiti čvrstu podršku i uslove za funkcionisanje našeg sporta koje je izuzetno zahtjevno i složeno. Korespondenciju po tom pitanju sa Ministarstvom sporta i mladih smo započeli još 17.03.2017.g., nažalost do današnjeg dana bez konkretnog rezultata.

Sadašnji odnos prema našem sportu, radu i shvaćanju o potrebi našeg sporta daje nam nadu da ćemo konačno početi da gradimo naš sport na čvrstim temeljima a ne na prosidbi, milostinji, obećanjima i volonterizmu, čemu bi trebalo da doprinose ovaj strateški dokument.

Do sada se finansiranje našeg sporta baziralo na skromnim sredstvima koja su dobijana na osnovu konkursa kod institucija nadležnih za sport u lokalnim samoupravama i Crnoj Gori, a sponzorstva su se bazirala na prosidbi i milostinji koju bi ponekad eventualno dobili od privatnih subjekata i "stranih investitora" kojima je država omogućila ono što nije željela nama, a to je da privređuju i zarađuju u obalnom području. Za razliku od nas koji bi ta sredstva kroz zakonsku regulativu koristili za rad naših klubova u cilju javnog interesa, edukacije, razvoja i života naše djece i omladine, oni ta sredstva koriste za lični profit.

Analiza mogućnosti pozicioniranja jedriličarskih klubova u nautičkom turizmu

Analizom postojećeg stanja sa ciljem da se pronađe rješenje i uspostavi efikasan način rada jedriličarskih klubova da postanu suštinski dio nautičkog turizma ustanovljeno je više strateških problema. Najznačajniji je dobijanje koncesije za upravljanje obalnim područjem na koji se naslanjaju na način da budu zadovoljni svi subjekti i da se to utemelji kroz zakonsku regulativu. Ono u što ne treba sumnjati je stručnost jedriličarskih sportskih subjekata da realizuju sve dogovore sa lokalnim samoupravama i nadležnim državnim institucijama. Koncesije predstavljaju dozvolu javne vlasti koja se daje pravnim i fizičkim licima koja su prepoznata kao odgovorna i stručna za obavljanje određene djelatnosti po unaprijed propisanim uslovima. Konstatovano je da je PPPN CG predviđeno da se posebna pažnja treba posvetiti sportu i rekreaciji i da vodene sportove treba tretirati kao sastavni dio društvene i privredne matrice što je i jedan od osnovnih parametara Zakona o koncesijama da se koncesije za takve lokalitete kao što su one na kojima se nalaze jedriličarski klubovi mogu dodijeliti bez javnog nadmetanja sa ciljem da ti prostori ostanu u domenu javnog i opšteg interesa. Pošto je

koncesioni akt osnovni dokument na osnovu kojega se pokreće postupak za davanje koncesije očekujemo da će ova Strategija razvoja jedrenja u Crnoj Gori biti dio i osnova takvog akta.

Kvalitet prostora obalnog područja Crne Gore predstavlja jedan od osnovnih razvojnih potencijala primorskih opština a i čitave Crne Gore. Osmišljen i kontrolisan razvoj i uređenje obalnog područja čine jedan od ključnih izazova za obezbijedivanje boljeg kvaliteta življenja i mi smatramo da naši jedriličarski klubovi mogu dati značajan doprinos takvom razvoju.

Shodno tome i našem dugogodišnjem radu i iskustvu koje smo stekli kao i zajedničkim vizijama i ciljevima kojima težimo odlučili smo se da kroz jedan ovakav strateški dokument predstavimo našu viziju, da ukažemo na probleme, predložimo njihova rješenja i da za to tražimo podršku nadležnih institucija. Ukoliko dobijemo podršku i prihvati se ova Strategija razvoja jedrenja u Crnoj Gori očekujemo podršku upravljačkih struktura lokalnih samouprava u njenoj realizaciji ali i dobijanje institucionalne podrške države za njenu realizaciju, da se sačuva integralni dio fizionomije primorskih gradova, domicilno stanovništvo koje čini njihova socijalna jezgra i mediteranski duh koji treba da ima svako primorsko mjesto, zatim zaštita prirodnog i kulturnog naslijeđa, regulisanje obalnih aktivnosti i održivo korišćenje obalnih resursa u duhu koji je neko već strateški utkao na tim lokacijama a to je da to budu lokacije od lokalnog značaja za sportska, rekreativna, kulturna, nautička i turistička dešavanja, tj. opšte koristi cijele zajednice što su inače ključni zahtjevi Sedmog protokola Barselonske konvencije koja je i pravni osnov za primjenu integralnog upravljanja obalnim područjem.

Jedan od ciljeva ove Strategije je uspostavljanje modernog i efikasnog sistema i metodologije rada na ovim lokacijama u kvalitetnoj zajednici gdje svaki subjekat zna svoja prava i obaveze i sprovodi ih na zadovoljstvo svoje i cijele zajednice, podizanje nivoa bezbjednosti, čistoće i kulture u čemu će planiranim sistemom rada svi subjekti biti usmjereni na saradnju.

Cilj planiranja nadležnih institucija Crne Gore, treba da bude izrada planova kako strateških tako i prostornih kojima se određuje korišćenje prostora sa jasno definisanim javnim interesom odvojenim od privatnog. Mi znamo gdje želimo i treba da budemo a i gdje pripadamo shodno našoj djelatnosti.

Želimo da radimo u uređenom sistemu i po modelu jasno definisanih prava i obaveza svih institucija na lokacijama koje su uređene sa jasnom svrhom i smislom i u kojima ćemo dobiti dugoročno pravo na upravljanje u kontrolisanom procesu sa monitoringom evaulacije realizacije strateških planova u kojima će učestvovati svi subjekti koji budu zaduženi za to i nadležne institucije.

Da bi se bolje razumjeli problemi sa kojima se susreću jedriličarski klubovi potrebno je pojasniti i definisati sledeće pojmove koji su u Crnoj Gori formalni i politički a ne suštinski.

Luka (definicija)

Više je autora pokušalo dati kraće definicije luke. Luka je prirodno ili vještački zaštićen akvatorijum gdje brodovi nalaze zaklon od talasa, struja, morskih mjena i leda, zaštitu od neprijateljskih i vandalskih napada, mjesto gdje mogu krcati vodu, gorivo i hranu, izvršiti popravke na brodskom trupu, mašinama, uređajima ili obaviti čišćenje svih djelova, gdje mogu sigurno i brzo iskrcati, ukrcati ili prekrcati teret i putnike, gdje mogu odmoriti posadu. To je jedna od najkraćih definicija u koju se može uklopiti eventualna sportska luka.

Luka nautičkog turizma (definicija)

Luka koja služi za prihvata i smještaj plovila, te je opremljena za pružanje usluga korisnicima i plovilima. U poslovnom, građevinskom i funkcionalnom pogledu čini jedinstvenu cjelinu. Luke nautičkog turizma prema vrsti objekata i usluga trebaju biti uređene posebnim propisima koje se uređuju kategorizacijom luka nautičkog turizma.

U toj oblasti u Crnoj Gori je problem da nemamo Pravilnik o razvrstanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma koji bi po logici stvari trebalo da donese Ministarstvo turizma u saradnji sa Ministarstvom pomorstva i saobraćaja, lokalnim samoupravama i lokalnim turističkim organizacijama. Luke nautičkog turizma su pokretači razvoja lokalne privrede. Luke nautičkog

turizma razvijaju djelatnosti kao što su charter, ronilački turizam, regate, sajmovi i druge više ili manje povezane djelatnosti.

Sportska luka (definicija)

Sportska luka služi za privez čamaca i jedrilica upisanih u registar Lučke kapetanije sa namjenom za sport i razonodu, a čiji su čamci i jedrilice u vlasništvu članova kluba ili samog kluba koji ima koncesiju za sprotsku luku ili pristanište.

Takođe i ovu oblast u Crnoj Gori treba definisati, standardizovati i izbalansirati sa potrebom unapređenja života domicilnog stanovništva i razvoja nautičkog turizma i vodenih sportova.

Nautički turizam (definicija)

Nautički turizam je složen turističko pomorski pojam.

Shodno svemu navedenom kao prvo treba razumijeti i precizno definisati šta kod nas obuhvata pojam nautičkog turizma jer vidimo da se u tom tumačenju kod nas puno luta. Po evropskim standardima u sklopu nautičkog turizma ubraja se sve ono što se veže za pomorstvo, plovidbu, brodarenje, tj. aktivnosti vezane za to uz i na moru, rijekama i jezerima.

Dakle sve one aktivnosti koje omogućuju boravak turista nautičara na plovilima, njihov prihvata, komunalije, izbacivanje smeća, kontrola ekologije i pravilno korišćenje naših voda, vožnje putničkim brodovima, malim čamcima, luksuzna krstarenja, sportovi na vodi i ispod vode, biologija mora i sve posredno i neposredno povezane aktivnosti u mnogobrojnim proizvodnim i uslužnim djelatnostima. (tzv. mala brodogradnja, izrada i popravka jedara, usluge održavanja i popravke plovila, motora, instrumenata, opreme i sl.)

Stalno rastuća potražnja stalnih vezova.

Strogo određene granice rasta prihvatnih kapaciteta dovešće do nemogućnosti zadovoljenja potražnje i vjerovatnog rasta cijena i taj trend treba da prati maksimalna i pravilna iskorištenost naših kapaciteta i očuvanje uslova koji bi omogućili i domicilnom stanovništvu da ima vez po jasnim principima i pristupačnim cijenama i prostor za jedriličarske klubove i sportove od javnog interesa.

Smatramo da će u koliko se prihvati predložena Strategija razvoja jedrenja u Crnoj Gori koristiti biti višestruka od kojih ćemo navesti samo neke. U našim sportskim klubovima uglavnom većinu vezova koristi domicilno stanovništvo jer su cijene takvih vezova njima dostupne. Postoji već veliki broj skupih i visoko kategorizovanih vezova u Boki kojima upravljaju strane firme gdje naše stanovništvo ne može sebi priuštiti vez za svoja plovila koja su najčešće skromnijih dimenzija i vrijednosti. Na taj način na ovim lokacijama po relativno pristupačnim cijenama u odnosu na druge omogućavamo jednom značajnijem dijelu stanovništva da veže svoja plovila koja koriste za rekreativno sportske aktivnosti, sportski ribolov, izlete, za prevoze turista i za aktivnosti kojima dopunjuju svoj kućni budžet. Klubovi dobijaju mogućnost da zaposle više lica i mogućnost samofinansiranja a država dobija porez od naplate vezova, doprinosa, smanjuje nezaposlenost i ima zadovoljne građane. Klubovi će dobiti mogućnost da imaju finansijsku stabilnost da mogu da obavljaju svoje poslove i u sportskom i u edukativnom smislu i da na najbolji mogući način promovišu nautičke potencijale Crne Gore. Klubovi pored osnovnih sportskih djelatnosti stvaraju i najkvalitetniji pomorski kadar. Članovi naših klubova su najkvalitetniji radnici u pomorskoj trgovačkoj i nautičkoj industriji i na društveno odgovornim poslovima, a u marinama u Crnoj Gori najčešći i najbolji skiperi su bivši i sadašnji članovi naših jedriličarskih klubova. To je kadar koji se sve više traži u Crnoj Gori i naši klubovi ga stvaraju.

Analiza atraktivnosti prostora na kojima egzistiraju jedriličarski klubovi u Boki Kotorskoj

Kao što bi trebalo da rade raznorazni potencijalni investitori koji imaju afinitete prema našem prostoru i mi smo napravili analizu atraktivnosti našeg prostora i pokušali procijeniti pogodnosti i vrijednost naših lokaliteta za specifičnu namjenu za obavljanje djelatnosti sportskih lučica i pristaništa u smislu značaja za rad jedriličarskih klubova i unapređenja

turističke ponude u turizmu i nautičkom turizmu. Sve je jasnija ograničenost prostora na obalnom području Crne Gore pa su sve veći pritisci raznih subjekata sa ambicijama na isti prostor iz različitih sredina te smo postali izuzetno ranjivi da sačuvamo domicilno pravo na prostor u kom i od kog živimo. Pokušali smo da iz našeg ugla uradimo objektivan sistem vrednovanja ekonomskih potencijala i mogućnosti naših lokaliteta i naših socijalnih potreba. Shodno iskustvu koje imamo gledajući naše lokacije i njihove prirodne karakteristike možemo reći da spadamo u relativno atraktivno područje za nautički turizam. Nalazimo se u Bokotorskom zalivu koji zbog svoje geografske atraktivnosti i bogatog kulturno historijskog nasleđa privlači veliki broj nautičara. Međutim vrijeme boravka je kratko i nautičari su najčešće u tranzitu, običu Boku i idu dalje, najčešće zbog malih smještajnih kapaciteta ali i nedostatka razuđenosti obale bez pretjerane izgrađenosti, ostrva, divljih uvala i plaža i skromnog podvodnog svijeta koje privlače nautičare na duži boravak. Nedostaju nam dobro raspoređene i zaštićene sportske luke, lučice i pristaništa. Ono što je dobro to su povoljni klimatski i hidrografske uslovi čemu doprinose povoljne temperature vazduha i mora u većem dijelu godine, vjetrovi čija jačina omogućava nesmetanu plovidbu i kvalitetno jedrenje u većem dijelu godine. Jaki i olujni vjetrovi su najčešće južni i sjeverni i to tokom zime. Vjetrovi jačine 6 bofora ili više duvaju 25 do 40 dana godišnje, olujni vjetar jačine 8 bofora i više duva 2 do 10 dana godišnje, najčešće bura. Lokaliteti jedriličarskih klubova su od nekih vjetrova relativno zaštićeni, dok su od eventualnog neverina koji je 4 do 5 puta godišnje lokaliteti potpuno nezaštićeni. Smatramo da bi po principu kapitalne investicije u kojima bi učestvovala država i evropski fondovi omogućilo održivo korištenje akvatorijuma koje koriste jedriličarski klubovi ukoliko bi nosioci koncesije bili naši klubovi pod pokroviteljstvom lokalne samouprave.

Analiza ranjivosti zbog atraktivnosti i pogodnosti prostora na kojima se nalaze naši jedriličarski klubovi.

Analiza atraktivnosti je način za prepoznavanje i određivanje djelova prostora gdje je opravdano planirati određenu djelatnost ili određeni zahvat. To radi svako ko je zainteresovan za biznis. Svjesni da su lokaliteti gdje se nalaze naši jedriličarski klubovi u ljetnim mjesecima izuzetno atraktivni po pitanju turističko ugostiteljskih usluga i privatnog biznisa, te su samim time prostori na kojima rade izuzetno ranjivi u smislu očuvanja prostora i djelatnosti kojima se bave. U današnjoj vrsti poslovanja u takozvanim neoliberalnim uslovima, ovaj problem je još izraženiji i lokaliteti klubova ranjivi su bez obzira na lokalne autoritete i javni interes. Najveći problem u današnjem biznisu je taj što svaki eventualni investitor pokušava da ostvari svoj interes sa što manjim ili čak nikakvim obavezama prema lokalnim i javnim interesima. Za razliku od njih jedriličarski klubovi sav profit od takvih djelatnosti ulažu u rad klubova, razvoj jedrenja i u potpunosti su posvećeni javnom interesu.

Zaključak analize

Konstatovane su i uočene snage i slabosti na više nivoa neophodnih za funkcionisanje sportske organizacije. U prvom nivou su državne institucije, ekonomija, zakoni, kategorizacije, pravilnici i državni interesi. U drugom nivou su lokalne institucije, nedostatak strateške podrške i lokalni interesi. U trećem nivou i najvažnijem je loš odnos prema javnom interesu. U četvrtom nivou je politika i društveno političke okolnosti.

U okviru prošlih Strategija pokrenuto je rješavanje većeg broja tih problema ali veći dio njih nije trajno ili do kraja riješen. Shodno tome i na osnovu nove Nacionalne strategije razvoja sporta u Crnoj Gori doneseni su prioriteti rješavanja problema u ovoj Strategiji.

4. AKCIONI PLAN

BAZIČNI PROGRAM OSTVARENJA STRATEŠKIH CILJEVA

Da bi se kvalitetno ostvario bazični program za realizaciju strateških ciljeva CJS-a i akcionih planova, potrebno je prvo riješiti osnovne strateške probleme. Smatramo da se ti problemi mogu riješiti shodno tome da je uočeno da sa mnogim strateškim dokumentima javnih institucija Crne Gore djelimo osnovna vjerovanja i viziju koji nas usmjeravaju da kroz jedan konstruktivan dijalog možemo doći do unapređenja života i rada u sportskim aktivnostima, obrazovanju djece, omladine i odraslih, razvoju nautičkog i sportskog turizma i turističke ponude i spriječavanju zagađenja mora. Osnovni problem koji treba kao prvo riješiti je dobijanje dugoročnog upravljanja nad lokacijama i akvatorijumima koje po prirodi djelatnosti i vizija koje imamo treba da pripadnu jedriličarskim klubovima. Kroz uvod i analizu za ovaj strateški dokument jasno su prikazani problemi koji postoje zbog slabosti na više nivoa javnog života u Crnoj Gori. U prvom nivou su državne institucije, ekonomija, zakoni, kategorizacije, pravilnici i državni interesi. U drugom nivou su lokalne institucije, nedostatak strateške podrške i lokalni interesi. U trećem nivou i najvažnijem je loš odnos prema javnom interesu. U četvrtom nivou je politika i društveno političke okolnosti.

1. Rješavanje statusa jedriličarskih klubova u PPPN OP CG

Model upravljanja prostorom jedriličarskih klubova i akvatorijuma na koji se naslanjaju jedriličarski klubovi sa svojim akvatorijumom koji ćemo predložiti nadležnim institucijama je da bude u skladu sa lokalnom orijentacijom, ovim strateškim dokumentom i jasnom raspodjelom zadataka i odgovornosti. Radi prevencije konflikata nadležne institucije vršile bi monitoring rada jedriličarskih klubova preko izvještaja CJS-a o njihovom radu. Jedriličarski klubovi bi upravljali sa prostorom i akvatorijumima na koje se naslanjaju sa orijentacijom zadovoljenja javnog interesa, očuvanja prirodnih, kulturnih, obrazovnih i tradicionalnih dobara, očuvanja i razvoja lokalne zajednice, turizma i turističkog prostora, održivosti i razvoja sportskog jedrenja i obezbjeđivanja sredstava za sufinansiranje njihovog rada od usluga koje bi pružali na tom prostoru.

Pošto nismo imali priliku da aktivnije učestvujemo u prostornom planiranju obalnog područja Crne Gore koje se radilo u okviru Strategije integralnog upravljanja obalnog područja Crne Gore, iskoristićemo priliku da kroz našu Strategiju iznesemo naše stavove gdje smo jasno dali do znanja da se izrade strategija za prostorno planiranje moraju zasnivati na dobro informisanom učešću i saradnji svih zainteresovanih. Nadamo se da će ova naša Strategija dati značajan doprinos pravljenju njihove Strategije. Pokušali smo više puta, preko Crnogorskog jedriličarskog saveza koji je Strategiju razvoja jedrenja u Crnoj Gori (2013-2017) dostavio na razmatranje i Vladi Crne Gore i Ministarstvu turizma i JPMD i lokalnim samoupravama u kojoj se kao jedna od najvažnijih stvari za razvoj jedrenja u Crnoj Gori navodi da jedriličarski klubovi sa tradicijom i ozbiljnim referencama moraju dobiti svoj prostor u obalnom području i akvatorijumom na upravljanje i svoje mjesto u nautičkom turizmu Crne Gore. Načelna saglasnost je dobijena od svih ali se u zakonskim okvirima to nije definisalo. Svi subjekti su konstatovali da razvoj sportske infrastrukture nije moguć bez planova ali izgleda nije bio moguć ni sa planovima zbog široke zakonske regulative. Prostorno planiranje za izgradnju ili unapređenje postojeće sportske infrastrukture jedriličarskih klubova mora biti usklađeno sa interesima razvoja i unapređenja života šire društvene zajednice primorskih lokalnih zajednica i da odgovara zahtjevima razvoja vodenih sportova, naročito onih koji značajan doprinos daju nautičkom i sportskom turizmu i unapređenju turističke ponude. Takođe treba uzeti u obzir mogućnosti korištenja i održavanja objekata i vezova. Kapaciteti i održivost sportskih objekata i vezova moraju biti usklađeni sa brojem stanovništva, socijalno ekonomskim trendovima i njihovim značajem za rad jedriličarskih klubova i razvoj jedrenja u Crnoj Gori.

2. Realizacija Strategije i finansiranje

Drugi osnovni problem za realizaciju strateških ciljeva CJS-a i jedriličarskih klubova, održivosti i razvoja jedrenja je finansiranje. Veoma važan faktor za realizaciju Strategije je koordinisan rad svih stručnih tijela CJS-a, kao

i CJS-a i nadležnih institucija za sport Crne Gore. Ova strategija je pravljena na osnovu predviđanja da će naš Savez imati logističku i finansijsku podršku kao nacionalni savez koji je evidentni olimpijski sport i od šireg društvenog značaja po pitanju obrazovanja, zaštite kulture i tradicije pomorstva primorskih opština Crne Gore. Za realizaciju ove Strategije osim od nadležnih institucija za sport, tražićemo podršku i od Ministarstva odbrane (posebno od Ratne mornarice) Ministarstva turizma, Ministarstva unutrašnjih poslova (posebno plovne jedinice), javnih i privatnih preduzeća čija je djelatnost orjentisana prema nautici, nautičkom turizmu, pomorskom saobraćaju i trgovini, Privredne komore, Ministarstva pomorstva i saobraćaja, firmi koje traže partnere za atraktivno reklamiranje, Lučke kapetanije, JP Morsko dobro, lokalnih samouprava, direkcije za javne radove i od drugih privrednih, kulturnih i sportskih subjekata.

Za sve navedene institucije i državu Crnu Goru koja ima izuzetne prirodne uslove za bavljenje ovim sportom a strateški je orijentisana ka ekološkoj i turističkoj državi jedrenje kao sport bi trebalo da im je jedna od najbližih sportskih disciplina koja stvara kvalitetan kadar za njihove djelatnosti i obavlja aktivnosti bliske strateškim potrebama naše države. Upoznati smo sa time da nadležne institucije za sport Crne Gore planiraju da prave finansijske strategije o sredstvima koja su potrebna da se dobije vrhunski sportista koji je konkurentan za ostvarivanje dobrih rezultata.

Finansijska konstrukcija za realizaciju naših planova i strategija, na osnovu iskustava koja smo stekli je prilično jasna. Za održiv i razvojni rad jedriličarskih klubova koji su tradicionalni nosioci našeg sporta potrebno je minimum oko 100.000€. Klubovi nosioci našeg sporta JK „Jugole Grakalić“, JK „Delfin“ i JK „Lahor“ trebalo bi da od lokalnih samouprava za sufinansiranje svojih programa dobijaju minimum 50.000€. Ostatak od 50.000€ i više trebalo bi da stiču upravljanjem sportskim lučicama, komunalnim vezovima i sidrištima po modelu javnog interesa.

Za kvalitetan rad Saveza potrebno je da bude sufinansiran iz budžeta Ministarstva sporta i mladih sa minimum 200.000€, plus stipendije za sportiste, a za posebne olimpijske programe od COK-a sa minimum 50.000€.

To je osnova za nastavak dosadašnjeg rada i održivost postignutih rezultata. Eventualna sredstva koja bi dobili od sponzora i donatora koristila bi se za razvojne programe kojih može biti dosta, ali strateški definisanim, shodno tome da imamo 10 olimpijskih disciplina među kojima su zastupljene i žene. Rodna ravnopravnost je u svim strategijama države Crne Gore predviđena kao jedan od prioriteta i u tom smislu ćemo tražiti posebnu podršku.

3. Održavanje i nadgradnja uspostavljenog sistema.

Moraćemo se još više truditi da sistem rada Saveza koji mi sprovodimo i kontrolišemo kroz poštovanje pravilnika i normativa, održavamo i razvijamo, a da na sisteme i strategije koje sprovodi država i lokalne samouprave planski i strateški utičemo sa konkretnim predlozima za njihovo unapređenje. Upravna i stručna tijela CJS-a će insistirati na punom poštovanju pravilnika CJS-a i voditi računa da organizatori poštuju administrativne procedure prilikom organizacije regata. Sa posebnom pažnjom će se pratiti u kojoj mjeri klubovi unapređuju svoj rad, koliko sportista okupljaju, kvalitet regata koje organizuju, u kojim se klasama takmiče i na kojim regatama učestvuju u zemlji i inostranstvu. Jedan od prioriteta ranijih Strategija bio je ostvariti sistem rada CJS-a, a ovom je predviđen proces osavremenjivanja našeg sistema. Za taj proces osnov je analiza postojećeg stanja što smo vrlo pažljivo uradili i na tom osnovu smo definisali procese unapređenja rada i funkcionisanje sistema. Kao što se iz predhodnog da

zaključiti osnov za unapređenje u ovoj oblasti predstavljajući poštovanje pravilnika i normativa od svih članova i stručnih tijela CJS-a.

Što se tiče dijela sistema neophodnog za funkcionisanje sportske organizacije koje sprovode država i lokalne samouprave, evidentiran je niz problema koji utiču na razvoj našeg sporta i kvalitetno planiranje. Na osnovu dosadašnjih raspodjela sredstava iz budžeta države i lokalnih samouprava namjenjenih za sport jasno je da su se sportski savezi i klubovi sufinansirali na osnovu formalnih kriterijuma i pravilnika, gdje je u najvećoj mjeri uticala politika. Uglavnom se išlo ka tome da se ispoštuje formalna zakonska procedura. Smatramo da bi se sredstva trebala dijeliti po jasnim pravilima utvrđenim Pravilnikom o finansiranju za oblast sporta i strateškom kategorizacijom nacionalnih saveza i sportskih klubova. U izradi takvog pravilnika treba da učestvujemo proaktivno i argumentovano sa ciljem da naš sport dođe na nivo održivosti i mogućnosti razvoja uz suštinsku podršku nadležnih institucija. Kriterijumi bi trebalo da uzmu u obzir specifičnosti sportova, tako da na primjer u našem sportu bude jasno prepoznat kao vrhunski rezultat plasman u zlatnu grupu na jakim međunarodnim takmičenjima i sl. Specifičnost našeg sporta je to što svaki takmičar mora imati brod što utiče na masovnost. Trebalo bi jasno definisati način napretka i subjekte nagrađivanja u slučaju postizanja određenih rezultata, kako sportista, tako i klubova i saveza i za to dobiti podršku i razumjevanje. Smatramo da će novi momenti u društvenom sistemu Crne Gore, nova Strategija razvoja sporta u Crnoj Gori, izmjene i dopune Zakona o sportu, unijeti promjene u sistem sporta u pozitivnom smislu. Tu ćemo tražiti svoju priliku i na argumentovan način pokušati da dobijemo svoje zasluženno mjesto u porodici sportova Crne Gore. Isto tako ćemo se truditi da lokalne samouprave na pravi način počnu da podržavaju svoje klubove i da ih prepoznaju u svojim strategijama razvoja sporta.

Analizom sportskih objekata namjenjenih za naš sport sa kojima upravljaju klubovi, uslova u kojima rade klubovi i problema sa kojima se sreću u predhodnom periodu, evidentirana su 2 osnovna problema. Nedovoljna, nejasna i nefunkcionalna formalna podrška lokalnih samouprava i nekorektan i pun nerazumjevanja odnos JP „Morsko dobro“ prema našem sportu. Orjentacija ove Strategije će biti ostvarivanje boljeg odnosa lokalnih samouprava sa klubovima koji imaju kvalitetne programe i rad, ostvarivanje boljeg odnosa i dobijanje konkretne podrške od JP „Morsko dobro“, a to ćemo pokušati ostvariti preko naših nadležnih ministarstava kroz prezentaciju ove Strategije.

Potpuno je jasno da je za rješenje ovakvih problema neophodno ostvariti visok nivo komunikacije na visokom institucionalnom nivou sa jasnim zaključcima i odlukama.

Shodno tome i u cilju prevazilaženja tih problema u predhodnom periodu obavljani su brojni razgovori sa nadležnim institucijama što je dovelo do boljeg međusobnog razumjevanja i potpisivanja Protokola o saradnji za unapređenje našeg sporta između Ministarstva sporta i mladih i lokalnih samouprava sa CJS-om. U okviru ove Strategije plan je da se ono što je dogovoreno suštinski i sprovede.

4. Vrhunski sport

Vrhunski sport je i u ovoj Strategiji jedan od strateških prioriteta s obzirom da je ovo javnosti najvidljiviji dio sistema sporta a samim time i glavna stvar za promociju našeg sporta. Olimpijske igre su u Crnoj Gori prihvaćene kao vrhunac takmičarskog sporta i kao takve imaju adekvatnu medijsku pažnju. Plasmanom na Olimpijske igre i dobrim rezultatom ostvarujemo mogućnost da na najbolji mogući način upotrebimo tu medijsku pažnju da bi promovisali i popularizovali jedrenje kao i upoznali širu sportsku javnost Crne Gore sa našim radom i aktivnostima. Vrhunski sport se u našem sistemu kao i naš Savez, konstantno nalazi u fazi organizovanog usavršavanja i sistemskog uobličavanja. Broj problema sa kojima se srećemo u vrhunskom sportu je veliki a naročito na održavanju postignutog nivoa. Treba da postoje adekvatni materijalno tehnički uslovi sa kojima se održava i gradi vrhunski sport. Treba omogućiti vrhunskim sportistima pored sportske i radnu karijeru. Treba definisati položaj

trenera, njihovu stručnu izgradnju, profesionalni i socijalni status. Sve ove navedene situacije zahtijevaju brza rješenja. Kao glavni i osnovni cilj postavljen je nastup i na olimpijskim igrama u Los Angelesu 2028.g. i osnaživanje sportskog i stručnog kadra za sledeći olimpijski ciklus. Ništa manje nisu zahtijevni ni ostali ciljevi kao selekcionisanje reprezentacije u svim kategorijama sa jasnim kriterijumima nastupa, obaveza i finansiranja, rezultatske odgovornosti sportista, trenera i stručnih tijela, te do obrazovanja i usavršavanja kako postojećeg tako i novog trenerskog kadra. Za realizaciju ovih ciljeva potrebno je angažovanje trenera, visoko kvalifikovanih i stručnih koji će biti finansijski motivisani da ostanu u našem sportu kao i da ponesu odgovornost lošeg rezultata. Osnovni i prioritetan zadatak će biti rad sa evidentnim olimpijskim kandidatima i olimpijskim nadama, ali i briga o obuci i usavršavanju domaćih trenera. Pojavljivanjem većeg broja talentovanih jedriličara pojavila se potreba da se postave jasniji kriterijumi po pitanju uspijeha i neuspjeha i šta znači biti član reprezentacije što će i biti urađeno u narednom periodu.

5. Omogućavanje što većem broju djece i omladine da prođu škole jedrenja i da se bave ovim sportom. Klasa optimist.

Ovo je klasa koja se ne smije nikako zapustiti već se mora dignuti na mnogo veći nivo kako u stručnom radu tako i rezultatski. Ova klasa mora biti baza odakle ćemo dobijati nove olimpijce. Iz tih razloga sve najkvalitetnije što imamo u stručnom radu ćemo angažovati oko njih a glavni trener će svaki odmor kod seniora koristiti za rad sa optimistima, prelaznim klasama i njihovim trenerima. Kako u relativno bliskom okruženju (Hrvatska i Slovenija) imamo veoma kvalitetne optimiste i kadete, baziraćemo se na što veći rad sa njihovim takmičarima kroz razne kampove čime ćemo imati duplu korist, kako u napretku takmičara tako i u edukaciji trenera. Bez masovnosti u ovoj klasi teško je doći do željenog broja juniora i seniora. Glavni trener će biti zadužen za pomoć klubovima oko organizovanja škola jedrenja i animacije za dovođenje što većeg broja dječaka i djevojčica u naš sport. Posebno će se posvetiti pažnja djevojčicama jer bi bilo dobro u budućnosti imati i jednu žensku olimpijsku posadu što bi dalo još jednu dodatnu dimenziju našem sportu, kao jednom od vodećih olimpijskih sportova u zemlji.

6. Usavršavanje trenerskog kadra

Svi mi koji radimo u sportu vrlo dobro znamo što znači imati vrhunski trenerski kadar. U nekim stručnim krugovima vlada mišljenje da dobrog takmičara možeš napraviti za 5 godina a dobrog trenera tek za minimum 10 godina. Plan je da se sa angažovanim glavnim trenerom postavi jedan sistem rada, koji će biti isti za sve kategorije i trenere tako da takmičari prelaskom iz klase u klasu samo mijenjaju trenere ali sistem rada da ostaje isti. To je jedan dug i složen posao koji planiramo započeti u okviru ove Strategije. Treneri moraju znati i biti svijesni da trenerski posao zahtijeva konstantan rad na sebi što znači da moraju uvijek biti ispred takmičara kako bi takmičari imali potpuno povjerenje u trenera. Treneri će i dalje biti zaposlenici kod svojih klubova a Savez će ih prema potrebi angažovati i omogućiti im konstantnu edukaciju. Ovakav pristup će doprinijeti povećanju kvaliteta rada trenera a samim time i boljem kvalitetu rada u klubovima. Organizovaće se redovne i stručne konsultacije trenera svih klasa i kategorija sa selektorom.

7. Rekreativni sport. Klasa Krstaš

Programi regata za krstaše se razlikuju od takmičarskih programa za olimpijske i prelazne klase i trebali bi insistirati da efekat tih programa bude ciljno usmjeren na kvalitetnu rekreaciju svih učesnika, propagandu i promociju jedrenja, kao i promociju turističkih i nautičkih potencijala Crne Gore. Krstaško jedrenje bilježi trend porasta u privatnoj inicijativi kroz kupovinu i iznajmljivanje krstaša za lične potrebe i rekreaciju, ali u takmičarskom smislu kroz instituciju Saveza i klubova broj takmičara i učesnika u takmičenju je u padu. Razloga za to ima više. Smatramo da u koliko želimo privući veći broj krstaša da učestvuju na regatama, te regate moraju biti kvalitetno organizovane sa insintranjem na efektima koje smo u uvodu naveli. Treba voditi računa da u današnje vrijeme čovjek raspolaže sa veoma malo vremena i da je sve

teže obezbijediti dovoljan broj vezova. Prilikom organizovanja regata trebalo bi praviti ankete kako bi direktno od učesnika dobili informaciju šta je to što oni očekuju od regata, šta ih motiviše da učestvuju na njima, u kom dijelu godine im najviše odgovaraju takmičenja i sl. Klasi krstaš se kao i svim drugim programima u CJS-u treba prići krajnje ozbiljno sa jasnom vizijom za razvoj te klase. Rješavanju problema u ovoj klasi će se prići na osnovu koncepta koji smo praktikovali kod rješavanja drugih problema a to je da će se prvo napraviti kvalitetna analiza te klase jer je očigledno da se do sada radu ove klase prilazilo stihijski, neorganizovano i bez odlučnosti da se nešto napravi. U okviru nove Strategije ćemo na taj način prići rješavanju ovog problema. Naša vizija je da ovu klasu treba posmatrati kao idealnu za razvoj rekreativnog sporta u okviru naše institucije. U klasi krstaš moguće je takmičenje u više disciplina, od izuzetno zahtijevnih u fizičkom i psihičkom smislu, sa potrebnom vrhunskom opremom, do onih koji služe za laganu rekreaciju i zabavu. U okviru ove klase svi mogu da se rekreativno bave sportom i uživaju u jedrenju u skladu sa svojim potrebama. Smatramo da tendencije u sportu jasno pokazuju sve veće interesovanje za bavljenje rekreativnim sportom a specifičnost našeg sporta to može omogućiti na pravi način. Shodno tome da su mogućnosti razvoja drugih olimpijskih klasa u ovom trenutku vrlo skromne, naročito onih sa drugim i trećim jedrom, ova klasa može značajno doprinijeti edukaciji mladih za složeno jedrenje koje zahtijeva veću posadu i sposobnost plovidbe sa više jedara. Ova klasa u tom segmentu može biti prelazna dok se ne stvore uslovi, finansijski i infrastrukturni, stručni i drugi za organizaciju održivosti razvoja ostalih olimpijskih klasa.

8. Informacioni sistem i izdavačka djelatnost

U okviru prošlih Strategija planirano je i realizovano organizovanje informacionog sistema koji je omogućio efikasnu komunikaciju između klubova i Saveza, ali i mogućnost da kompletan rad našeg Saveza bude transparentan i vidljiv svim nadležnim institucijama koje žele da ga vide i upoznaju se sa njime. Web rješenje se pokazalo kao idealno za informisanje klubova ali i šire javnosti o radu i aktivnostima CJS-a. U okviru sistema postoji baza podataka sa podacima značajnim za svaki klub i stručna tijela CJS-a. Baza podataka sadrži opšte podatke o Savezu, kontakt, listu klubova, jedriličara, klase, kalendar takmičenja, rang liste, finansijske izvještaje, izvještaje o radu, planove rada, strategije, dokumenta i obrasce CJS-a, Zakon o sportu, Zakon o Morskom dobru, Zakon o lukama, Barselonsku konvenciju, linkove na web stranice evropske i svjetske federacije u jedrenju, udruženja klasa Optimist i Ilca, COK i dr. Informacionim sistemom smo obezbijedili da klubovi i stručna tijela mogu u elektronskom obliku preko formulara i obrazaca obavljati neophodnu tehničko administrativnu proceduru. Ovakav način informisanja omogućava direktan uvid u pravo stanje stvari u našem sportu. U cilju što kvalitetnijeg informisanja očekujemo aktivnije učešće klubova i zaljubljenika u jedrenje. Dio ovog sistema klubovi bi trebali da iskoriste da prezentuju široj javnosti informacije o aktivnostima i radu svojih klubova. U narednom periodu planiramo nadogradnju informacionog sistema.

Na osnovu stečenog iskustva radom u informacionom sistemu CJS-a smatramo da bi se uskoro mogli stvoriti uslovi da se pokrene i realizuje izdavanje časopisa koji bi na informativan i sofisticiran način čitaocima približio jedrenje i nautički turizam, ali i ostale primorske sportove, kulturu i stil života. Takva vrsta časopisa bi bila otvorena i za druge vodene sadržaje, parkove prirode, jezera, rijeke. Časopis bi pratilo web izdanje, tv i radio spot, kao i tv magazin. Takav časopis bi mogao da bude i svojevrsan nautički vodič i promoter turističkih usluga Crne Gore, a nesumnjiv bi bio doprinos u promociji jedrenja i upoznavanju šire javnosti sa aktivnostima CJS-a. Za pokretanje takvog časopisa probaćemo pronaći partnere i finansijsku podršku od nadležnih institucija za sport ali i drugih djelatnosti. Pokušaćemo da dobijemo i podršku od upravljačkih i stručnih tijela koja odlučuju o raspodjeli sredstava za programe razvoja sporta. Ukoliko se obezbijede sredstva za takav projekat formirao bi se radni tim koji bi radio na njegovoj realizaciji.

9. Učešće u radu i koordinacija sa Ministarstvom sporta i mladih u realizaciji strateških i operativnih ciljeva Nacionalne strategije razvoja sporta u Crnoj Gori

CJS će učestvovati u svim predviđenim mjerama u kojima je kao partner za realizaciju nacionalnih strateških i operativnih ciljeva prepoznat i predviđen naš jedriličarski savez i klubovi. Tu se posebno misli na formiranje Fonda za razvoj sporta kako bi se našao osnov i definisala struktura za formiranje i funkcionisanje Fonda za razvoj sporta. Zatim u izradi Pravilnika o kategorizaciji sportova, sportskih organizacija i rangiranje sportova i sportskih organizacija kao kriterijum za finansiranje programa sa pozicije Fonda za razvoj sporta, izradi kriterijuma o načinu raspolaganja i raspodjeli finansijskih sredstava iz budžeta Fonda za razvoj sporta, izradi markentiške i PR kampanje za promovisanje rada Fonda, izrade predloga zakonskih i podzakonskih akata za stvaranje uslova koji bi doveli do povećanja poreskih olakšica za kompanije koje investiraju u sport i uspostavljanje kontrole za investiranje dobijenih sredstava. Posebno ćemo se uključiti i u mjerama koje predviđaju unapređenje i razvijanje sistema vrhunskog sporta u Crnoj Gori, izradi plana nabavke potrebne opreme i rekvizita za pripremu sportista, unapređenje stručnog rada, uspostavljanju systemske podrške u finansiranju programa za sportske klubove. U izradi predloga za izmjene i dopune Zakona o sportu što smo već započeli posebno u dijelu definisanja vrhunskog sportskog rezultata sportiste ali i trenera, sufinansiranje sportskih klubova i javnog interesa. Zatim u razvijanje i unapređenje sistema sporta djece, omladine i žena u sportu. Probaćemo pronaći i mjesto za naše vrhunske sportiste u vojsci (tu se posebno misli na Ratnu mornaricu) i policiji (tu se misli na Plovnu jedinicu).

10. Akcioni plan i finansijska konstrukcija njegove realizacije

Učestvovaćemo u konkursima koji se redovno raspisuju sa nivoa Ministarstva sporta i mladih sa jasnom i argumentovanom prezentacijom po svim pitanjima, planom takmičenja, razvojnih i markentiških programa kao i ostalog, sa finansijskom konstrukcijom za njihovu realizaciju i očekivanim rezultatima ukoliko dobijemo traženu finansijsku i logističku podršku.

5. AKCIONI PLAN ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE RAZVOJA JEDRENJA U CRNOJ GORI ZA 2024-2026.g.

Strateški i operativni ciljevi sa akcionim planom za njihovu realizaciju definisani su u skladu sa potrebama našeg sporta i obavezi države i primorskih lokalnih samouprava da imaju jedrenje kao sport sa misijom očuvanja historije, tradicije i kulture pomorstva, unapređenja obrazovanja, ekologije i turističke ponude Crne Gore. Za realizaciju te misije potrebno je postići održivost i mogućnost razvoja jedriličarskih klubova i CJS-a kroz podršku svih nadležnih institucija Crne Gore i lokalnih samouprava.

- Mjera 1 - Strategiju razvoja jedrenja u Crnoj Gori pripremiti u štampanoj i elektronskoj verziji
- Operativni cilj: Napraviti tim koji može da odgovori izazovima kvalitetnog pravljenja i predstavljanja ovakvih i sličnih strateških i promotivnih dokumenata.
 - Strateški cilj: Kvalitetno, jasno i argumentovano predstavljanje našeg sporta i njegovih potreba.
 - Opis mjere: Organizovati javnu raspravu u CJS-u, razmotriti primjedbe, predloge i sugestije i nakon toga organizovati radni tim za predstavljanje Strategije.
 - Ključni nosilac: CJS
 - Partneri: jedriličarski klubovi i stručna tijela CJS-a
- Mjera 2 – Organizovati sastanak sa Ministarstvom sporta i mladih
- Operativni cilj: predstaviti Strategiju razvoja jedrenja u Crnoj Gori
 - Strateški cilj: dobiti podršku za realizaciju Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori i partnera za njeno sprovođenje
 - Opis mjere: u skladu sa potpisanim protokolom o saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih Crne Gore i Crnogorskog jedriličarskog saveza na unapređenju strateške pozicije jedrenja i ispunjavanja obaveza iz Protokola definisati buduće korake za realizaciju Strategije i saradnju sa Ministarstvom sporta i mladih po tom pitanju.
 - Ključni nosilac: CJS i Ministarstvo sporta i mladih
 - Partneri: radna, stručna i upravna tijela CJS-a i Ministarstva sporta i mladih
- Mjera 3 – Organizovati sastanak sa Crnogorskim olimpijskim komitetom (COK)
- Operativni cilj: predstaviti Strategiju razvoja jedrenja u Crnoj Gori
 - Strateški cilj: dobiti podršku za realizaciju Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori i partnera za njeno sprovođenje
 - Opis mjere: U skladu sa Strategijom COK-a i njegovom misijom definisati buduće korake za realizaciju Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori i posebno unapređenja olimpijskog programa CJS-a za sledeći olimpijski ciklus.
 - Ključni nosilac: CJS i COK
 - Partneri: radna, stručna i upravna tijela CJS-a i COK-a
- Mjera 4 – Dobijanje koncesije za akvatorijume kojima već ili bi trebalo da upravljaju tradicionalni jedriličarski klubovi koji se bave sportskim i olimpijskim jedrenjem.
- Operativni cilj: Nadležnim institucijama javne vlasti koje su zadužene za rješavanje dobijanja koncesije dostaviti Strategiju razvoja jedrenja, organizovati konsultacije sa njima i zajednički tražiti model da se ovo strateško pitanje za opstanak i održivost klubova riješi.
 - Strateški cilj: Da prostori i akvatorijumi kojima već ili bi trebalo da upravljaju tradicionalni

jedriličarski klubovi koji se bave sportskim i olimpijskim jedrenjem ostanu u domenu javnog interesa sa svrhom unapređenja kvaliteta već postojećih aktivnosti

- Opis mjere: Shodno tome da koncesija predstavlja dozvolu javne vlasti koja se daje pravnim ili fizičkim licima, domaćim ili inostranim za obavljanje određene djelatnosti po unapred propisanim uslovima, mi ćemo im sa ovom Strategijom predstaviti uslove pod kojima može da se ispunjava javni interes.
- Ključni nosilac: CJS, jedriličarski klubovi, lokalne samouprave, JPMD, Vlada Crne Gore, Ministarstvo ekologije i prostornog planiranja
- Partneri: Ministarstvo sporta i mladih

Mjera 5 – Strategiju dostaviti javnim institucijama Crne Gore, Vladi Crne Gore, Predsjedniku Crne Gore, Ministarstvu ekologije i prostornog planiranja, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu kulture, Privrednoj komori Crne Gore, Nacionalnoj turističkoj organizaciji, Javno preduzeće Morsko Dobro, medijima

- Operativni cilj: detaljno upoznavanje sa našim sportom svih institucija na koje se naslanja naš sport i koje su od značaja za realizaciju Strategije
- Strateški cilj: dobijanje podrške za stvaranje uslova da jedrenje postane održiv sport sa mogućnošću razvoja, da jedriličarski klubovi dobiju jasan status u Prostornom planu obalnog područja Crne Gore i upravljanje sa obalnim područjem (akvatorijumom) na koji se naslanjaju bez javnog nadmetanja sa ciljem ispunjavanja javnog interesa
- Opis mjere: osim dostavljanja Strategije podrazumjeva i organizaciju sastanaka sa svim onima koji pokažu interesovanje da im se u direktnom kontaktu predstavi naš sport i želju da podrže realizaciju Strategije u oblastima koje pokrivaju
- Ključni nosilac: CJS i Ministarstvo sporta i mladih
- Partneri: COK i lokalne samouprave Herceg Novog, Tivta i Kotora

Mjera 6 – Strategiju dostaviti lokalnim samoupravama Herceg Novi, Tivat i Kotor

- Operativni cilj: predstavljanje Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori shodno Protokolu o razumjevanju, međusobnim namjerama i obavezama koje su potpisale lokalne samouprave sa CJS-om.
- Strateški cilj: dobiti podršku za realizaciju Strategije razvoja jedrenja u lokalnim samoupravama Herceg Novi, Tivat i Kotor i njenu implementaciju u njihova lokalna strateška dokumenta za razvoj sporta. Definisane radnih aktivnosti za realizaciju dogovora iz Protokola
- Opis mjere: definisati prava, obaveze i odgovornosti za realizaciju dogovora iz Protokola i Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori sa lokalnim samoupravama.
- Ključni nosilac: CJS, lokalne samouprave i Ministarstvo sporta i mladih
- Partneri: COK i lokalni klubovi

Mjera 7 – Realizacija plana i programa rada CJS-a za 2024.g. finansijski podržanog od Ministarstva sporta i mladih i COK-a

- Operativni cilj: Učešće na takmičenjima i pripremama olimpijskog i reprezentativnog programa i unapređenje rada u klasi Optimist koji su finansijski podržani
- Strateški cilj: kvalitetan nastup na Olimpijskim igrama u Parizu, razvoj novih olimpijskih nada koje će biti konkurentne za olimpijske kvalifikacije za Los Angeles 2028, razvoj klase Optimist i prelaznih klasa, održivost rada CJS-a i jedriličarskih klubova.

- Opis mjere: održavanje i nadgradnja uspostavljenog sistema rada u CJS-u i komunikacije sa Ministarstvom sporta i mladih, COK-om, lokalnim samoupravama i jedriličarskih klubovima koji su nosioci sportskog i olimpijskog jedrenja
- Ključni nosilac: CJS i Takmičarska komisija CJS-a
- Partneri: Ministarstvo sporta i mladih, COK, jedriličarski klubovi i lokalne samouprave Herceg Novog, Tivta i Kotora

Mjera 8 – Učešće u izradi predloga za izmjene i dopune Zakona o sportu

- Operativni cilj: Predstavljanje predloga CJS-a
- Strateški cilj: Da se kao vrhunski reprezentativni rezultat definiše kvalifikovano učešće na 3 Olimpijade za sportistu, ali i za trenera koji to ostvari što bi trebalo da im omogući dobijanje nacionalne sportske penzije
- Opis mjere: Podrazumjeva analizu važećeg Zakona o sportu i podzakonskih akata, raspravu u okviru CJS-a i skupljanje predloga, primjedbi i sugestija. Na osnovu toga sa jasnom argumentacijom nadležnim institucijama predložiti stav CJS-a za izmjene i dopune Zakona o sportu.
- Ključni nosilac: CJS
- Partneri: Radna, stručna i upravna tijela CJS-a, klubovi CJS-a

Mjera 9 – Konkursirati za organizaciju većeg međunarodnog takmičenja

- Operativni cilj: Formiranje radne grupe koja bi učestvovala na konkursima koje organizuju svjetske i evropske federacije u jedrenju za dodjelu značajnih takmičenja
- Strateški cilj: Dobijanje organizacije nekog većeg takmičenja
- Opis mjere: Podrazumjeva ozbiljnu pripremu za konkurs u koji treba uključiti sve neophodne faktore za dobijanje organizacije značajnog svjetskog ili evropskog prvenstva. Tu bi se definisali zadaci i obaveze svih subjekata potrebnih da bi se kvalitetno predstavili i bili konkurentni da pored ekonomski i organizaciono mnogo jačih država uspijemo da dobijemo organizaciju većeg takmičenja.
- Ključni nosilac: Klubovi organizatori i CJS
- Partneri: Lokalna samouprava, Ministarstvo sporta i mladih, COK, MUP, lokalna turistička organizacija, nacionalna turistička organizacija, sponzor.

Mjera 10 – Permanentna edukacija trenerskog kadra za klasu Optimist

- Strateški cilj: Dobijanje kvalitetnog stručnog kadra za rad sa najmlađima
- Operativni cilj: Kvalitetna komunikacija između klubova članova CJS-a koji se bave školama jedrenja i takmičenjem u klasi Optimist.
- Opis mjere: Podrazumjeva organizaciju kampova za napredne jedriličare i trenere u toj klasi za koje će biti angažovani kvalitetni strani i domaći treneri da prenesu svoja znanja i iskustva.
- Ključni nosilac: CJS i Takmičarska komisija CJS-a
- Partneri: Sponzori i jedriličarski klubovi

Mjera 11 - Napraviti program za stvaranje uslova da se dobije sportski kvalitet u ženskoj konkurenciji koji može da bude konkurentan za ostvarivanje olimpijske norme.

- Operativni cilj: Unaprijediti kapacitete za rad sa ženama i razviti sistem za rad sa njima
- Strateški cilj: Dobiti kvalitet u ženskoj konkurenciji koji može biti konkurentan za ostvarivanje olimpijske norme

- Opis mjere: Shodno tome da je Nacionalnom Strategijom razvoja sporta predviđeno unapređenje sportske infrastrukture za podršku sportistkinjama i prepoznata važnost potrebe za unapređenje učešća žena u sportu tražićemo podršku za razvoj ženskog jedrenja. Nacionalnom Strategijom predviđeno je da se na svim nivoima vlasti stvore uslovi za odobravanje finansijskih sredstava za sufinansiranje programa za žene u sportu. Ukoliko se to ostvari učestvovaćemo u svim konkursima koji budu namjenjeni za tu svrhu.
 - Ključni nosilac: Ministarstvo sporta i mladih
 - Partneri, CJS, COK, jedriličarski klubovi i lokalne samouprave
- Mjera 12 - Izraditi medijsku strategiju za promociju jedrenja i njegovog značaja za Crnu Goru
- Operativni cilj: Predstavljanje našeg sporta široj javnosti Crne Gore
 - Strateški cilj: Ostvariti mogućnost za izradu časopisa o jedrenju i primorskom načinu života koji bi izlazio minimum jednom godišnje.
 - Opis mjere: Osnovati radni tim koji će osmisлити izradu medijske strategije za promociju našeg sporta
 - Ključni nosilac: CJS, jedriličarski klubovi
 - Partneri: Ministarstvo sporta i mladih, COK, lokalne samouprave, turističke organizacije, sponzori
- Mjera 13 - Uključivanje naših vrhunskih sportista u sportske jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova (Plovna jedinica) i Ministarstva odbrane (Ratne mornarice)
- Operativni cilj: Sprovodi ga Ministarstvo sporta i mladih sa nadležnim institucijama, a CJS će učestvovati sa konkretnim predlozima.
 - Strateški cilj: Obezbeđivanje socijalnog i egzistencionalnog statusa naših vrhunskih sportista uključivanjem u sportske jedinice MUP-a i MO-a
 - Opis mjere: Nacionalnom Strategijom razvoja sporta predviđena je priprema formalno pravnih uslova za formiranje sportskih jedinica pri MUP-u i MO-a gdje će biti profesionalno angažovani vrhunski sportisti, kandidati i učesnici Olimpijskih igara.
 - Ključni nosilac: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo sporta i mladih
 - Partneri: COK i CJS
- Mjera 14 - Formiranje jedriličarskog kluba pri Ministarstvu odbrane
- Operativni cilj: Sprovodi ga Ministarstvo sporta i mladih sa nadležnim institucijama, a CJS će učestvovati sa konkretnim predlozima.
 - Strateški cilj: Obezbeđivanje socijalnog i egzistencionalnog statusa naših vrhunskih sportista uključivanjem u sportske jedinice MUP-a i MO-a
 - Opis mjere: Nacionalnom Strategijom razvoja sporta predviđene su aktivnosti na pripremi formalno pravnih uslova za formiranje sportske jedinice Ministarstva odbrane gdje će biti angažovani vrhunski sportisti kandidati za učešće na Olimpijskim igrama
 - Ključni nosilac: Ministarstvo odbrane, Ministarstvo sporta i mladih
 - Partneri: COK i CJS
- Mjera 15 - Povećanje broja klubova koji će se baviti sportskim jedrenjem
- Operativni cilj: Pružanje podrške zainteresovanima za osnivanje klubova u primorskim ali i drugim mjestima koji imaju uslove za bavljenje našim sportom.

- Strateški cilj: Veći broj klubova u CJS-u koji će se baviti školom jedrenja za mlađe i sportskim jedrenjem.
- Opis mjere: Zainteresovanima za osnivanje klubova pružiti podršku u smislu promocije jedrenja na lokacijama na kojima predviđaju klubove ukoliko se prepozna njihova iskrena zainteresovanost i mogućnost da imaju klub koji će se baviti radom sa najmlađima i sportskim jedrenjem.
- Ključni nosilac: Klub u osnivanju,
- Partneri: CJS i Ministarstvo sporta i mladih

- Mjera 16 - Izrada programa priprema i takmičenja za olimpijski ciklus 2024-2028
- Operativni cilj: Definirati sportiste i stručni kadar koji može učestvovati u ovako zahtjevnom programu i obezbijediti sredstva za realizaciju.
 - Strateški cilj: Kvalifikovati se za Olimpijske igre 2028
 - Opis mjere: Realizacija planiranog programa podrazumjeva formiranje tima koji će se baviti izradom procedura, kriterijuma i programima priprema i takmičenja za sportiste koji su Olimpijske nade i Evidentni olimpijski kandidati sa mogućnošću kvalifikacija na Olimpijske igre Los Angeles 2028
 - Ključni nosilac: Ministarstvo sporta i mladih i COK
 - Partneri: CJS, jedriličarski klubovi, lokalne samouprave i sponzori

5.1 AKCIONI PLAN ZA REALIZACIJU STRATEGIJE JEDRENJA U CRNOJ GORI ZA 2026-2028.g.

- Mjera 17 - Evaluacija realizacije Strategije za period 2024-2026
- Operativni cilj: Praćenje sprovođenja planiranih aktivnosti za realizaciju Strategije razvoja jedrenja u Crnoj Gori
 - Strateški cilj: Ostvariti mogućnosti pravljenja programa na osnovu jasno prepoznate i definisane podrške nadležnih institucija za sport, Ministarstva sporta i mladih, COK-a, ostalih javnih državnih i lokalnih institucija Crne Gore i lokalnih samouprava.
 - Opis mjere: U cilju praćenja ostvarenja ciljeva utvrđenih Strategijom već utvrđenom metodologijom i njenim unapređenjem u CJS-u, sumiraće se ostvareni rezultati. Na osnovu toga napraviće se akcioni planovi za projekte koji već postoje u viziji CJS-a za naredni period sa ciljem unapređenja bazičnog i akcionog plana rada CJS-a za period 2026-2028.g.
 - Ključni nosilac: CJS i njegova stručna tijela
 - Partneri: Ministarstvo sporta i mladih i COK

ZAKLJUČAK

Sva planiranja, strateški dokumenti i planovi na lokalnom i državnom nivou, usvajaju se nakon javnih rasprava u kojima zainteresovani subjekti slabo učestvuju. Nakon njihovog usvajanja mnogi se protive, imaju drugačija mišljenja i predloge ali niko od njih nije aktivno učestvovao sa konkretnim, argumentovanim, dokumentovanim i realnim predlozima. CJS to posmatra drugačije i želi da učestvuje sa jasnim i konkretnim mišljenjem, predlozima, argumentima i dokumentom sa ciljem da budemo dio strateškog razvoja Crne Gore u sportu, obrazovanju, ekologiji i turizmu. Sigurno je da će o ovoj Strategiji biti različitih mišljenja i protivljenja o njenom smjeru i namjeri od više javnih institucija Crne Gore i lokalnih samouprava zbog različitih državnih, lokalnih i privatnih interesa ali je ona urađena sa namjerom da se svi ti interesi, vizije i ciljevi usmjere, objedine i kroz jasnu formu definišu za dobrobit cijele zajednice, javnog interesa i očuvanja vrijednosti koje smo naslijedili.

Potpuno smo svjesni da je javna politika u Crnoj Gori uslovljena njenom evropskom orijentacijom. Evropsku orijentaciju građani isključivo podržavaju radi očekivanja i nade u postizanje boljeg kvaliteta života, evropskog standarda i zadovoljenja svojih potreba. Shodno tome očekujemo da djelovanje Vlade i njenih nadležnih ministarstava, kao i lokalnih samouprava bude usmjereno ka unapređenju života građana i da odgovori potrebama građana u svim oblastima pa i u našoj za koju smatramo da je od izuzetnog javnog interesa.

Zadovoljni građani, grad i regija su oni koji u svojoj državi imaju mogućnost da pristojno žive i rade svoj posao uz puno uvažavanje njihovih vrijednosti, materijalnih dobara, naslijeđa, istorije, kulture i tradicije. Zadovoljan građanin je onaj koji može da uživa u svim prirodnim blagodatima koje ima njegova država, njegova regija i njegov grad. Zadovoljan građanin je onaj koji ima posao ili mogućnost da dobije posao za koji ima znanje i da svojim radom može sebi da priušti ostvarivanje osnovnih ljudskih potreba.

U Strategiji razvoja jedrenja u Crnoj Gori 2024-2028 shodno širokom spektru faktora koji pokrivaju naš sport i našu djelatnost obradili smo razne teme. Pokušali smo da budemo što jasniji i konkretniji kako bi sa ovim strateškim dokumentom upoznali sa našim sportom i njegovim potrebama sve nadležne institucije koje su od značaja za održivost i razvoj jedrenja i kvalitetnijeg života u Crnoj Gori. Pokušali smo da približimo našu problematiku, naš sport, njegov smisao i potrebe primorske regije, a naročito Boke Kotorske da kroz ovaj sport čuva dio svojih tradicionalnih i kulturoloških vrijednosti. Ono što daje nadu da će ovaj strateški dokument dobiti podršku za njegovu realizaciju od Vlade Crne Gore, njenih nadležnih institucija i lokalnih samouprava je što načelno djelimo istu viziju.

- Da je Crna Gora mediteranska i ka turizmu orjentisana država
- Da je Crna Gora svjesna svojih stečenih obaveza kao primorska i mediteranska država
- Da primorske države treba da poštuju, njeguju i čuvaju primorsku kulturu i tradiciju
- Da primorske države treba da imaju sportove na moru i jedriličarske klubove

Strategiju pripremio: Predrag Vukčević

Saradnici na izradi strategije: Vesna Mijomanović i Aleksandra Janičić

IZRAZI

Javna politika su pravci djelovanja Crne Gore koja su utvrđena planskim i strateškim dokumentima radi ostvarivanja ciljeva koji se žele postići u svim oblastima društva.

Sektor je oblast koja obuhvata međusobno povezana pitanja iz više organa državne uprave.

Strategija obavezno sadrži uvod, analizu postojećeg stanja, strateške i operativne ciljeve, ključne aktivnosti za sprovođenje operativnih ciljeva, opis aktivnosti nadležnih organa i tijela za praćenje njenog sprovođenja, način izvještavanja i evaulacije kao i prateći akcioni plan.

Program je dokument sa kojim se na cijelovit način utvrđuju operativni ciljevi i aktivnosti za rješavanje određenog pitanja u određenoj oblasti. Program sadrži uvod, opis stanja koje zahtjeva rješavanje, operativne ciljeve, aktivnosti za sprovođenje operativnih ciljeva, opis aktivnosti nadležnih organa i tijela za praćenje njegovog sprovođenja kao i način izvještavanja i evulacije. Program se donosi za period najviše do 3 godine.

Strateški cilj je rezultat koji se želi postići sprovođenjem Strategije.

Operativni cilj je rezultat koji se želi postići u određenim aktivnostima radi realizacije strateškog cilja.

Aktivnost ili mjera predstavlja niz međusobno povezanih radnji čijim se sprovođenjem ide ka ostvarenju operativnog cilja a samim time i strateškog cilja. Za te aktivnosti angažuju se ljudski, finansijski i materijalni resursi.

Indikator uspjeha su mjerljivi pokazatelji koji omogućavaju uvid u ostvarivanje operativnih i strateških ciljeva i aktivnosti koje se zbog toga preduzimaju.

SKRAĆENICE

MOK – Međunarodni olimpijski komitet

COK – Crnogorski olimpijski komitet

WS – Svjetska federacija u jedrenju

EUROSAF – Evropska federacija u jedrenju

ILCA – Svjetska federacija za olimpijsku klasu Ilca

IODA – Svjetska federacija za klasu Optimist

CJS – Crnogorski jedriličarski savez

PPN OP CG – Prostorni plan područja posebne namjene obalskog područja Crne Gore